

๓๗๓ ๑๘๑
๗๔๑๑๒
๖๕

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรม

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนวัดทรงธรรม

จังหวัดสมุทรปราการ

๑๔ ส.ค. ๒๕๔๐

ปริญญาโท

ของ

วาสนา รอดเชียง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน ๒๕๔๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๘๑๓๔

ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม

จังหวัดสมุทรปราการ

บทคัดย่อ

ของ

วาสนา รอดเชียง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

เมษายน 2540

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรม
 ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม
 จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมต่ำกว่าเบอร์ เซนโทลที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน
 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลอง
 และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และกลุ่มควบคุม
 ได้รับการสอนแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ $t - test$

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. นักเรียนที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจาก เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบ
 ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรมดีกว่า
 นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE EFFECT OF GROUP WORK FOR DEVELOPING DEMOCRATIC
BEHAVIORS ON ASPECT OF MATHAYOM SUKSA II
STUDENTS OF WAT SONGTHAM SCHOOL
IN CHANGWAT SAMUT PRAKARN

AN ABSTRACT

BY

VASANA RODCHEANG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

April 1997

The purpose of this experimental research was to study the effect of group work on democratic behaviors on unity aspect of Mathayom Suksa II students of Wat Songtham School in Changwat Samut Prakarn in the academic year 1996. The 30 subjects were randomly selected from students whose unity were lower than 25 percentile. They were randomly divided into the experimental group and the control group. Each group consisted of 15 students. The experimental group was exposed to group work while the control group was taught with the conventional instruction. The instrument was unity questionnaire. The data were analyzed by t - test.

The results were as follows :

1. The democratic behaviors on unity aspect of the students who were exposed to group work was significantly higher than before the experiment at .05 level.
2. The democratic behaviors on unity aspect of the students who were taught with the conventional instruction was significantly higher than before the experiment at .05 level.
3. The democratic behaviors on unity aspect of the students who were exposed to group work was significantly higher than those who were taught with the conventional instruction at .05 level.

คณะกรรมการควบคุมและกรรมการสอบได้พิจารณาบริบูรณ์พร้อมฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุม

..... น. นันท.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... ทวีศักดิ์ ทองศักดิ์.....กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

..... น. นันท.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง)

..... ทวีศักดิ์ ทองศักดิ์.....กรรมการ

(อาจารย์ทัศนากองศักดิ์)

..... ดร. พันธ์รัตน์.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์รัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับบริบูรณ์พร้อมฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... น. นันท.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทอันดับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์
กมลรัตน์ กรีทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษาและควบคุมปริญญาโท อาจารย์ทัศนากองกิติ
กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธัมณี กรรมการสอบ
ปริญญาโทที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์วิไลลักษณ์
พงษ์โรสกและอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจ
สอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและอาจารย์ในโรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ตลอดจนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้วยดี และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม
ปีการศึกษา 2539 ที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโทจิตวิทยาการแนะแนว ภาคพิเศษ รุ่นที่ 3 ทุกคน
ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของปริญญาโทอันดับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ
บิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ให้การส่งเสริมสนับสนุน ท่วงชาย และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งจนกระทั่ง
ประสบความสำเร็จในครั้งนี้.

วาสนา รอดเชียง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งมาดในการศึกษาค้นคว้า	4
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	50
การดำเนินการทดลอง	55
วิธีดำเนินการทดลอง	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์	58
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	63
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	63
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	63
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	63
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	64
วิธีดำเนินการทดลอง	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	65
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย	193

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design	53
2 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	60
3 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ	61
4 เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนใน กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอน แบบปกติ	62
5 แสดงโครงสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม	92
6 เฉลยคะแนนของแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม	93
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม	94
8 แสดงคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	95
9 แสดงคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ	96

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประชาธิปไตย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับคนไทยทุกคน เพราะ การดำรงชีวิตตามวิถีทางของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุขนั้น เหมาะสมสำหรับประเทศไทย เพราะ เป็นรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาส ให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ (บริชา นิพนธ์พิทยา. 2528 : 54) การพัฒนาสังคมไปสู่ระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีการพัฒนาบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของคนไทยไปด้วย ถ้าคนไทยขาดบุคลิกภาพประชาธิปไตยแล้ว ต่อให้มีรัฐธรรมนูญที่ฉบับ เลือกตั้งครั้งแล้วครั้งเล่า ประเทศไทยก็เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ สถาบันที่เป็นพื้นฐานในการปลูกฝังบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้เกิดแก่เยาวชนสถาบันแรกคือ ครอบครัว โดยมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สถาบันต่อมาคือโรงเรียน ซึ่งควรจัดบรรยากาศ การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น เคารพกติกาของสังคม เป็นต้น (ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. 2527 : 3) โรงเรียนจึงเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังแนวคิดและวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งหลายฝ่ายเริ่มตระหนักและเห็นความจำเป็นที่จะต้องสร้าง ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตที่มีระบอบประชาธิปไตยเป็นสิ่งแวดล้อมอันจำเป็น โดยเชื่อว่าระบบการศึกษาจะเป็นการ เปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมสู่โลกทัศน์ใหม่ทาง ประชาธิปไตย ความเข้าใจในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาคจะปรากฏให้เห็นอย่าง มีระบบแบบแผน (ไพโรจน์ รัตเศษ. 2537 : 12 - 13)

โรงเรียนสามารถส่งเสริมประชาธิปไตย โดยการฝึกหัดทำงานร่วมกันส่งเสริม การทำงานให้สำเร็จตามความมุ่งหมายและอุดมคติร่วม รวมทั้งการส่งเสริมความสามัคคี ความคิดริเริ่ม ความมีเหตุผล ความขยันหมั่นเพียรในการประกอบหน้าที่การงาน และ

การประกอบอาชีพในหน้าที่พลเมือง (สมเชื้อ มหาราชเสนา. 2534 : 74) โรงเรียน
มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ และค่านิยมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน
(Witt. 1963 : 16) ซึ่งจากการวิจัยในต่างประเทศโดยสมิธ, เคราส์ และแอทกินสัน
(Smith, Krouse and Atkinson. 1969 : 347) พบความสำคัญเกี่ยวกับบทบาท
ของโรงเรียนในสังคมประชาธิปไตยว่า โรงเรียนควรมีความรับผิดชอบในการเตรียม
ประสบการณ์ที่จะทำให้นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการปกครอง ถ้าประชาชนขาดความรู้
ความเข้าใจในกระบวนการกลุ่ม ขาดความซาบซึ้งและไม่เห็นคุณค่าประชาธิปไตย และ
การทำงานร่วมกับสมาชิกอื่น ๆ ในสังคมแล้ว รากฐานการปกครองและประเทศก็จะล้มเหลว
การสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยให้กับนักเรียนนั้น โรงเรียนจะต้องสร้างกิจกรรมต่าง ๆ
ตาม "องค์สามของประชาธิปไตย" คือ 1) มีค่านิยม ซึ่งได้แก่ การเคารพสถาบัน
สำคัญของประเทศ ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การเคารพซึ่งกันและกันทางกาย
การเคารพกันทางวาจา การเคารพสิทธิของผู้อื่น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
การเคารพกฎ ระเบียบของสังคมและกฎหมายของประเทศ ใช้สิทธิและเสรีภาพในขอบเขต
2) มีสามัคคีธรรม ได้แก่ การร่วมกันทำงานทั้งกายและใจ มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
ในหมู่คณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม
และหน้าที่ต่อสังคม 3) มีปัญญาธรรม ได้แก่ การใช้ปัญญา ใช้เหตุผลในการตัดสินใจ
การร่วมกันแก้ปัญหาโดยร่วมกันคิด ร่วมกันใช้เหตุผลและใช้วิธีการทางปัญญาในการจัด เกียง
หรือหาข้อยุติต่าง ๆ (ปรีชา นิพนธ์พิทยา. 2528 : 55)

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอ
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสำรวจเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษา
จำนวน 18 คนและครูผู้สอน จำนวน 11 คน มีความเห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ปีการศึกษา 2539 มีพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมค่านิยมอยู่ในระดับต่ำโดยมีพฤติกรรม
ต่าง ๆ ดังนี้ ไม่รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ไม่มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน
ไม่มีการวางแผนการทำงาน ไม่รู้จักแสดงความคิดเห็นในขณะเข้ากลุ่มการเรียน ไม่มีการ
การแบ่งหน้าที่ในการทำงานกลุ่มร่วมกัน และผลจากการตอบแบบสอบถามจากนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 572 คน พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้าน
 สามัคคีธรรมทำในบางด้านสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูที่ปรึกษาและครูผู้สอน
 ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ไม่รู้จักแสดงความคิดเห็นในขณะเข้ากลุ่มการเรียนรู้ ไม่ร่วมกัน
 ประชุมวางแผนการทำงาน ไม่เห็นคุณค่าของกลุ่มในการแก้ปัญหา ไม่รู้จักร่วมกันรับผิดชอบใน
 การทำงาน ไม่ใช้เหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ และไม่รู้จักการแบ่งหน้าที่ใน
 การทำงานกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน
 สามัคคีธรรมให้กับนักเรียนดังกล่าว ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาตนเองของนักเรียน
 แล้วยังเป็นผลดีต่อสังคมและประเทศชาติในที่สุด

ในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยนั้นอาจทำได้หลายวิธี เช่น กิจกรรมกลุ่ม
 เทคนิคแม่แบบ การใช้ชุดแนะแนว การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นต้น ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจ
 ที่จะนำกิจกรรมกลุ่ม (Group Work) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่น่าพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตย
 ให้เกิดกับนักเรียนได้ เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้มีการ
 พัฒนาการในด้านเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรม (จินทิกา ลิมปิเจริญ. 2522: 79) โดย
 การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
 ที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ประสบการณ์ใน
 กลุ่มจะก่อให้เกิดพัฒนาการทางด้านใดแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการ
 เรียนรู้ในด้านใดก็จะจัดกิจกรรมมาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น (นิภา วิจิตรศิริ. 2525 :
 20) ดังที่ สาลี จบศรี (2531 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนา
 ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า
 นักเรียนมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นหลังจากได้รับกิจกรรมกลุ่ม

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้เพื่อพัฒนาพฤติกรรม
 ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม
 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 13 - 16 ปี
 เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเด็กในช่วงอายุดังกล่าวนี้เป็นวัยที่กำลังอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต
 หน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษานอกจากจะจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว

ควรรู้ให้มีความรู้ทางวิชาสามัญและวิชาชีพ และดำเนินการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงาม พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ ำให้รู้จักคิดวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาของสังคม สามารถปรับตัว พัฒนาตนเองและสังคมได้ (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 4 - 6) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะปลูกฝังพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมทำให้เกิดขึ้นในเยาวชนอันจะเป็นกำลังที่สำคัญของชาติต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อน และหลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อน และหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจาก เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจาก ได้รับการสอนแบบปกติ
3. นักเรียน เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษา

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความสนใจในการทำกิจกรรมกลุ่มนำวิธีการดังกล่าวไปพัฒนาพฤติกรรม

ประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตย
ค่านสามัคคีธรรมค่า

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่เข้ามามีการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539
ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรมค่ากว่าเบอร์เซ็นทรัล 25 ลงมา จำนวน
143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตย
ค่านสามัคคีธรรมค่ากว่าเบอร์เซ็นทรัล 25 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย
จากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่าน
สามัคคีธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาพฤติกรรม
ประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรมให้นักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วน
ร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปราย

กลุ่ม การใช้สถานการณ์จำลองและการมีตัวอย่างพร้อมสื่อประกอบกิจกรรม ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยทำให้นักเรียนนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านสามัคคีธรรมให้สูงขึ้น โดยมีขั้นตอนของกิจกรรม ดังนี้

1.1 ขั้นการมีส่วนร่วม นักเรียนร่วมปฏิบัติกิจกรรม มีส่วนร่วมในการกระทำการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 ขั้นวิเคราะห์ นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ซึ่งช่วยทำให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ตลอดจนช่วยทำให้นักเรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

1.3 ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และสรุปเป็นแนวทางการนำไปปฏิบัติ

1.4 ขั้นประเมินผล นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในการทำกิจกรรมกลุ่มของตนเองและของกลุ่มและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง วิธีการที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมประชาธิปไตยโดยด้านสามัคคีธรรม โดยการบรรยาย เนื้อหาที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งใช้เอกสารประกอบการสอน หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนอภิปราย ชักถามแสดงความคิดเห็นและมีการสรุป ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดตามจุดมุ่งหมายในแต่ละหัวข้อเรื่อง

2.2 ขั้นสอน ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องในแต่ละครั้ง พร้อมทั้งมีเอกสารประกอบการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายและซักถามข้อสงสัย หลังจากนั้นจึงให้นักเรียนเล่าถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องตามจุดมุ่งหมายในแต่ละครั้ง

2.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนช่วยกันสรุปเรื่องที่อภิปราย และผู้วิจัย

สรุปเพิ่มเติม

วิธีนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนตามลักษณะที่แสดงถึงความร่วมมือและประสานงานกันตามแนวทางประชาธิปไตยในขณะที่ครูสอน ได้แก่ การรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกัน การแบ่งหน้าที่ในการทำงาน การร่วมมือกันทำงานและการร่วมกันรับผิดชอบในงานที่หา

พฤติกรรมประชาธิปไตยวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

งานการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม และพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม โดยแบ่ง เป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกลุ่ม

จาเนียร ช่างเชติ และคนอื่น ๆ (2521 : 4 - 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่ม พอสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มจะต้อง เกิดจากบุคคลอย่างน้อยที่สุด 2 คนมาประกอบกัน
2. กลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน หมายความว่า ทั้งกลุ่มและบุคคลจะแยกจากกันไม่ได้ จะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีปฏิริยาตอบโต้กันทั้งทางด้านความคิด กิริยาท่าทางการกระทำหรือคำพูด
3. มีความสนใจร่วมกันเพื่อสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
4. มีการปฏิบัติต่อกัน เพื่อให้กลุ่มบรรลุจุดหมาย จึงต้องมีการกำหนดหน้าที่แบ่งความรับผิดชอบและระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นแนวทางให้สมาชิกปฏิบัติ

ศุภาที บุณยวงศ์ (2527 : 6) ได้ให้ความหมายของกลุ่มไว้ว่า

1. จะต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ

มีความสัมพันธ์กันทางค่านิยม

เขาวภา กันทรวิชัยกุล (2530 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของ คำว่า กลุ่มไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกันโดยมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีการยอมรับและเข้าใจกัน ได้รับความประโยชน์ร่วมกันและมีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

ถัยรัตน์ ธรเสนา (2535 : 30) ได้กล่าวถึงความหมายของกลุ่มไว้ว่า กลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กัน ร่วมกันทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อแก้ปัญหาหรือมุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันของกลุ่ม โดยที่แต่ละบุคคลจะมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน

ดังนั้นกลุ่ม จึงหมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์กัน มีความสนใจร่วมกัน มีการยอมรับและเข้าใจกัน โดยมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อแก้ปัญหาหรือมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ซึ่งสมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน

1.1.2 ประเภทของกลุ่ม

เรื่องของ "กลุ่ม" ได้รับความสนใจจากบุคคลในวงการต่าง ๆ เป็นอันมาก และได้มีผู้คิดค้นนำหลักการของพลังกลุ่มมาใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมปฏิบัติการทางสังคมอย่างกว้างขวางในรูปแบบและจุดมุ่งหมายต่าง ๆ เช่น (นิภา วิจิตรศิริ. 2525 : 18 - 20)

1. กลุ่มฝึกอบรม (T-Group or Training Group) เป็นการช่วยให้บุคคลที่เข้ามาอยู่ในกลุ่มได้เพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับความรู้สึกที่เป็นอยู่และการสร้างทักษะในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นอกจากนี้แล้วยังเป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม เช่น การเข้าใจแนวโน้มต่าง ๆ การสื่อความหมายบทบาท

รวมทั้งผลของการดำเนินบทบาทอย่างมีประสิทธิภาพ

2. กลุ่มฝึกอบรมความไวในการรับรู้ (Sensitivity Training Group) เป็นการฝึกหรือการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และรับรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น การรับรู้ความรู้สึก ความนึกคิด เหตุผลและประสบการณ์ทั้งของตนเองและของผู้อื่น การฝึกการรับรู้นี้จะ เป็นเครื่องส่งเสริมให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง เห็นความสำคัญของการ พัฒนา ปรับปรุงตนเอง รวมทั้ง เกิดความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

3. กลุ่มฝึกอบรมขั้นพื้นฐาน (BST-Group or Basic Skill Training Group) บางครั้งเรียกว่ากลุ่มอบรมเพื่อมนุษยสัมพันธ์ (Training Human Relations Laboratory) เป็นการสร้างให้สมาชิกในกลุ่มได้มีทักษะเบื้องต้นในด้านมนุษยสัมพันธ์และ การพัฒนาทักษะเพื่อการนำไปใช้

4. กลุ่มฝึกฝนทดลอง (Laboratory Training Group) เป็นโครงการ ที่มุ่งให้เกิดประสบการณ์ เพิ่มพูนความเข้าใจและทักษะของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ เพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่ม

5. กลุ่มเผชิญหน้า (Encounter Group) เป็นกลุ่มที่เน้นความเจริญงอก- งามส่วนบุคคล มุ่งให้บุคคลรู้จักตัวเอง รู้จักสภาพความเป็นจริงของตนเองอันจะช่วยทำให้ เขาได้เกี่ยวข้องกับคนอื่นอย่างเปิดเผยและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

6. กลุ่มทนทาน (Marathon Group) เป็นกลุ่มที่พบกันหลายช่วงเวลาติดต่อกัน บางครั้งใช้เวลามากกว่า 12 ชั่วโมงในแต่ละครั้ง จากการพบปะติดต่อกันหลาย ๆ ครั้งนี้ จะทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ค้นพบและศึกษาความคิดของตนเองและของผู้อื่น ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลที่ดำเนินตามแบบแผนในการปฏิสัมพันธ์กัน ความขัดแย้งกัน มีอคติต่อกันและ ความกลมเกลียวสามัคคีกัน

7. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling) เป็นการให้ความ ช่วยเหลือบุคคลปกติให้มีการยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตนเองและพยายามแก้ไขปัญหานั้น ก่อนที่จะกลายเป็นปัญหารุนแรง การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มยังจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาได้เรียนรู้ และนำความคิดที่นำมาจากกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

8. กลุ่มจิตบำบัดรักษา (Group Psychotherapy) เป็นรูปหนึ่งของการแก้ไขโดยการพบปะกันในกลุ่มเล็ก ๆ ระหว่างคนไข้และผู้ให้การบำบัดรักษาติดต่อกันไปเป็นระยะเวลาอันยาวนาน วิทยมีความมุ่งหมายที่จะทำให้สมาชิกในกลุ่มเกิดการหยั่งเห็นและเข้าใจสาเหตุของปัญหาทางสังคม อารมณ์และจิตใจ รวมทั้งมีความสามารถที่จะลดหรือแก้ปัญหาดังกล่าวได้

9. กิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เป็นการนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน และกลุ่มก็จะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ นอกจากนี้การทากิจกรรมกลุ่มนั้นจะเกี่ยวข้องกับ การรับรู้ เรื่องความต้องการของบุคคลอื่นและทักษะในการแสดงออกถึงความเข้าใจดังกล่าวในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใดแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใด ก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มแบบต่าง ๆ อีก ที่มีชื่อแตกต่างกันบ้างในเรื่องจุดมุ่งหมาย รายละเอียดของ เนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ แต่โดยทั่วไปแล้วล้วนมุ่งที่จะพัฒนาสติปัญญาและพฤติกรรมของบุคคลด้วยวิธีการกลุ่มทั้งสิ้น

1.1.3 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เฮอรัลด์ (Herrold. 1952 : 492 - 504) ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ส่วนคาร์ทไรท์ และแซนเคอร์ (Cartwright and Zander. 1960 : 3) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นการนำเอาวิธีการต่าง ๆ เช่น บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปราย การสังเกต และการให้ข้อวิจารณ์ซึ่งกันและกันเพื่อช่วยในการตัดสินใจร่วมกัน

คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2522 : 14) และนิภา วิจิตรศิริ (2525 : 20)

ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้อย่างสอดคล้องกันว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำ ประสิทธิภาพมาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการใน สมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่าง สมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประสิทธิภาพในกลุ่มจะหาให้เกิดพัฒนาการในตัว บุคคลทุกคน

จารุลักษณ์ หินพรหมราช (2529 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มหมายถึง ประสิทธิภาพการเรียนรู้ซึ่งได้มาจากการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน และผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้นทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงานและด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคน

สรศักดิ์ โสฐ (2530 : 10) ได้สรุปไว้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัด กิจกรรมแล้วให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือกระทำภายในสถานการณ์ที่มีการยอมรับซึ่งกันและกัน เคารพในกติกาของกลุ่มจนเกิดการพัฒนาความคิด ความเข้าใจและพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นผลต่อตนเองและคนอื่นที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่าง เป็นสุข

ประนอม เคชชัย (2531 : 100 - 101) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยกลุ่ม หากเป็นกลุ่ม กิจกรรมประเภทนี้จะช่วยฝึก ประสิทธิภาพต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น เช่น ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ฝึกทักษะทางสังคม ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับมติของกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นประชาธิปไตย ของผู้เรียน

จริยา วิลาวรรณ (2532 : 36 - 37) สรุปไว้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กระบวนการจัดประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการรับรู้อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่ากิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสิทธิภาพขึ้นมาให้แก่ผู้เรียน แล้วให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งความคิดและลงมือกระทำ

ภายในสถานการณ์หนึ่ง ๆ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ ร่วมกันวิเคราะห์ผลกระทบของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ตลอดจนแสดงความคิดเห็นและกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมจนสมาชิกทุกคนเกิดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการพัฒนาความคิด ความเข้าใจ อันเป็นผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่าง เป็นสุข

1.1.4 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

แทรกซ์เลอร์ และนอร์ธ (Traxler and North. 1957 : 320) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมไว้ ดังนี้คือ

1. เพื่อให้การศึกษาอบรมแก่บุคคลที่ยังไม่คุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมหาวิทยาลัยหรือในโรงเรียน โดยการจัดโครงการ เช่น บรมนิเทศน์นักเรียนใหม่ หรือนำใบแจ้งในรูปแบบของการแนะนำได้ตลอดทั้งปี
2. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากประสบการณ์ที่ได้รับในหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน การใช้ห้องสมุด การศึกษานอกระบบต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน
3. เพื่อเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เพราะทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับครูในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

4. เพื่อการปรับตัว บำบัดรักษา และความเจริญอกงามของบุคคลของกลุ่ม

นอกจากนี้ บัตตัน (Button. 1974 : 1 - 2) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นสิ่งที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนา โดยเฉพาะทักษะด้านสังคมและด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการจัดกิจกรรมกลุ่มจึงเป็นการสร้างโอกาสให้มนุษย์ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะพยายามช่วยกลุ่มและช่วยบุคคลแต่ละคนเพื่อทำงานไปสู่จุดมุ่งหมาย

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 170 - 172) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่มที่มีความสามารถ ตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจ

แบ่งไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมี ส่วนช่วยทำให้บุคคลเกิดการ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการ ของคน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อที่เข้าใจบุคคลอื่น เมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อม จะทำให้เกิดการ เรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น

3. เพื่อให้บุคคลสามารถทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

ประพนอม เกษชัย (2531 : 101 - 102) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของ กิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ คือ ความเข้าใจตนเองและ เข้าใจบุคคลอื่นในกลุ่มซึ่งจะทำให้บุคคลปรับตัวเอง เข้ากับบุคคลในกลุ่มได้ เกิดการ เรียนรู้ เรื่องของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ข้อบกพร่องของตนเองหรือรู้ว่าตนเอง เป็นคนอย่างไรเมื่อ เทียบกับบุคคลในกลุ่ม เกิดความเข้าใจในบุคคลอื่นในกลุ่มโดยที่สมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรม ร่วมกันยอมทำให้เกิดการ เรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันได้ดี ทราบถึงข้อดีและข้อเสีย ข้อ บกพร่องทั้งของตนเองและคนอื่น อันจะเป็นแนวทางให้เกิดความรู้สึกรู้สึก เห็นอก เห็นใจซึ่งกัน และกัน คิดช่วยเหลือกันตลอดจนการปรับตัว เข้าหากันด้วย

2. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการการทำงานหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน ประสิทธิภาพที่จัดกิจกรรมกลุ่มจะช่วยทำให้สมาชิกได้ เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน เพราะ นั้นมีมนุษย์คนใดอยู่คนเดียวได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้นการฝึกกิจกรรมกลุ่มในการ เรียนการสอน จะช่วยฝึกให้บุคคลเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและร่วมมือกันแก้ปัญหา

3. เพื่อให้ผู้เรียนฝึกความรู้สึกทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมในระหว่างร่วม กิจกรรมกลุ่ม เช่น ฝึกความรู้สึกอดทน ฝึกการยอมรับความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นต้น สิ่งที่ได้มาจากกิจกรรมกลุ่มเหล่านี้จะไปช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคมต่อไป

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา บุคคลโดยเปิดโอกาสให้บุคคลได้ปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงความคิดเห็น ความรู้สึกพฤติกรรม

ต่าง ๆ และสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นด้วย

1.1.5 คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม

การเรียนรู้โดยกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยฝึกทักษะที่จำเป็นบางประการดังต่อไปนี้ (วิลาวัณย์ สันภาวะโหมล. 2522 : 20)

1. ทักษะทางสังคม (Social Skill) เป็นทักษะที่ช่วยให้อยู่ร่วมกัน และทำงานกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น เช่น ทักษะการเป็นผู้ให้และผู้รับ การรับคำให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม การควบคุมตนเอง การยอมรับความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรับผิดชอบต่อหน้าที่ การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น

2. ทักษะในการศึกษาค้นคว้า (Study Skill) เป็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ ทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล การพูด การฟัง การอ่าน และการรายงาน

3. ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skill) ได้แก่ ทักษะในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การวิพากษ์วิจารณ์ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีเหตุผล

4. ทักษะในการทำงานกลุ่ม (Group Work Skill) เป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ทักษะในการวางแผนงาน การเป็นผู้นำแสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

พนม ลิ้มอารีย์ (2522 : 56 - 57) ยังได้กล่าวถึงผลพลอยได้ของสมาชิกในการเข้ากลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับประลองฝีมือ (Testing Group) ของบุคคลโดยบุคคลได้อาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลอง หรือเป็นที่แสดงความสามารถ

2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น และกลุ่มยังช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก รวมทั้งให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้แก่กันและกัน

3. กลุ่มช่วยทำให้เกิดความรู้ลึกซึ้งปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้ความรัก เป็นเครื่องบำรุงขวัญของสมาชิกด้วย การทำให้เด็กมีความรู้สึว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับความยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้เด็กมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความ

รู้สึกมั่นคงปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเองขึ้น หากให้ความรู้สึกว่าคุณเป็นบุคคลที่มีค่าคนหนึ่งและ
 อยากจะหาประโยชน์ให้กับกลุ่ม

4. กลุ่มช่วยเสริมสร้างพลังทางร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย การฝึกหัด
 เป็นกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนที่จะฝึกมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีแก่สมาชิกเอง

ศุภาณี บุญวงศ์ (2527 : 3 - 4) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มไว้ดังนี้

1. คุณค่าด้านการพัฒนา

1.1 กิจกรรมกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักเรียนได้
 ซึ่งความต้องการเหล่านี้ ได้แก่ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับยกย่อง เคารพในศักดิ์ศรีและคุณค่าของ
 ตน ต้องการความอบอุ่น มั่นคงและปลอดภัย ถ้าหากกิจกรรมกลุ่มมีประสิทธิภาพก็จะส่งผลให้
 นักเรียนมีความรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จ เคารพในคุณค่าของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตน
 เองและให้ความร่วมมือในกิจกรรมกลุ่มอย่างเต็มที่

1.2 พัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ของนักเรียน ช่วยให้เกิดความเห็นอก
 เห็นใจกัน เข้าใจยอมรับผู้อื่น เรียนรู้กระบวนการรับและการรับซึ่ง เป็นพื้นฐานความเข้าใจ
 เบื้องต้นของการอยู่ร่วมกันในสังคม รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ของตน มีความอดทน มองโลก
 ในแง่ดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬาและสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

1.3 พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยม ทัศนคติและปทัสถานของสังคม
 จากการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มที่มีต่อคน
 ทั้งพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อเป็นแนวทางประสพการณ์ตัดสินใจ เลือกสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุด
 เกี่ยวกับการตั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมพิจารณาแสดง
 ความคิดเห็นด้วย

1.4 พัฒนาค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม
 จะช่วยให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ มีการเตรียมวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง
 อนาคต ได้เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านความสามารถ ความสนใจ ฐานะทาง
 เศรษฐกิจซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจ เลือกอาชีพที่แตกต่างกันของบุคคล

1.5 พัฒนาความสามารถและทักษะต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนได้ใช้และฝึกความ

สามารถ ตลอดจนทักษะต่าง ๆ อย่างเต็มที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพูดในที่สาธารณะ การอภิปรายกลุ่มและการวางแผนงาน

2. คุณค่าด้านการวิจัย ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนได้เข้าใจได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทราบถึงพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อจะหาวิธีปรับปรุงแก้ไขและให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น สำหรับนักเรียนเองก็ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ทราบขอบเขตความสามารถของตนเพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับตนเองอย่างใกล้ชิดเคียงความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

3. คุณค่าด้านการบำบัด การจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นวิธีบำบัดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาเป็นกรณีพิเศษ และต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดดังตัวอย่างนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์ ก็เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมภาคฤดูร้อน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น เผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้เขาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เพิ่มขึ้นและปรับปรุงลักษณะนิสัยของคนเสียใหม่

4. คุณค่าต่อสถานศึกษาและชุมชน เมื่อนักเรียนพัฒนาในด้านต่าง ๆ จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานกลุ่มในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลดปัญหาต่าง ๆ ได้มาก นักเรียนก็จะเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสถานศึกษา และนั่นคือย่อมเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนด้วย

นอกจากนี้คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2530 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงคุณค่าของกิจกรรมกลุ่มว่านอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทันแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าทางด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น สนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ

2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้ในกลุ่ม เมื่อ

มีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวสมาชิกของกลุ่ม

3. คุณค่าด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลจะมีค่าต่อการบำบัดเป็นอย่างดี โรงพยาบาลและคลินิกจะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้รักษาคนไข้โดยการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้

อาจกล่าวได้ว่าการเรียนรู้โดยการใช้อีกิจกรรมกลุ่ม เป็นวิธีการที่ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรม เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การวิเคราะห์โดยได้ปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นผู้เรียนยังยอมรับข้อบกพร่องของตนเองและพร้อมที่จะแก้ไข นอกจากนี้การทำกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย รู้จักรับผิดชอบในบทบาทของตนเอง รู้จักแก้ปัญหา เป็นคนมีเหตุผลสอนให้เห็นอกเห็นใจผู้อื่นและรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี (จันทิกา ลิมปิเจริญ. 2522 : 79)

1.1.6 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

อ็อตตาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่าไว้เช่นกันว่ากลุ่มควรมีขนาดเล็ก เพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นก็ไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมผิดไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-10 คน จึงจะทำให้การทำงานบังเกิดผลดีที่สุด

ชอว์ (Shaw. 1971 : 4) ได้กล่าวถึงขนาดของกลุ่มแตกต่างกันออกไปว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คนเป็นอย่างมาก แต่ถ้ามีจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไปจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ และถึงแม้ว่ากลุ่มจะมีจำนวนสมาชิก 30 คน ก็อาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้จำนวนสมาชิกไม่ได้เป็นปัญหาสำคัญ แต่องค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกและความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกจะมีความสำคัญต่อการทำงานของกลุ่มมากกว่า

เขาวพา เคชะคุบส์ (2517 : 34) ซึ่งกล่าวว่า ขนาดของกลุ่มที่จะช่วยให้งานหรือการเรียนการสอนประสพผลดี ควรเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 5-15 คน สอดคล้องกับ จาเนียร์ ช่วงโชติและคนอื่น ๆ (2521 : 5) ซึ่งกล่าวว่าในวงการศึกษานักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างใกล้ชิดและในด้านการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

จาเนียร์ ช่วงโชติ (2521 : 5) กล่าวว่าในวงการการศึกษานักจิตวิทยามักจะศึกษากลุ่มขนาดเล็กซึ่งมีสมาชิกไม่เกิน 15 คน เพราะจะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและในด้านการเรียนรู้ก็จะมีผลการเรียนรู้ที่ได้ผลดีกว่ากลุ่มขนาดใหญ่

คมเพชร ฉัตรสุภกุล (2530 : 26) ก็ได้กล่าวว่ขนาดของกลุ่มอาจจะเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการพิจารณาธรรมชาติของปฏิสัมพันธ์ของกลุ่ม กลุ่มที่มีขนาดแตกต่างกัน จะทำให้ระสวนการปฏิสัมพันธ์แตกต่างกันไปด้วย ในกลุ่มที่มีสมาชิกมากเกินไป ความจำเป็น สมาชิกจะต้องทำงานซ้ำซ้อนกัน บางคนคาดหวังว่าจะได้รับผิดชอบทั้งหมด ในขณะที่คนอื่นรู้สึกคับข้องใจที่เนมิ้งงานทำ ไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะที่ตนเองมีอยู่ ขนาดของกลุ่มไม่ควรเกิน 15 คน จะใหญ่เท่าใดขึ้นอยู่กับความจำเป็นของสถานการณ์ จุดมุ่งหมายของกลุ่ม แหล่งที่จะให้ความช่วยเหลือในกลุ่ม และระดับบุคลิกภาวะของบุคคลในกลุ่ม

1.1.7 เวลาและจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกลุ่ม

แพทเทอร์สัน (Patterson. 1973 : 105) กล่าวว่า การให้ทำกิจกรรมเป็นกลุ่มควรจัดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง แต่ถ้าเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมมีน้อย อาจจัดสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ช่วงเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสำหรับเด็กประถมศึกษา ควรใช้เวลาไม่

เกิน 1 ชั่วโมง เพราะเด็กอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้

ทรอทเซอร์ (ซูซีย์ สมิตธิทร. 2527 : 18 - 19 ; อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้ากลุ่มนั้น หากจัดทำกับสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่น ในโรงเรียนส่วนมากจะจัดเวลาเป็นคาบ ๆ ละ 50 นาที เป็นต้น ซึ่งจะช่วยให้อาสาสมัครกำหนดได้ว่าควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเท่าใดสำหรับจำนวนครั้งในการเข้ากลุ่มมากกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่านี้ได้ก็ยิ่งเป็นการดี

1.1.8 ลำดับขั้นการเรียนรู้ตามวิถีกระบวนการกลุ่ม

เยาวยา เคชะคุปต์ (2517 : 163 - 166) ได้แบ่งขั้นตอนการเรียนรู้ออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรม จะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน คือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนลงมือกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนเกิดการเห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่ได้รับรู้ขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวความคิด และเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมทางสังคม คือการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นจะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และ เกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะเวลาวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางสามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระยะเวลาสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ค้นพบแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นกับผู้อื่น แล้วสรุปเป็นหลักการของตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ หรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการตัดสินใจ และประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น

4. ระยะเวลาประเมินผล ปล่อยให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและติชม ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

คมเพชร จัตรสุภกุล (2522 : 23) ยังได้กล่าวถึงระยะพัฒนาของกลุ่มว่า พฤติกรรมที่สมาชิกแสดงออกตอนเริ่มเข้ากลุ่ม อาจแตกต่างจากภายหลังที่ได้เข้ากลุ่มเป็นเวลานานแล้ว ทั้งนี้เพราะการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นจะต้องอาศัยเวลาในการพัฒนา กลุ่ม ดังนั้นมักจะพบว่า กลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขัน และมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้ง และความคับข้องใจ
3. ระยะกลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงาน และมีกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนี้ วิทมา วรตมะวิษณฺ์ (2530 : 252 - 253) กล่าวถึงลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์ ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Participation) เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ (Discovery) เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเองอันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) ขั้นที่สำคัญที่สุดคือ การที่ให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำานและอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว
4. ขั้นนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

ส่วนเจลิม วรวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ (ประนอม เศษชัย. 2531 : 103 ; อ้างอิงมาจากเจลิม วรวิทย์และสมคิด แก้วสนธิ. 2520 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวถึงการดำเนินการของกลุ่มว่า ไม่ว่ากลุ่มจะเป็นลักษณะใด จะมีกระบวนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวมกลุ่ม (Forming Stage) เป็นขั้นแรกที่สมาชิกของกลุ่มมารวมกัน ถ้ายังไม่รู้จักกันดีพอ ทุกคนจะสงวนท่าทีไม่ค่อยแสดงออกในระยะนี้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะต้องประสานงานให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักและคุ้นเคยกันก่อน เช่น อาจมีการแนะนำตัว เป็นต้น
2. ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมายของกลุ่ม (Norming Stage) เมื่อสมาชิกในกลุ่มรู้จักกันดีพอแล้ว กลุ่มจะเริ่มคิดถึงเป้าหมายของกลุ่มและภารกิจของกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบ ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาทร่วมกับผู้เรียน ในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สมาชิกของกลุ่มจะต้องทำงานร่วมกัน
3. ขั้นระดมความคิด (Storming Stage) เป็นขั้นที่บรรยากาศของการทำงานจริงจังมากขึ้น สมาชิกภายในกลุ่มพยายามกำหนดร่างกฎเกณฑ์และระเบียบของกลุ่ม

ในขั้นนี้ผู้สอนอาจมีบทบาท 2 ประการ คือ ปลดปล่อยผู้เรียนดำเนินการไปโดยลำพัง หรือ เข้าร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

4. ขั้นกระชับความสัมพันธ์ (Reforming Stage) เป็นขั้นที่กลุ่มรู้จักคุ้นเคย และเข้าใจบทบาทของตนเป็นอย่างดี จึงทำให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปด้วยดี

5. ขั้นสลายตัว (Disbanding Stage) เป็นขั้นสุดท้ายที่สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมมือกันดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจนบรรลุเป้าหมายแล้ว ภารกิจของกลุ่มเริ่มลดลงไปด้วย ทำให้กลุ่มเริ่มสลายตัว ในขั้นนี้ผู้สอนจะมีบทบาททบทวนการดำเนินงานของกลุ่มที่ผ่านมาเพื่อทำการสรุปผลและเสนอแนะแนวทางในการนำผลไปใช้ หรือนำไปศึกษาค้นคว้าต่อไป

1.1.9 ผลของการที่สมาชิกได้เข้าร่วมกลุ่ม

รเจอร์ส (Rogers. 1970 : 121 - 122) ได้กล่าวถึง ผลการศึกษาวิจัยของกิบป์ (Gibb) ที่พบว่า การเข้าร่วมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้าน การรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความ รู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักคิดสิ่งใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายถึง ความว่า บุคคลยอมรับตนเอง ทัศนคติในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้นในด้านทัศนคติที่ต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พัชนี วรกวิน (2522 : 149 - 150) ได้กล่าวถึง ผลของการจัดกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้าน และสอดคล้องกับผลของการศึกษาของกิบป์ (Gibb) คือ ผลใน

ด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับของกลุ่ม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจความอบอุ่นและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และในการเข้าร่วมกลุ่มนั้นจะต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกันซึ่ง เป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นในกลุ่มพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตน ทำให้สัมพันธภาพแห่งตนดีขึ้นและยังมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิกรู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อกัน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกันก็จะเกิดความสามัคคีกันขึ้น และเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

ทอม ลิมอารีย์ (ม.บ.บ. : 56 - 57) กล่าวถึงผลพลอยได้อื่น ๆ อันเกิดจากการรวมกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น ในกรณีที่คนเก่ง แต่ไม่มีโอกาสที่จะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น
2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น ช่วยปรับปรุงเจตคติและนิสัยใจคอของสมาชิก และให้สมาชิกเป็นกำลังใจให้กันและกัน
3. กลุ่มร่วมเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติตามกฎอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนด้วย
4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัย ให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญสมาชิกด้วยการทำให้สมาชิก เกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกปลอดภัยและเชื่อมั่นในตนเอง

1.1.10 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิศนา แชนมณี (2522 : 201 - 202) กล่าวถึงกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ว่า ในวิทยุกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนว่า การสอนที่ยึดหลัก

ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจะมีลักษณะ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนโดยทั่วถึงกันและในขณะที่เดียวกันก็จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิด ความรู้สึก ปฏิกริยา และพฤติกรรมของผู้เรียน และเรียนรู้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ นอกจากนี้ครูมักจะหาทางให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเองจากกิจกรรมการเรียน และพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นหาความรู้ความเข้าใจนั้นมาใช้อยู่เสมอ ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และเป็นประโยชน์ การจัดกิจกรรมการเรียนให้สอดคล้องกับทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนสามารถกระทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนได้คือ วิทยากรผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตัวเองภายในข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจหาอย่างใดอย่างหนึ่งอันจะมีผลออกมาในรูปแบบของการแพ้การชนะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role-Play) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้มีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกม แต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้น และแสดงออกตามธรรมชาติโดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ทั้งความรู้สึกและพฤติกรรมของตนอย่างลึกซึ้ง และยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อันน่าสนใจและน่าติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริง ๆ นำมาคัดแปลงและใช้เป็นตัวอย่งในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันรวมทั้งการนำเสนอกรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้าย

คลึงกับชีวิตจริงมาซึ่งจะช่วยให้การ เรียนรู้มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงซึ่งมีส่วนทำให้ การเรียนรู้มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริง หรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้น และปฏิบัติภารกิจต่อกันวิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดง เพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่ได้รับจนเกินไป

5. ละคร (Acting or Dramatization) คือ วิธีการที่ให้ผู้เรียนได้ ทดลองแสดงบทบาทตามที่เขียนหรือกำหนดไว้ให้ โดยผู้แสดงจะต้องพยายามแสดงให้สม ความตามที่กำหนดไว้ โดยไม่นำเอาบุคลิกภาพและความรู้สึกนึกคิดของตน เข้าไปมีส่วนเกี่ยว ข้องอันจะมีส่วนทำให้เกิดผลเสียต่อการแสดงบทบาทนั้น ๆ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนมี ประสบการณ์ในการที่จะเข้าใจในความรู้สึก เหตุผลและพฤติกรรมของผู้อื่น ซึ่งความ เข้าใจนี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเห็นอกเห็นใจกัน นอกจากนั้นการที่ผู้เรียนได้มีโอกาส แสดงละครร่วมกันจะช่วยฝึกให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกชอบในการ เรียนรู้ร่วมกันและได้ฝึก การทำงานร่วมกันด้วย

6. กลุ่มย่อย (Small Group) วิธีการใช้กลุ่มย่อยในการสอนนี้เป็นวิธีการ ที่ใช้กันมานานแล้ว อาจจะเป็นเพราะสังเกตเห็นแล้วว่าเป็นประโยชน์ในการ เรียนของผู้เรียน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าวจะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม เป็นการจัดการ เรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนโดย ทั่วถึงกัน และขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของ ตนเอง เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับ โดยมีเทคนิคต่าง ๆ หลายวิธีให้เลือก ใช้ตามความเหมาะสมของกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบต่าง ๆ ด้วยตนเอง จากกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นกิจกรรมกลุ่มจึงสามารถเร้าความสนใจของผู้เรียน และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มดังกล่าว ข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมกลุ่มต่อไป

1.2 การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในประเทศไทย

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีพัฒนาการด้านความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังมีพัฒนาการทางวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิภา วิจิตรศิริ (2525: 49 - 50) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแคสรีกิจวิทยาสังเคราะห์สระบุรี โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน พบว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบสูง กลาง และต่ำที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรศักดิ์ โสฐ (2530 : 56) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองคิของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านศรีสะอาด จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองคิสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ทำการกิจกรรมแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จึงธนาเจริญเลิศ (2530 : 46 - 49) ได้ทดลองการใช้อีกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้อีกิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรรยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ท้าการวิจัยเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลาปาง โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน จากการวิจัยพบว่านักศึกษาในกลุ่มทดลองที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่านักศึกษาควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงแก้ว เนตรเอกการักษ์ (2533 : 65 - 66) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกโดยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม มีความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรษา แดงภักดิ์ (2536 : 58) ได้ทำการศึกษากการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬารวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhauser. 1985 : 103) ศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อทัศนคติของนักเรียนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนเกรด 3, 4, 5 จำนวน 77 คน ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในชั้นเรียนตามปกติ และนักเรียน 75 คน ซึ่งอยู่ในชั้นเรียนแบ่งเกิน 6 สัปดาห์ พบว่าทั้ง 2 กลุ่ม มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตย

2.1 เอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตย

2.1.1 ความหมายของประชาธิปไตย

คำว่า "ประชาธิปไตย" เป็นคำที่ทรงหมิ่นนราธิปไตยประพันธ์ทรงบัญญัติขึ้น ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Democracy มาจากภาษากรีกสองคำ คือ Demos แปลว่า ประชาชน (The People) กับ Kratein แปลว่า การปกครอง (To Rule) เมื่อ สนธิกันเป็น Demokratie แปลว่า การปกครองโดยประชาชน (Government by the People) ในภาษาไทย "ประชาธิปไตย" มาจากภาษาสันสกฤตว่า ประชา แปลว่า ลูกชาย ลูกสาว ราษฎร หรือประชาชน กับคำว่า อธิปไตย แปลว่า เจ้าของ เจ้านาย พระราชา หรือความเป็นใหญ่ เมื่อนำมารวมกันเป็นประชาธิปไตย มีความหมายว่า ประชาชนเป็นใหญ่ อย่างยิ่ง (สุนทร จันทรรักษ์. 2530 : 2)

ลาสกี. (Laski. 1967 : 84) ได้สรุปความหมายของประชาธิปไตยไว้ 3 ระบบด้วยกันคือ

1. ประชาธิปไตยในระบบการเมืองการปกครอง (Political Democracy) เป็นประชาธิปไตยที่เน้นถึงรูปแบบของรัฐบาล ระบบการปกครอง การกำหนดให้มีรัฐธรรมนูญ รัฐสภา ตลอดจนการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ตามปรัชญาของประชาธิปไตย

2. ประชาธิปไตยในระบบเศรษฐกิจ (Economic Democracy) เป็นเรื่องของการจัดระบบเศรษฐกิจในสังคมแบบเสรีนิยม คู่แข่งเสรีและแรงงาน เคารพสิทธิในญาของบุคคลประกันประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ การสร้างพลังต่อรอง (Bargaining Power) ในทางเศรษฐกิจและแรงงาน การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมในสังคมลดความเหลื่อมล้ำค่าสูงในทาง เศรษฐกิจ

3. ประชาธิปไตยในระบบบุคลิกภาพหรือวิถีชีวิตของบุคคล (Democratic Personality) เน้นถึงการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในเชิงพฤติกรรมศาสตร์ เพราะถือว่า ประชาธิปไตยเป็นวิถีทางการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เช่น การเคารพสิทธิของผู้อื่น

การมีวินัยต่อตนเอง ต่อสังคม การรับผิดชอบบนหน้าที่ ตลอดจนการใช้สิทธิของคนอย่าง สมบูรณ์ภายในขอบเขตของกฎหมายและกติกาของสังคม การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

เคสเซล (Kessel. 1970 : 3 - 4) แบ่งประชาธิปไตยออกเป็น 2 ระดับ ตามโครงสร้างและเนื้อหาของประชาธิปไตย คือ

1. ประชาธิปไตยระดับมหภาค (Macro - Democracy) เป็นประชาธิปไตย ในระดับการเมืองการปกครอง รูปแบบของรัฐบาล รัฐสภา การจัดตั้งองค์กรและกฎหมาย สำหรับใช้เป็นกติกาในการปกครองประเทศ

2. ประชาธิปไตยในระดับจุลภาค (Micro - Democracy) เป็นประชาธิปไตย ของระบบพฤติกรรมหรือการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ใน กลุ่มชนต่าง ๆ

สาราช บัวศรี (2520 : 66 - 68) ให้ความหมายของประชาธิปไตยเป็น 3 สถานะ เรียกว่า องค์สามของประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับ เซวาร์คิน คันศยะวิชช (2526 : 29 - 30) และ ลาสกี (Laski. 1967 : 84) คือ

1. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์ หมายถึง การมีศรัทธา ความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชน เหตุผลและความสามารถของบุคคล เทพคุณอิสริภาพและ เสรีภาพ ของมนุษย์ ยอมรับและปฏิบัติตามขอบเขตของกฎหมาย ระบบเศรษฐกิจเป็นแบบเสรีนิยม คู่แข่งสิทธิและแรงงาน ประกันประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ สร้างพลังต่อรอง (Bargaining Power) ในทางเศรษฐกิจและแรงงาน กระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ในสังคม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำค่าสูงในทางเศรษฐกิจ

2. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบบการเมืองและวิธีการจัดระเบียบการ ปกครอง หมายถึง ระบบการเมืองที่อำนาจสูงสุดมาจากประชาชน รัฐบาลเป็นเพียงผู้รับ มอบอำนาจให้ทำหน้าที่ปกครองแทนประชาชน ประชาชนมีอำนาจเปลี่ยนแปลงผู้นำอำนาจ ของตนโดยการเลือกตั้งตามกำหนดวาระ ถือว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดย ประชาชน และเพื่อประชาชน มีรัฐธรรมนูญ รัฐสภา ตลอดจนการจัดทำองค์กรต่าง ๆ ตามปรัชญาของประชาธิปไตย

3. ประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นวิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพทั้งทางกายและวาจา หนักว่าร่างกายสิทธิของผู้อื่น มีวินัยในตนเองและต่อสังคม เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม ร่วมกันรับผิดชอบและทำประโยชน์ เพื่อความผาสุกของส่วนรวม หนักเอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น ใช้สิทธิของตนแก้ปัญหาทั้งหมด สิทธิของตนเองอย่างสมบูรณ์ภายในขอบเขตของกฎหมายและกติกาสังคม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล บุคคลที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตยจะมีความสัมพันธ์ 3 ประการ คือ

1. มีคารวะธรรม หมายถึง การเคารพและการทำให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งทาง กาย วาจาและความคิดของทุกคน การล่วงเกินผู้อื่น การทำร้ายผู้อื่น การทรยศผู้อื่น เป็น การไม่เคารพซึ่งกันและกัน และผิดหลักประชาธิปไตย

2. มีสามัคคีธรรม หมายถึง การแบ่งปัน ร่วมมือประสานงานกัน บุคคลใดมี ความสามารถก็รับอาสาทำงานหนักบ้าง เบื้อง หนักหลีกเลี่ยง ทุกคนร่วมมือประสานงานกันตาม อุดมภาพตามแผนงานที่วางร่วมกัน หนักลั่นแก้งหรือคือตั้ง

3. มีปัญญาธรรม หมายถึง การมีความเชื่อมั่นในวิธีการแห่งปัญญา ร่วมมือกัน ในทางการศึกษา เพื่อพัฒนาปัญญาและนำมาใช้ในการร่วมมือกันทำงาน

อุทัย หิรัญโรต (2524 : 160 - 164) กล่าวว่า ประชาธิปไตยประกอบด้วย ลักษณะที่สำคัญ คือ

1. เป็นระบอบการปกครอง อันเนื่องมาจากความต้องการของกลุ่มคนที่แตกต่างกันแบบปกครองตามความต้องการของคนหมู่มากและคุ้มครองสิทธิของคนกลุ่มน้อย (Majority Rule and Minority Right)

2. มอบความรับผิดชอบทั้งหมดแก่ประชาชน (Democracy Place Heavy Responsibility upon the Citizea)

3. เกิดจากปัจเจกบุคคล (A Democracy is Made up of Individuals) คือ ทุกคนต้องเข้าใจขบวนการประชาธิปไตย และมีระดับความรู้ใกล้เคียงกัน

4. ประชาธิปไตยต้องการความเท่าเทียมกัน (The Equality of All Man) ได้แก่ ความเสมอภาค

5. ต้องการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี (The Free Exchange of Ideas) การแสดงความคิดเห็นจากความรู้สึกที่แท้จริงเป็นสิ่งจำเป็น จะหาให้มีความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

6. เปิดโอกาสให้คนกำหนดและควบคุมอนาคตของตนเอง (Man Can Control His Destiny)

สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย กระทรวงมหาดไทย (2528 : 4 - 5) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้ว่า ประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ซึ่งเมื่อประกอบที่จะใช้พิจารณาว่าประเทศใดประเทศหนึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ก็น้อยเพียงใด 3 ประการ คือ

1. เป็นระบบการปกครองที่ยึดถือหลักการว่า เป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน ผู้ปกครองและผู้ใช้อำนาจจะต้องมาจากหรือได้รับความยินยอมจากประชาชน และจะต้องบริหารประเทศด้วยความรับผิดชอบต่อประชาชน

2. มีวิธีการกำหนดเกี่ยวกับการเลือกผู้นำฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการควบคุมการใช้อำนาจของผู้บริหารเหล่านั้น

3. มีความมุ่งหมายในการปกครองประเทศเพื่อประโยชน์สุข หรือผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม

นาย อึ้งภากรณ์ (2529 : 212) ได้กล่าวถึงหลักการของประชาธิปไตย ดังนี้

1. สิทธิเสรีภาพของ เอกชนต้องได้รับความคุ้มครอง หอมองและควบคุมการนี้ควรจะมีขั้นต่ำอย่างต่ำที่สหประชาชาติได้ประกาศออกมาว่าเป็นสิทธิของมนุษยชน

2. ประชาชนใช้สิทธิดังกล่าวนี้ทำให้ตนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ทั้งในด้านนิติบัญญัติและในด้านบริหาร อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน

3. ในการใช้สิทธิเสรีภาพและการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น บุคคลแต่ละคน ต้องมีความเสมอภาคต่อกฎหมายด้วย

4. การใช้อำนาจยุติธรรมในทางศาลนั้นจะต้อง เป็นอิสระจากการบริหารแผ่นดิน

5. ความเสมอภาคนี้จะต้องกินความเลยจากการ เมืองออกไปสู่เศรษฐกิจและ

ระบบสังคม

6. การใช้อิทธิพลเสรีภาพของ เอกชนนั้นจะต้องใช้โดยไม่ก้าวท้าว เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน

7. ต้องมีความร่วมมือร่วมใจเป็นสมานฉันท์ อาศัยความเมตตาซึ่งกันและกัน จากความหมายของประชาธิปไตยตามทัศนะของบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยมีความหมาย 3 ลักษณะด้วยกัน คือ

1. ลักษณะที่เป็นระบบการเมืองการปกครองที่มีรัฐสภา รัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งอย่างเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน ในรูปแบบของรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ
2. ลักษณะที่เป็นอุดมคติหรืออุดมการณ์โดยประชาชนต้องอยู่ในขอบเขตของกฎหมาย มีอิสระ เสรีภาพ ความเสมอภาคและภราดรภาพ ทุกคนมีคุณค่า มีสิทธิและหน้าที่ ศรัทธา เชื่อในสติปัญญา เหตุผล และความสามารถของบุคคล
3. ลักษณะที่เป็นวิถีชีวิตของบุคคลในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน โดยเคารพสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกัน เคารพกฎหมาย ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพไม่ก้าวท้าวในสิทธิของผู้อื่นและนำมาใช้อิทธิพล เคารพกฎเกณฑ์ของสังคม รับผิดชอบและหาประโยชน์เพื่อส่วนรวม ไม่ทำลายสาธารณสมบัติ ใช้สติปัญญาและเหตุผลในการแก้ปัญหา

2.1.2 ประชาธิปไตยในลักษณะที่เป็นวิถีชีวิต

ประชาธิปไตยมีส่วนสำคัญและถือว่าเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนมากที่สุด คือ วิถีชีวิตประชาธิปไตย ซึ่งนักเรียนสามารถรับรู้ได้จากชีวิตประจำวันจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน และในโรงเรียน สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เรื่อง วิถีชีวิตประชาธิปไตยมากที่สุด คือ การเรียนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่ การสอดแทรกการสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยในการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2527 : 32 - 33) ลักษณะนิสัยต่าง ๆ ของบุคคลที่เหมาะสมกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ใจกว้าง คานึงถึงผู้อื่น มีความสามัคคี มีเอกศักดิ์แห่งตน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นตัวกำหนด

วิถีการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย (สุนทร จันทศรี. 2530 : 224)

เอเบนสไตน์ (Abenstein. 1961 : 125 - 126) ได้ให้ทัศนคติที่เกี่ยวกับประชาธิปไตยตามวิถีทางของชีวิตว่า มีลักษณะสำคัญ 8 ประการ คือ

1. การใช้เหตุผลเป็นหลักในการทำงานใด ๆ
2. มีการปรึกษาหารือและยอมรับในความคิดเห็นของกันและกัน
3. มีความเสมอภาคกันตามขั้นมูลฐานของมวลมนุษย์
4. การยอมรับและเน้นถึงความสำคัญของแต่ละบุคคลในสังคมเป็นหลัก
5. รัฐคือกลไกที่นำมาใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชน
6. การจัดตั้งองค์การหรือสมาคมใด ๆ ต้องเป็นไปโดยเสรีและความสมัครใจ
7. การตรากฎหมายใด ๆ นั้น ต้องคำนึงถึงสิทธิและประโยชน์ของประชาชน
8. เน้นถึงวิธีความชอบตามกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม

ดิวอี้ (Dewey. 1967 : 81 - 89) ให้ความหมายของประชาธิปไตยที่เป็นวิถีชีวิตว่า หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ 3 ประการ คือ ประการแรก การเคารพในสิทธิ หน้าที่และเสรีภาพซึ่งกันและกัน เคารพความคิดและการกระทำของผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นและการกระทำต้องไม่ล่วงเกินผู้อื่น ประการที่สองมีการแบ่งปันและประสานงานกัน รับอาสาทำงานตามความสามารถ ให้ความร่วมมือตามอัธยาศัยและตามมติของส่วนรวม ประการที่สามมีความเชื่อมั่นในวิถีทางแห่งปัญญา ทำงานเพื่อกิจกรรมใด ๆ ด้วยความรอบคอบ และใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์

เพนเนอค (Pennock. 1979 : 236 - 255) สรุปลักษณะของผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยในรูปวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. ความมีเหตุผล
2. การเคารพซึ่งกันและกัน
 - 2.1 การเคารพความเป็นมนุษย์
 - 2.2 การเคารพความสามารถ
3. การตกลงกันอย่างสันติวิธีด้วยการถกเถียง ประนีประนอมและอดกลั้นใน

ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

4. การดำเนินชีวิตอย่างมีเสรีภาพตามกฎหมาย และไม่ถูกแทรกแซงโดยรัฐโดยไม่จำเป็น

น่าจะเป็น

พิศนา แคมมณี (2522 : 29 - 30) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบ

ประชาธิปไตย ดังนี้

1. เคารพความเป็นเอกัตบุคคลของผู้อื่น เคารพความสามารถ สติปัญญาและการใช้เหตุผลของผู้อื่น
2. ให้สิทธิเสรีภาพแก่ผู้อื่นในการใช้ความคิดและตัดสินใจ
3. มีใจกว้าง รับฟังและพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นอย่าง เป็นธรรมก่อนตัดสินใจ
4. ยึดหลัก เหตุผลในการตัดสินใจมาใช้แต่อารมณ์หรือเอาแต่ใจตนเอง รู้จักประนีประนอม และตัดสินใจอย่างสันติวิธี

นอกจากนี้ ประพนธ์ สะเพียรชัย (2524 : 80 - 90) ได้กล่าวถึงลักษณะของ

บุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

บุคคลที่มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยไว้ดังนี้

1. เชื่อในหลัก เหตุผล
2. บุคคลเกิดมามีสิทธิเท่าเทียมกันตามนัยแห่งกฎหมาย
3. แหล่งของอำนาจทั้งปวง คือประชาชนทั้งหมด
4. โครงสร้างของสังคมหลักร่วมกันหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และมี

การ เปลี่ยนแปลงตัวบุคคลตามความเหมาะสม

5. เคารพสิทธิและ เอกสิทธิของบุคคล นิยามหลักการของความเสมอภาค

เสรีภาพและภราดรภาพ

6. มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แลก เปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีอิสระ

เพื่อ เพิ่มพูนความรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหา

7. มีการประสานงานที่ดี ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

8. ผู้นำและผู้ตามในกลุ่มประชุมวางแผนร่วมกัน เพื่อแบ่งงานตามความสามารถ

และความรับผิดชอบ

9. รู้จักฟังตนเอง มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ มีประสิทธิภาพในการทำงาน ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนเอง มีอิสระ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ แก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

นอกจากนี้ลักษณะที่แสดงถึงวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย (คู่มือส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย, 2535 : 14 - 28) ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญในการรองรับการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สรุปได้ดังนี้

1. มีเหตุผลในด้านความคิด วิพากษ์วิจารณ์ดำเนินชีวิตด้วยการคำนึงถึง "ความสมเหตุสมผล" อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง เคารพเหตุผลมากกว่าตัวบุคคลตามสภาพการณ์ในขณะนั้น ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของทุกฝ่าย ยอมเปลี่ยนแปลงเดิมไปสู่ทิศใหม่ที่มีเหตุผลดีกว่าและถูกต้องกว่า เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดี มีใจอดทนในการใช้เหตุผลแก้ปัญหา
2. การเคารพซึ่งกันและกัน มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม แม้จะไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคม แต่ก็เท่าเทียมกันทางด้านจิตใจและความเป็นมนุษย์ มีสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สินที่แต่ละคนหามาได้โดยสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพความสามารถของกันและกัน ประสานความสามารถกันเพื่อทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ความคิดหรือการกระทำใดที่ยังหาข้อยุติอย่างชัดเจนไม่ได้ จะต้องนำมาพิจารณาใหม่เพื่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด คิดถึงปัญหาและความต้องการของผู้อื่น ให้ความเสมอภาคแก่บุคคลโดยเท่าเทียมกัน
3. การตกลงใจด้วยการอภิปราย ยินยอม ประนีประนอมและอดกลั้น ในทางการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม จะแสดงความคิดเห็นเนื้อหาข้อยุติที่ถูกต้องโดยการอภิปราย ถกเถียงแสดงเหตุผล แก้ปัญหาข้อขัดแย้งด้วยการใช้เหตุผลและการตกลงโดยสันติวิธีการประนีประนอมยึดเสียงข้างมาก แต่ก็ถือว่าเสียงข้างมากเป็นสิ่งที่ถูกต้องถ้ามีการไม่เห็นด้วยก็สามารถหาเหตุผลมาหักล้างใหม่ได้ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงอาจมีการพิจารณาและลงมติใหม่
4. การมีระเบียบวินัย คนในสังคมจะต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัยโดยเฉพาะวินัย

ในตนเอง มีความสำนึกในขอบเขตของสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น รู้ว่าสิ่งใดควรและ
ไม่ควรทั้งในแง่ของการ เมืองการปกครอง การบริหาร กฎหมายและจริยธรรม นำใช้สิทธิ
และ เสรีภาพจนเกินขอบเขต ซึ่งเป็นการก้าวก่ายสิทธิและ เสรีภาพของผู้อื่น

5. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนเป็นพลเมืองดี ช่วยรักษาสมบัติ
ของสาธารณะ ทำนุบำรุงประเทศด้วยการ เสียภาษีอากร เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
ต่อสังคมเท่าที่เวลาและโอกาสอำนวย ปฏิบัติตามนโยบายของชาติ นำละเมิดกฎหมาย
สำนึกและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย หอมรับให้มีการแข่งขันโดยเสรี สนใจ
สถานการณ์ทางสังคมเศรษฐกิจ การเมือง มีส่วนร่วมในการปกครอง การเลือกตั้ง การปฏิบัติ
งานของรัฐบาล รัฐสภา รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ประชาธิปไตยในลักษณะ เป็นวิถีชีวิตนั้น
เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมประชาธิปไตยที่จะต้องยึดหลัก เหตุผล เคารพความ
เสมอภาคของบุคคล เคารพเสรีภาพซึ่งกันและกัน เคารพความคิดและการกระทำของตนเอง
และผู้อื่น รู้จักร่วมมือช่วยเหลือวางแผนงาน ตลอดจนประสานงานกันและกัน อาสารับทำงาน
ตามความสามารถของตน ทำงานดีของส่วนรวม มีเหตุผลในการตัดสินใจทางงานอย่าง
ละเอียดรอบคอบ มีวินัยมีความอดทน มีการเสียสละและมีความรับผิดชอบ

2.1.3 ลักษณะและประเภทของพฤติกรรมประชาธิปไตย

ชัชอนันต์ สมุทวณิช (2516 : 63 - 64) ได้ชี้ให้เห็นว่าบุคคลที่มีพฤติกรรม
ประชาธิปไตยจะแสดงออก ดังนี้

1. มีความเห็นของตนเอง ไม่ถูกชักจูงให้คล้อยตามโดยปราศจาก เหตุผล
2. บริบทัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้
3. มีความรับผิดชอบ คือ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำลงไป
4. ไม่มีอคติต่อศาสนาอื่นหรือถูก เข้ายศพหามชาติอื่น
5. มองโลกในแง่ดี
6. การยอมรับอำนาจต้องมีเหตุผลและความชอบธรรม

ระเบียบ นาคทรพ (2517 : 30 - 31) ให้นิยามขององค์ประกอบคุณสมบัติของผู้มีบุคลิกภาพประชาธิปไตยว่าต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเข้าใจในสิทธิและหน้าที่ของตนเองในขอบเขตของประชาธิปไตย
2. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เชื่อมมั่นในหลักการของประชาธิปไตย
3. มีเหตุผลและใช้สติปัญญา
4. มีความรับผิดชอบ
5. คำนึงถึงผู้อื่น เช่น เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น
6. รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
7. ให้ความร่วมมือต่อคณะ ต่อกลุ่ม
8. มีความคิดในเชิงสร้างสรรค์

เกรียง กীরติกร (2517 : 4 - 5) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพที่เป็นประชาธิปไตยที่ครูจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนประกอบด้วย การเป็นคนที่มีเหตุผล ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ ความมีใจกว้าง ความซื่อสัตย์และความเอื้ออารีต่อเพื่อนมนุษย์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2521 : 63 - 67)

กล่าวถึง บุคลิกภาพประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและคุณลักษณะที่ใช้เป็นเกณฑ์วัดพฤติกรรมประชาธิปไตยทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการระดม สามัคคีธรรมและปณิธาธรรมไว้ดังนี้

1. การระดม คือ การเคารพซึ่งกันและกัน ได้แก่

1.1 เคารพในร่างกาย คือ แสดงความเคารพเพื่อนนักเรียน เคารพครูทุกครั้งที่พบ เคารพบิดามารดาก่อนและหลังกลับจากโรงเรียน เคารพญาติผู้ใหญ่ทุกครั้งที่พบ เชื้อพึงประธานกล่าวตักเตือน งามแสดงกิริยาท่าทางหยาบคาย มีความเคารพนอบน้อมต่อคนทุกคน

1.2 เคารพทางวาจา คือ การพูดกับเพื่อน ครู พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่และคนอื่น ๆ ด้วยถ้อยคำไพเราะมีหางเสียงทุกครั้ง ใช้คำแทนชื่อตัวเองที่เหมาะสม งามกล่าวถึงบุคคลอื่นในแง่ร้าย สรรเสริญผู้อื่นด้วยความจริงใจ พูดแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่จริง งาม

กล่าวอ้างโดยไม่ตรงกับความเป็นจริง

1.3 เคารพในความคิดเห็น คือ การตั้งใจฟังครู เพื่อน อภิปรายและทุกครั้งต้องติดตามด้วยว่า ถูกต้องหรือไม่ เชื่อได้หรือไม่ ไม่พูดแข่งโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่แสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสมในขณะที่มีผู้แสดงความคิดเห็น เช่น ทำเสียงดัง หูขึ้นลอย ว่างผู้อื่นพร้อมกับติดตามไปด้วยจนจบจึงพิจารณาว่าควรคัดค้านหรือสนับสนุน ถ้าผู้อื่นพูดหรืออภิปรายไม่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองต้องฟังให้จบ และใคร่ครองให้รอบคอบก่อนแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง

1.4 เคารพในกฎเกณฑ์ คือ การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่มอย่างเคร่งครัด. ปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน กฎของโรงเรียน ปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย กฎจราจร ไม่ลักขโมย เชิญธงชาติในวันสำคัญ ถวายความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์ ท้าตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เว้นการปะทะร้ายต่อชีวิตผู้อื่นในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชน

1.5 เคารพในสิทธิของผู้อื่น คือ ไม่ทำความรำคาญให้ผู้อื่นขณะทำงาน ไม่หยิบของผู้อื่นและไม่ล่วงล้ำสถานที่ของบุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่ทำให้สมบัติผู้อื่นเสียหาย เข้าแถวรับบริการทุกครั้ง ไม่ทำให้ผู้อื่นเจ็บป่วย อับอาย ไม่ถือเอาประโยชน์จากสาธารณสมบัติแต่ฝ่ายเดียวและไม่ทำลายสาธารณสมบัติให้เสียหาย

ครูสามารถฝึกให้นักเรียนมีคารวะธรรมได้โดยการพาให้เข้าแถวค้อมน้ำ รอรับสมุด ยกมือขออนุญาตก่อนพูดทุกครั้ง เคารพความคิดเห็นของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนสร้างข้อตกลงในการควบคุมห้องเรียนเอง

2. สามัคคีธรรม คือ การร่วมมือกันในการเรียนหรือการทำงาน ใช้จ่าย กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การวางแผนในการทำงาน โดยการคิดและทำร่วมกัน ทำงานทุกครั้งด้วยความตั้งใจและรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเร่งรีบ โดยหวังให้ทำงานมากขึ้นในช่วงระยะเวลาเท่ากับเวลาที่เคยทำมาแล้ว

ครูสามารถฝึกให้นักเรียนมีสามัคคีธรรมโดยจัดกิจกรรมการเรียน การสอนแบบกระบวนการกลุ่มคือกลุ่มสัมพันธ์ เมื่อมอบหมายให้นักเรียนทำงานควรมีประธาน

คอยประสานงาน และควรมีการประเมินการทำงานและผลงานร่วมกันทุกครั้ง

3. ปัญหาธรรม คือ การรู้จักใช้เหตุผลในการทำงาน การตัดสินใจปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียน การทำงานกลุ่มร่วมกัน ใช้เหตุผลในการเลือกประธานกลุ่ม ตั้งคำถามและคิดอย่างฉลาด ใช้เหตุผลในการอภิปราย ตอบปัญหา โต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น ศึกษานำใช้อารมณ์ เลือกใช้เหตุผลและหลักการที่ถูกต้อง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ต้องพิจารณาและหาทางแก้ปัญหาอย่างรอบคอบด้วยสติปัญญาและความรู้ หากปัญหาใดที่ตนเองอาจคิดแก้ไขด้วยสติปัญญาและ เหตุผลที่มีอยู่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา

การสอนนักเรียนให้เกิดปัญหาธรรม ครูต้องฝึกให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในห้องเรียนและห้องประชุม ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบโดยให้ใช้เหตุผลประกอบการกล่าวอ้างถึง

ส่วนพฤติกรรมประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษา ควรประกอบด้วย

1. การวรรกรรม มีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

- เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพเทอดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาสที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดแสดง เพื่อความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุกโอกาสที่สำคัญต่าง ๆ

- เคารพซึ่งกันและกันทางกาย ได้แก่ การพิทักษ์ การให้เกียรติแก่ผู้อื่น การเคารพบุคคลซึ่งอาวุโสกว่า

- เคารพทางวาจา ได้แก่ การรู้จักพูดจาให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับฐานะของบุคคล ไม่พูดจาก้าวร้าวหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

- เคารพในสิทธิของผู้อื่น ได้แก่ การยอมรับฟังความคิดเห็น การรับฟังด้วยความตั้งใจ และถ้าเห็นว่าเป็นประโยชน์ก็ควรยอมรับและปฏิบัติตาม

- เคารพในระเบียบของสังคม เช่น วัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ทางสังคม กฎเกณฑ์ของประเทศ เป็นต้น

- มีเสรีภาพและใช้เสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายและธรรมเนียม ประเพณี

2. สามัคคีธรรม มีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

- การรู้จักประสานประโยชน์ ภัยคือประโยชน์ของส่วนรวม เป็นที่ตั้ง
- การร่วมมือกันทำงาน
- เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม
- รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวม
- มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างบุคคลในกลุ่ม ในหน่วยงาน

3. ปัญญาธรรม มีพฤติกรรมแสดงออก ดังนี้

- รับผิดชอบต่อตนเอง เป็นใหญ่ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่ รู้จัก เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
 - เน้นการใช้อิทธิบาท ๓ ใช้เหตุผลและความถูกต้องในการตัดสินใจ ปัญหาทั้งปวง นำมาใช้เสียงข้างมาก เสมอไป
 - เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ทุกคนต้องร่วมกันคิด และช่วยกันตัดสินใจโดยใช้อิทธิบาท ๓
 - ในการชี้แจงปัญหาโต้แย้งในหมู่คณะ จะอภิปรายจนกระทั่งสามารถชักจูงให้ทุกคนเห็นด้วย และถ้าไม่สามารถชักจูงให้กลุ่มหันไปทางหนึ่งทางใดได้จึงใช้วิธีออกเสียง
- (สม.เชื้อ มหาราชเสนา. 2534 : 80 - 82)

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนนักศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) การวางธรรม เป็นการแสดงความเคารพซึ่งกันและกันทั้งทางร่างกาย วาจา ความคิดเห็น กฎเกณฑ์และสิทธิของผู้อื่น 2) สามัคคีธรรม เป็นการรู้จักการวางแผนการทำงานร่วมกัน แบ่งหน้าที่ในการทำงาน ทำงานร่วมกันและรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน 3) ปัญญาธรรม คือ การรู้จักใช้เหตุผลในการทำงานและการตัดสินใจปัญหาในการทำงานร่วมกัน ซึ่งในแต่ละด้านจะมีคุณลักษณะย่อย เป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรม นอกจากนี้พฤติกรรมดังกล่าวสามารถฝึกและสร้างเสริมได้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมมาในการวิจัยครั้งนี้

2.1.4 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

บรรจง ชูสกุลชาติ (2534 : 7 - 10) ได้เสนอแนวคิดและแนวทางในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่นักเรียนในโรงเรียนไว้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยมี 2 ปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งทางครอบครัว สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทั้งระบบการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรมและระบบวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางจิตตานุภาพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความคิด ความเห็น ค่านิยมวิถีชีวิตแบบไทยที่มีอิทธิพลให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติหรือเว้นจากการปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ในการประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาในระบบโรงเรียนแล้ว

แนวคิดและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมประชาธิปไตยแก่นักเรียนในโรงเรียน อาจกระทำได้โดยวิธีการดังนี้ คือ

1. ในการเรียนการสอนและกิจกรรมทุกกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกันคิดพิจารณาร่วมกันกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมายอย่างรวดเร็ว เรียบร้อยและ เกิดประโยชน์ร่วมกัน
2. ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมทุกกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน ครูจะต้องตั้งใจไว้เสมอว่า ต้องมุ่งให้นักเรียนฝึกอบรมตนเองด้วยตนเอง เพื่อให้นักเรียนสามารถเป็นคนพึ่งตนเองได้ ต้องให้นักเรียนฝึกฝนจนทำได้ด้วยตนเองได้
3. ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น อย่าไปแยกว่าครูกับศิษย์ ให้อธิว่าเป็นการร่วมกันฝึกอบรมตนเองทั้งฝ่ายไปพร้อม ๆ กัน
4. การสอนและการจัดกิจกรรมทุกอย่างต้องขึ้นาให้ร่วมกันคิดไปในแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนคนเสมอ ไม่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันว่าใคร เก่งกว่าใคร แต่ให้วัดคุณค่าของผลงานของหมู่คณะมากกว่าผลงานของบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ
5. ในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม ครูควรเชื่อมั่นให้นักเรียนได้พูดมากกว่าครูจะพูดให้ฟัง บางโอกาสให้นักเรียนพูดแทนครูได้ก็ให้พูดทันที

สุรชาติ มานิตย์ (2528 : 40 - 42) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประจำชาติไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการสอนเป็นทีมกับการสอนโดยคู่มือครู กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนาหวังวิทยาคม จังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2528 จำนวน 72 คน แบ่งเป็นกลุ่มการสอนเป็นทีมและสอนตามคู่มือครูกลุ่มละ 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบบุคลิกภาพประจำชาติไทย ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประจำชาติไทยของนักเรียนกลุ่มที่สอนเป็นทีมสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีรพัฒน์ อติจรจณ์ (2529 : 45 - 47) ได้ศึกษาการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและทัศนคติแบบประจำชาติไทยของนักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 57 คน เป็นชาย 29 คน หญิง 28 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกัน ส่วนทัศนคติแบบประจำชาติไทยทั้งสามด้าน คือ ด้านการระแวดระวัง ด้านสามัคคีธรรมและด้านปัญญาธรรมนั้นแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติแบบประจำชาติไทยนั้นแตกต่างกัน นักเรียนที่มีระยะเวลาอยู่ในโรงเรียนต่างกันมีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้านั้นแตกต่างกัน แต่มีทัศนคติแบบประจำชาติไทยแตกต่างกัน --และยังพบว่าทัศนคติแบบประจำชาติไทยนั้นมีความสัมพันธ์กับการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

สาส์ จบศรี (2531 : 46) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประจำชาติไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "พิวศรียราษฎร์บำรุง" จังหวัดสมุทรธานี จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความเป็นผู้นำแบบประจำชาติไทยสูงชัน้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีความเป็นผู้นำแบบประจำชาติไทยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วอร์ (White. 1977 : 2036 - A) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาว่า 1) วัยรุ่นอเมริกันมีความเชื่อถือค่านิยมทางการ เมืองแบบสังคมประชาธิปไตยเพียงใด 2) ระดับความเชื่อถือค่านิยมทางการ เมืองแบบสังคมประชาธิปไตยได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติและสถานภาพทาง เศรษฐกิจหรือไม่ 3) การสอนวิชาสังคมศึกษาจะมีผลทางให้กระสวนความเชื่อทางสังคมวิชาการ เมืองของวัยรุ่นอเมริกันแตกต่างกันหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียน จำนวน 387 คน ซึ่งสุ่มมาจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาล 2 แห่ง และจากโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยในรัฐฟลอริดา 1 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดความเชื่อของ แอลเลน (Allen) ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) เด็กวัยรุ่นอเมริกันมีค่านิยมแบบอนุรักษ์สังคมแบบประชาธิปไตยเป็นส่วนใหญ่ 2) ตัวแปรอิสระต่าง ๆ คือ เพศ เชื้อชาติ เศรษฐกิจและการสอนในวิชาสังคมศึกษามีผลต่อค่านิยมทางการ เมืองแบบมีส่วนร่วมประชาธิปไตย จากการทดสอบสมมติฐานเชิงปฏิบัติพบว่า สมมติฐานทุกข้อยกเว้นตัวแปรทางอายุมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แพลตเนอร์ (Platner. 1977 : 4751 - A) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนอายุ 9-11 ปี ที่ได้รับการสอนและการปกครองชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 3 และเกรด 4 โรงเรียนมิดเดิลโอแลนด์ จำนวน 138 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมซึ่งสอนด้วยวิธีอิตาเลียน และกลุ่มทดลองสอนด้วยวิธีประชาธิปไตย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบพีบีอาร์เอส (PBRSS) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า พฤติกรรมประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเป็น การรับรู้ค่านิยมทางการเมือง หักสนคติทางการเมือง ความคิดรวบยอดเรื่องประชาธิปไตย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและบุคลิกภาพประชาธิปไตย ตลอดจนสามารถสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นกับบุคคลได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่จะพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ซึ่งจะ เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวของเขาชนของชาติในอนาคต

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ซึ่งมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมต่ำกว่าเบอร์เซินไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ซึ่งมีพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมต่ำกว่าเบอร์เซินไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 30 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 572 คน ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

2.2 ผู้วิจัยตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด แล้วนำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงลำดับจากสูงลงมาต่ำ และคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ให้คะแนนต่ำกว่าเบอร์เซินไทล์ที่ 25 ได้จำนวน 143 คน และสัมภาษณ์เพื่อถามความสมัครใจในการเข้ารับการทดลอง ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจทุกคน

2.3 สุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนที่สมัครใจเข้ารับการทดลองจากข้อ 2.2 มาจำนวน 30 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. โปรแกรมการสอนแบบปกติ
3. แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

วิธีดำเนินการสร้าง เครื่องมือ

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม จาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมกลุ่มจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 สร้างโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1.4 นำโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. พงษ์พรรณ เกศพิทักษ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์รสภาและ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ เนื้อหา และการประเมินผล

1.5 นำโปรแกรมที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ ที่นำเช็กกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนเวลาที่เข้าในการทดลอง

1.6 ปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ผู้วิจัยทำการทดลอง 12 ครั้ง ๖ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๖ ละ 2 วัน คือ วันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก)

2. โปรแกรมการสอนแบบปกติ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติเรื่อง พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ซึ่งมีเนื้อหาสาระ จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเช่นเดียวกับโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.2 นำใบรบทกรรมการสอนแบบปกติไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โรสภาและอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีการในการ เนื้อหาและการประเมินผล

2.3 นำใบรบทกรรมการสอนแบบปกติไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม ที่นำกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ใบรบทกรรมการสอนแบบปกติ ใช้เวลาทดลอง 12 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๗ ละ 2 วัน คือ วันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก)

3. แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรม

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างความลับขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรม
- 3.2 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรม
- 3.3 สร้างแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรม จำนวน 40 ข้อ โดยปรับปรุงและคัดแปลงจากแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยของวิมลพรรณ กลางมณี (2536 : 74 - 84) และว่าที่ร้อยโทกรรชิต เมืองทอง (2536 : 111 - 121) โดยผู้วิจัยปรับปรุงภาษาและ เหตุการณ์ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โรสภาและอาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) เพื่อปรับปรุงและคัดเลือกข้อความที่เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

3.5 นำแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคมน

กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 คน แล้วนำมาตรวจหาค่าคะแนนเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187) แล้วเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และพิจารณาเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า t ระหว่าง 2.05 - 7.71 จำนวน 27 ข้อ

3.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 3.5 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 - 171) ในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

ลักษณะและวิธีการตอบแบบสอบถาม

ลักษณะ ^{ตั้ง เกศ} และวิธีการ ^{ตั้ง เกศ} การตอบแบบสอบถาม ^{ตั้ง เกศ} แบบสอบถามพฤติกรรมประชาชาติโดยด่วนสามัคคีธรรม เป็นสถานการณ์ มี ^{ตั้ง เกศ} ตัวเลือก 5 ระดับ โจทย์ให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านข้อความแล้วตอบตามความเป็นจริงของตนเองโดยเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบที่ต้องการ ในการตอบให้นักเรียนเลือกได้เพียงหนึ่งตัวเลือกเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสอบถามพฤติกรรมประชาชาติโดยด่วนสามัคคีธรรม

คำสั่งแจง

- ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์แต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าจะหาอย่างไรถ้านักเรียนเป็นบุคคลในสถานการณ์นั้น โดยเลือกคำตอบที่กำหนดค่าให้ 3 คำตอบ คำตอบที่นักเรียนตอบแต่ละข้อ ไม่มีคำตอบถูกต้องหรือผิด ขอให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อโดยเลือกคำตอบที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบนั้น เพียงหนึ่งตัวเลือก
- หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีหาหรือข้อความใด ๆ เรื่องราวใด ๆ ขอให้นักเรียนถามครูก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้

3. การทบทวนแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลต่อคะแนนหรือผลการเรียนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้นและจะไม่เกิดผลเสียหายแก่นักเรียนและโรงเรียนแต่อย่างใด

ตัวอย่าง

พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่การทำงาน

(0) เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องอาศัยความคิดของทุกคน กลุ่มของประภคมีสมาชิกมาไม่ครบตามจำนวน ถ้านักเรียนเป็นประภคนักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. กลับบ้านเพราะเห็นว่าเพื่อน ๆ หลายคนไม่มาทำงาน (0 คะแนน)
- ข. ช่วยกันคิดในส่วนของคนที่ไม่มา เมื่อทำงานของตนเสร็จแล้ว (2 คะแนน)
- ค. ทำในส่วนของคนให้เสร็จแล้วขอตัวกลับบ้าน (1 คะแนน)

พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการรับผิดชอบร่วมกัน

(00) นวลใจและเพื่อน ๆ ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียน ในการประกวดวาดภาพระบายสีทรงรัศมีเอศสัมพันธ์แห่งโรงเรียนกับโรงเรียนอื่น ๆ ในวันเสาร์ที่จะถึงนี้ แต่พอเข้าวันศุกร์บิดาของนวลใจบอกว่าจะพาครอบครัวไปเยี่ยมคุณย่าที่ต่างจังหวัดในวันเสาร์เช่นกัน ถ้านักเรียนเป็นนวลใจ นักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. ไปเยี่ยมคุณย่าพร้อมบิดาและครอบครัว (0 คะแนน)
- ข. ไปร่วมการแข่งขันตามที่กำหนด (2 คะแนน)
- ค. ขอคำแนะนำจากครู (1 คะแนน)

การตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนในแต่ละสถานการณ์ ได้กำหนดน้ำหนักของตัวเลือกในแต่ละระดับ ดังนี้

- คำตอบที่แสดงถึงการมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ได้ 2 คะแนน
- คำตอบที่แสดงถึงการมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมบ้าง ได้ 1 คะแนน
- คำตอบที่แสดงถึงการไม่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ได้ 0 คะแนน

วิธีดำเนินการทดลองแบบแผนการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2530 : 357) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	สอบหลัง
(R) E	T _{1E}	X	T _{2E}
(R) C	T _{2C}	~X	T _{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

(R)	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T _{1E} , T _{2E}	แทน	การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มทดลอง ตามลำดับ
T _{1C} , T _{2C}	แทน	การสอบก่อนและสอบหลังในกลุ่มควบคุม ตามลำดับ
X	แทน	การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม
~X	แทน	การสอนแบบปกติ

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ขั้นก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตอบแบบสอบถาม พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง
2. ขั้นทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองทั้งสองกลุ่ม ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยใช้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้น ทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และ วันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2540 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2540
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2540
3. ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมอีกครั้งหนึ่ง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลัง การทดลอง
4. นำคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมก่อนและหลังการทดลองใน ข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อนและ หลังการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียน ที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 71)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 75)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 ทาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามพหุกิจกรรมประชาธิปไตยด้าน
สามัคคีธรรม โดยใช้วิธีการทางสถิติ (t-test) แบบเทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 187)

2.2 ทาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพหุกิจกรรมประชาธิปไตยด้าน
สามัคคีธรรมโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค
(Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2524 : 171)

3. สถิติสำหรับการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบพหุกิจกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมก่อนและหลังการ
ทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ
และอังคณา สายยศ. 2524 : 96)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของพหุกิจกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมระหว่าง
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2524 : 96)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
\bar{X}_{diff}	แทน	ผลต่างของค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S.D. diff	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
$\sum D$	แทน	ผลต่างของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลต่างของคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองยกกำลังสอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมของกลุ่มทดลองก่อนและ
หลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมของกลุ่มควบคุมก่อนและ
หลังการสอนแบบปกติ

3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมก่อน
การทดลองกับหลังการทดลองของนัก เรียนในกลุ่มทดลองที่ได้ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนัก เรียน
ในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ดังแสดงในตาราง 2, 3 และ 4 ตามลำดับ

ตาราง 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	\bar{X}	S.D.	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	15	21.8	4.02			
				369	9383	18.87*
หลังการทดลอง	15	46.4	3.22			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 แสดงว่า ภายหลังจากทดลองใช้กิจกรรมกลุ่ม นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1

ตาราง 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มควบคุม	N	\bar{X}	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	15	22.4	3.77			
				306	6666	14.36*
หลังการทดลอง	15	42.8	4.84			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ภายหลังจากการสอนแบบปกติ นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียน
กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}_{diff}	S.D.-diff	t
กลุ่มทดลอง	15	24.6	4.67	2.28*
กลุ่มควบคุม	15	20.4	5.50	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนในกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องตามสมมติฐานข้อ 3

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนัก เรียนก่อนและ หลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนัก เรียนก่อนและ หลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนัก เรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนัก เรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานในการค้นคว้า

1. นัก เรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจาก เข้าร่วม กิจกรรมกลุ่ม
2. นัก เรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจาก ได้รับ การสอนแบบปกติ
3. นัก เรียนที่ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ดีกว่านัก เรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มี พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมต่ำกว่าเบอร์เซ็นทรัลที่ 25 ลงมา จำนวน 143 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2539 ที่มีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 จำนวน 30 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

1. โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. โปรแกรมการสอนแบบปกติ
3. แบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

วิธีการในการทดลอง

1. ขั้นตอนการทดลอง ทดลองทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ครอบคลุมให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
2. ขั้นตอนการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยให้การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2540 ถึงวันที่ 12 มีนาคม 2540
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ผู้วิจัยให้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่สร้างขึ้นทั้งหมด 12 ครั้ง ๆ ละ 50 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.30 - 16.20 น. ตั้งแต่ วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 ถึงวันที่ 13 มีนาคม 2540
3. ขั้นตอนหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบสอบถามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมอีกครั้งหนึ่ง (Posttest)
4. นำคะแนนที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนก่อนและหลัง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เปรียบเทียบพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบผลต่างของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมดีขึ้นหลังจาก เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไจ (๑๐๑) ค (๖) ๓๐๓
2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมดีขึ้นหลังจาก ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมดีขึ้นหลังจาก เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้วยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนได้
ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรง และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามเทคนิคต่าง ๆ ดังที่ พรรณราย ทวีพะระภา (2529 : 5 - 7)

ได้กล่าวไว้ว่า ในการทำกิจกรรมกลุ่มใด ๆ ก็ตาม จะใช้เทคนิคต่อไปนี้ไม่เทคนิคใดก็เทคนิคหนึ่งหรือหลาย ๆ เทคนิครวมกัน เช่น เกม บทบาทสมมติ การศึกษารายกรณี สถานการณ์จำลอง ละคร ฯลฯ เทคนิคเหล่านี้จะสามารถสร้างประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ซึ่งผู้เรียนจะสามารถค้นพบสิ่งต่าง ๆ ที่มีความหมายแก่ตัวเอง และสามารถทดสอบคุณค่าของประสบการณ์ได้ ซึ่งตรงกับแนวความคิดของประนอม เศษชัย (2531 : 101 - 102) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยฝึกประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียนให้พัฒนาขึ้น หากผู้เรียนเข้าใจตนเองและบุคคลอื่นในกลุ่มดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญศรี จึงธนาเลิศ (2530 : 46 - 49) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้หรรษา แดงภักดี (2536 : 57) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดรสธรรมารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่านักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรมความมีน้ำใจของนักเรียนโดยรวมและแต่ละด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาคม หงษ์ทอง (2539 : 65) ที่หาการศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเบนชะวัด เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีการพัฒนาความมีน้ำใจมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนได้

2. นักเรียนมีพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมให้ดีขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสอนแบบปกติซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง บรรยายภาศในการปฐมนิเทศนักเรียนให้ความสนใจ

และกระตือรือร้นที่จะเรียน ในครั้งต่อ ๆ มาผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการทบทวนสิ่งที่เรียนมาแล้ว เชื่อมโยงกับเรื่องที่จะเรียนต่อ ๆ ไป โดยผู้วิจัยใช้วิธีการบรรยายพร้อมทั้งใช้สื่อประกอบการสอน เช่น เอกสาร หลังจากนั้นเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็น และสรุป จากการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนทุกคนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียนดี โดยการตั้งใจฟังการบรรยาย ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม ตลอดจนช่วยแสดงความคิดเห็นในช่วงการอภิปรายและสรุป ท้าให้นักเรียนได้รับความรู้และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรมขึ้น ซึ่งในครั้งสุดท้ายของการทดลอง ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นความเห็นว่าได้รับความรู้เพิ่มเติมและนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสาส์ จงศรี (2531 : 46) ที่ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "พิวศรียราษฎร์บำรุง" จังหวัดบึงพระธานี พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาริสสา เครื่องพนัส (2536 : 50) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีการรับรู้ค่านิยมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การสอนแบบปกติสามารถนำมาพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรมของนักเรียนได้

3. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรมดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรมได้สูงกว่าการสอนแบบปกติ ทั้งนี้เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ดังที่ทิสนา แชนมณี และคนอื่น ๆ (2522 : 7) กล่าวว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสรียนรู้จากการมีส่วนร่วมกระทำกิจกรรมที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบปกติมีผลทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีขึ้น จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้กิจกรรมกลุ่มหรือการสอนแบบปกติตามความเหมาะสม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา และถ้าผู้ใช้มีความชำนาญในการใช้กิจกรรมกลุ่มควรเลือกใช้กิจกรรมกลุ่ม เพราะสามารถพัฒนาพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมดีกว่าการสอนแบบปกติ

1.2 ผู้ดำเนินการในการจัดกิจกรรมกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มมีเทคนิคที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยไม่มีเกิดความเบื่อหน่ายและ สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเข้าไปด้วยดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

2.1 ควรทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในระดับอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบวิธีการอื่น ๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เช่น เปรียบเทียบการใช้เทคนิคแม่แบบกับการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.3 ควรมีการติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้ว เพื่อศึกษาความคงทนของพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

บรรณานุกรม

- กชิกการ ทริสุล. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพนาฏศิลป์ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์ภาลสินธุ์. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัครสาเนา.
- กิตติ อมตชีวิน. การเรียนรู้ทางการเมืองในลัทธิประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนทดลองระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษา : ศึกษาทดลองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาด. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัครสาเนา.
- เกรียง กীরติกร. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน," ไทยรัฐ. 16 ธันวาคม 2517.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2527.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : แสงรุ่งการพิมพ์, 2522.
- _____. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.
- ศีกฤทธิ์ ปราภมช, ม.ร.ว. ประชาธิปไตยของไทย. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2527.
- จักรวาล ภูพันธ์. ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนสถานสงเคราะห์หญิงบ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสาเนา.
- จริยา วิลาวรรณ. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลาปาง. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัครสาเนา.

- จารุลักษณ์ หินพรหมราช. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบดินทรเดชา กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2529. อัครสาเนา.
- จาเนียร ช่วงโชติ และคนอื่น ๆ. ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
- จันทิกา สิมปิเจริญ. กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน. กูเกิด : ภาควิชาจิตวิทยา
และแนะแนว. วิทยาลัยครูกูเกิด, 2522.
- ชนะ นิลรัตน์. การศึกษาทัศนคติแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขต
การศึกษา 2. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2519. อัครสาเนา.
- ชูชัย สนิทธีพร. การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2525.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2530.
- เชาวรัตน์ ศันสะวีชัย. "ประชาธิปไตย(Democracy)," วิทยาจารย์. 81(1) :
28-33 ; มกราคม-มีนาคม 2526.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. อุทกการทางการเมือง. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2517.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. "ประชาธิปไตยในทัศนะของนิสิต," วารสารครุศาสตร์ 1. :
25-29 ; มกราคม 2517.
- ทศนา แคมมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
บูรพาการพิมพ์, 2522.
- นภาพร พุ่มพวงย์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. ปริญญาโท กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัครสาเนา.

- นิภา วิจิตรศิริ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแคสรภังศึกษา จังหวัดสระบุรี. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน," วิทยาคาร. 89(17) : 8-11 ; กรกฎาคม 2534.
- บุศศรี จิงธนาเจริญเลิศ. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ป๋วย อึ้งภากรณ์. "ประชาธิปไตยของไทย," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับครบรอบ 30 ปี. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529.
- ปิยะรัตน์ ศรีสมบัติ. ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านแก่งไทรสรพงษ์สงเคราะห์ จังหวัดอุตรดิตถ์. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ประนอม เคชชัย. แนวการเรียนการสอนและแนวทางปฏิบัติสังคมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2531.
- ปรีชา นิพนธ์พิทยา. "การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา," สารพัฒนาหลักสูตร. 43 : 54-56; ต.ค. 2528.
- พจน์ สะเพียรชัย. "ลักษณะของการศึกษาระบบสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลง," พัฒนาวิถผล. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2524.
- พนม ลิมอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. กาหลินธุ์ : จินตภาพการพิมพ์ ม.ป.ป.
- พรณราย ทรัพย์ะประกา. การสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยกระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, 2529.

- พวงแก้ว เนตรโอบการักษ์. ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความร่วมมือในการอภิปรายกลุ่มของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลานแหลม จังหวัดนครปฐม. ปรินทิพานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- พิชณี วรกรีน. จิตวิทยาสังคม. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์ ปากเกร็ด, 2522.
- ไพโรจน์ ใจเทศ. "ประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา," วารสารคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา สหประชาชาติ. 26(3)12-13 ; ก.ค.- ก.ย.37.
- มาริส่า เครื่องพนัส. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านป่าซาง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย.
ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2533. อัดสำเนา.
- เขาวทา เคชะคุปต์. ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อัดสำเนา.
- เขาวทา กันทรวิษยากุล. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมการตั้งใจเรียนในห้อง
เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านภักดีวิทยาคม จังหวัดอ่างทอง.
ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2530. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์, 2524.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. การทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเอง.
ปรินทิพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2525. อัดสำเนา.
- วินิจ เกตุขำและคมเพชร ฉัตรสุกกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
2522.

- วิมลพรรณ กลางเมธี. ผลการวิจัยเทคนิคแม่แบบที่มีต่อพฤติกรรมการประชาธิปไตยค่านิยม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านใจดี อ่างทอง จังหวัดศรีสะเกษ.
ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2536. อัคราเนนา.
- วิลาสินี ชูสงค์. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ เจตคติต่อวิชาหลักสูตรภาษาเพื่อการ
สื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนรอยวิถีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.
อัคราเนนา.
- วิไลวรรณ สันถะภมร. การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทย "เรื่องลิลิตทะเล
พ่าย"โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัคราเนนา.
- วิภา วรรณละวิชัย. กลวิธีการเรียนและการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ :
ภาควิชาประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
- วิรัชณ์ อติโรจน์. การศึกษาการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและทัศนคติแบบประชาธิปไตยของ
นักเรียนโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก จังหวัดกาญจนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัคราเนนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์,
2535.
- ศุภชาติ บุณยวงศ์. กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2527.
- สงบ ลักษณะ. "หลักสูตรใหม่ ปี 2533," ใน เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ. รายงาน
การประชุมเชิงปฏิบัติการวิชาการ เตรียมการเพื่อใช้หลักสูตรสังคมศึกษาดับปรับปรุง
พ.ศ.2533 ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2533. กรุงเทพฯ :
สมาคมครูสังคมศึกษาแห่งประเทศไทย, 2533.

- สมเชื้อ มหาราชเสนา. กิจกรรมร่วมหลักสูตร. ยะลา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะวิชาครุศาสตร์, วิทยาลัยครูยะลา สหวิทยาลัยทักษิณ, 2534.
- สรศักดิ์ ใสชู. ผลการวิจัยกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. บริญญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2530. อัดสำเนา.
- สาส์ จบศรี. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผิวศรียราษฎร์บำรุง" จังหวัดนนทบุรี. บริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สารรจน์ บัวศรี. "ความหมายของประชาธิปไตยในแง่การศึกษา," พื้นฐานการเมืองและการปกครอง. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2520.
- สุจิตรา จงอยู่สุข. การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเรื่องประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 กับนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สุรชาติ มานิตย์. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาและบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนโดยการเรียนรู้เป็นทีมกับการสอนตามคู่มือครู. บริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- สุนทร จันทร์ศรี. การประถมศึกษากับประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

- สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย, กระทรวงมหาดไทย. สรุปผลการสัมมนาผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ประชาธิปไตยในทางปฏิบัติ วันที่ 20-22 กรกฎาคม 2522. กรุงเทพฯ : บทวิจารณ์พิมพ์, 2528.
- เสรีวิทย์ สุขเมธี. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2531.
- หรรษา แดงภักดิ์. ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อาคม หงษ์ทอง. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมันบุรี กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.
- อุทัย หิรัญเจด. สังคมวิทยาประยุกต์. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นสโตร์, 2519.
- ถัษรค์นั้ ธรเสนา. การพัฒนาอัตมรณทัศน์หลายมิติของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพแตกต่างกันโดยย่ำกลุ่มสัมพันธ์. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- Abenstein, William. Today 's ISM. 5th ed. Englewood Cliffs N.J. : Prentice - Hall, 1967.
- Birkhauser, John Charles. "The Effects of Group Dynamics on Self Concept in The Elementary School Classroom," Dissertation Abstracts International. 46(1) : 103-A ; 1985.

Boardman, Jean Alexander. The Effectiveness of Structured Group Internations to Enhance Group Process in A Smoking Cessation Program," Dissertation Abstracts International. 50(7): 1952-A ; 1988.

Button, Leslie. Developmental Group Work with Adolescents. London : University of London Press ltd., 1974.

Davis, Robert Gene. "A Study on the Effects of Students' Use of Selected Group Process Skills on Student Achievement and Attitude During A Seventh Grade Cooperation Learning Mathematics Problem Solving Unit," Dissertation Abstracts International. 49(1) : 2263-A ; 1988.

Dewey, John. Democracy and Education. New York : The Macmillan Company, 1967.

Friedman, Robert S. "Participation in Democracy : A Theory of Democracy and Democratic Socialization," Dissertation Abstracts International. 34(1) : 2717-A ; November, 1973.

Herrold, Kenenth F. "Evaluation and Research in Group Dynamic," in Educational and Psychological Measurement. p. 492-504. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1852.

- Laski, Harold J. "Democracy," in Encyclopedia of the Social Science V. 5-6. p.84. New York : The Macmillan Company, 1967.
- Kessel, John H. Micropolitics : Individual and Group Levels.
New York : Holt. Rinehart and Winston, 1970.
- Margo, W. Group Theory : Process to Nursing Practice. Maryland :
Prentice - Hall, 1985.
- Ottaway, A.K.C. Learning Theory Group Experiences. London :
Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Patterson, C.H. Humanistic Education. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice-Hall, 1973.
- Rogers, Carl R. Encounter Group. New York : Harper and Row, 1970.
- Pennock, J. Roland. Democratic Political Theory. New Jersey :
Princeton University Press, 1979.
- Platner, Marquerite and Joyce Brady. "The Effects of Democratic
Classroom on the Behavior of 9-10-11 Year - Old Children,"
Dissertation Abstracts International. 38 (8A) : 4751 - A ;
June, 1978.

- Shaw, Marvin E. Group Dynamic : The Psychology of Small Group Behavior. 3 rd ed. New York : McGraw-Hill Book Company, 1981.
- Smith, Edward W. Stanley W. Krouse and Mark Atkinson. "Social Studies Programs," in The Educator's Encyclopedia. p. 347. 7 th ed. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1969.
- Strong, Ruth. Group Work in Education. New York : Harper and Brother, 1958.
- Traxler, A.E. and R.D. North. Techniques of Guidance. New York : Harper and Row, 1967.
- Witt, Danial. Comparative Political Institution. New York: Rinehart & Winston, Inc., 1963.
- White, Cotte Jerome. "A Study of Democratic Sociopolitical Values among High School Students in an Urban Setting," Dissertation Abstracts International. 2036-A : 38 ; October, 1977.

การพนัน

ภาคผนวก ก

1. แบบสอบถามพฤติกรรมการประชาสัมพันธ์โดยค้ำานสามัคคีธรรม
2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามพฤติกรรมการประชาสัมพันธ์โดยค้ำานสามัคคีธรรม
3. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามพฤติกรรมการประชาสัมพันธ์ด้านสังคม

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจการตัดสินใจของนักเรียนในสถานการณืต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ถ้านักเรียนประสบกับสถานการณ์เหล่านั้น นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร โดยให้นักเรียนพิจารณาคำตอบเป็นข้อ ๆ ซึ่งในแต่ละข้อมีคำตอบ คือ ก. ข. และ ค. เมื่อเลือกได้ข้อใดให้ทำลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้ต่างหาก ดังนั้นในการตอบแบบสอบถามจึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ก่อนตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ โปรดอ่านข้อความที่กำหนดมาให้เสียก่อน
2. เมื่อเข้าใจข้อความที่อ่านแล้วจึงพิจารณาตัดสินใจเลือกคำตอบ โดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับการตัดสินใจของนักเรียนมากที่สุด
3. คำตอบของนักเรียนไม่มีคำตอบใดผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกนึกคิดหรือการกระทำที่แตกต่างกัน
4. โปรดตอบคำถามทุกข้อ เพราะถ้าขาดข้อใดข้อหนึ่งไปแบบสอบถามนี้จะใช้ไม่ได้
5. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ไม่มีผลต่อคะแนนหรือผลการเรียนวิชาใด ๆ ทั้งสิ้น

แบบสอบถามพฤติกรรมการประชาธิปไตยขั้นสามัญธรรม

- 1) ชั่วโมงสุดท้ายเป็นวิชาเกษตร ครูสั่งให้นักเรียนตกแต่งแปลงผักให้เรียบร้อย ชั่วฤทธิ์ และเพื่อน ๆ จัดหาแปลงผักอยู่ ช่างไม่ทันเสร็จเวลาก็จมด กลุ่มอื่น ๆ กลับบ้านกันหมดแล้ว ถ้านักเรียนเป็นชั่วฤทธิ์นักเรียนจะหาอย่างไร
 - ก. ช่วยทำงานต่อไปจนกว่าจะเสร็จตามที่ครูสั่ง
 - ข. บล่อยาให้เพื่อนทำไปตามลาพัง ขอกลับบ้านก่อน
 - ค. บอกเพื่อน ๆ ขอกลับบ้าน แล้วพรุ่งนี้จะรีบมาช่วยแต่เช้า
- 2) สายใจเป็นคณะกรรมการนักเรียนในการจัดงานนิทรรศการผลงานของนักเรียน เย็นวันนี้จะเป็นการประชุมคณะกรรมการวันแรก เพื่อวางแผนการดำเนินงานและกำหนดนโยบายต่าง ๆ ซึ่งตรงกับเวลาที่สายใจจะต้องรีบกลับบ้านเพื่อดูภาพยนตร์เรื่องโปรด ถ้านักเรียนเป็นสายใจนักเรียนจะหาอย่างไร
 - ก. ขอให้เพื่อน ๆ เลื่อนการประชุมเพราะตนเองติดธุระ
 - ข. เข้าร่วมการประชุมแล้วรีบขอตัวออกก่อนสิ้นการประชุม
 - ค. เข้าอยู่ร่วมการประชุมจนเสร็จสิ้น
- 3) เมื่อหัวหน้ากลุ่มที่หารายงานร่วมกับสมศรีแบ่งงานให้ทำ สมศรีต้องทำงานมากกว่าคนอื่น เพราะทำงานได้เร็วและถูกต้องเสมอ ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะหาอย่างไร
 - ก. รีบย้ายกลุ่มเพราะไม่อยากทำงานหนัก
 - ข. ทำงานด้วยความเต็มใจเพื่องานกลุ่มจะได้สำเร็จ
 - ค. ปฏิเสธทันทีและขอทำงานเท่า ๆ กับเพื่อน
- 4) บริษัทที่ชดช้อยทำงานกำลังตกต่ำและฐานะไม่มั่นคง ชดช้อยเป็นพนักงานที่อยู่ในระดับแนวหน้าซึ่งมีความสามารถที่จะไปทำงานที่อื่นหาได้ไม่ลำบาก แต่ชดช้อยคิดว่าน่าจะทำงานอยู่ในบริษัทและหาทางแก้ไขปัญหากับเพื่อน ๆ ถ้านักเรียนเป็นชดช้อยนักเรียนจะหาอย่างไร
 - ก. ช่วยกันคิดว่าให้ทำงานไปตามหน้าที่แล้วมองหางานใหม่เตรียมไว้

- ข. ชดช้อยและเพื่อน ๆ ช่วยกันทบทวนหาจุดบกพร่องของระบบงานเพื่อหาทางแก้ไข
- ค. บอกเพื่อนรีบลาออกไปหางานหาที่อื่นก่อนบริษัทจะล้ม
- 5) เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องอาศัยความคิดของทุกคน กลุ่มของประภคมีสมาชิกมาสมัครตามจำนวน ถ้านักเรียนเป็นประภคนักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. กลับบ้านเพราะเห็นว่าเพื่อน ๆ หลายคนไม่มาทำงาน
- ข. ช่วยกันคิดในส่วนของคนที่ไม่มา เมื่อทำงานของตนเสร็จแล้ว
- ค. ทํางานส่วนของตนให้เสร็จแล้วขอตัวกลับบ้าน
- 6) กอบชัยและเพื่อนได้รับมอบหมายให้ช่วยขายบัตรสอยดาวในงานประจำปีของโรงเรียน กอบชัยจึงนัดประชุมกลุ่มเพื่อนเพื่อเตรียมตัววางแผนการทํางาน ซึ่งชัยเป็นคนหนึ่งที่มักจะทำผิดพลาดในการทํางานกับเพื่อนเสมอ ถ้านักเรียนเป็นกอบชัยนักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. ไม่ให้ชัยช่วยทํางานเพราะเกรงว่างานจะล่าช้า
- ข. พยายามให้ชัยช่วยทํางานน้อยที่สุดเท่าที่จะทําได้
- ค. เปิดโอกาสให้ชัยช่วยทํางานเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ
- 7) นงนุชและเพื่อนได้รับมอบหมายให้เป็นตัวแทนนักเรียนในการจำหน่ายของวันสัปดาห์ห้องสมุด ปรากฏว่าได้รับค่าตอบแทนจากการช่วยเหลืองานครั้งนี้เป็นเงิน 200 บาท นงนุชและเพื่อน ๆ มาช่วยกันคิดว่าจะนำเงินไปซื้ออย่างไร ถ้านักเรียนเป็นนงนุชนักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. บอกเพื่อน ๆ ให้นำเงินที่ได้เข้าเงินทองทันที
- ข. นงนุชปรึกษากับเพื่อนในห้องว่าควรนำเงินไปซื้อให้เกิดประโยชน์กับทุกคน
- ค. ให้หัวหน้าห้องคิดว่าควรทําอย่างไร
- 8) สัปดาห์หน้าโรงเรียนจะจัดสัปดาห์ห้องสมุด และมีการแข่งขันเปิดพจนานุกรมประเภทกลุ่ม ครูสุนันท์ซึ่งเป็นครูประจำชั้นของมูรนนท์ต้องการให้มูรนนท์และเพื่อน ๆ เข้าร่วมแข่งขันครั้งนี้ ถ้านักเรียนเป็นมูรนนท์นักเรียนจะทําอย่างไร
- ก. รีบบอกปฏิเสธกับเพื่อน ๆ ทันทีเพราะงานอื่นที่คั่งค้างมีอีกมาก

- ข. ปรึกษากับเพื่อน ๆ แล้วบอกกับครูว่าขอกลับไปคิดดูก่อน
- ค. ปรึกษาเพื่อน ๆ และเสนอแนะให้เพื่อน ๆ เข้าร่วมแข่งขันตามความสมัครใจ
- 9) โรงเรียนขอความร่วมมือนักเรียนให้ช่วยกันพัฒนาโรงเรียนหลังเลิกเรียน ซึ่งวันนี้ตรงกับวันที่มีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลทีมชาติไทยซึ่งมีคาราฟุตบอลลงเล่นด้วย พงษ์พัฒน์ ต้องการดูการถ่ายทอดสดครั้งนี้มาก ถ้านักเรียนเป็นพงษ์พัฒน์นักเรียนจะหาอย่างไร
- ก. รีบกลับบ้านดูการถ่ายทอดสดทันที
- ข. ช่วยพัฒนาโรงเรียนบางส่วนแล้วรีบกลับบ้านก่อนเพื่อจะได้ดูการแข่งขันฟุตบอล
- ค. อยู่ช่วยพัฒนาโรงเรียนจนเสร็จแล้วรีบกลับบ้าน
- 10) นักเรียนเรียนวิชาสังคมศึกษาหลังจากครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงละครแล้วเพื่อนในกลุ่มของกุลสตรีเห็นว่ากุลสตรีมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้แสดงนำในครั้งนี้ แต่กุลสตรีไม่เคยแสดงละครมาก่อนเลย และคิดว่าเพื่อน ๆ หลายคนในกลุ่มก็สามารถเป็นผู้แสดงนำได้ ถ้านักเรียนเป็นกุลสตรีนักเรียนจะหาอย่างไร
- ก. บอกเพื่อน ๆ ขอไม่รับเป็นผู้แสดงนำในครั้งนี้
- ข. ขอให้เพื่อนคนอื่นแสดงแทนเพราะคิดว่าเพื่อน ๆ ก็มีความสามารถเท่าเทียมกัน ส่วนกุลสตรีขอแสดงเป็นตัวประกอบ
- ค. ปรึกษากับเพื่อน ๆ ว่าใครบ้างที่มีความสามารถเป็นผู้แสดงนำ แล้วมาช่วยกันคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมที่สุด
- 11) ทวีชัยเล่นบอลอยู่กับเพื่อน ๆ ครูประจำชั้นให้นักเรียนช่วยกันจัดบอร์ด แต่ทวีชัยกับเพื่อน ๆ อยากเล่นบอล ถ้านักเรียนเป็นทวีชัยนักเรียนจะหาอย่างไร
- ก. รีบไปช่วยครูจัดบอร์ดโดยบอกให้เพื่อน ๆ เล่นบอลไปพลาง ๆ ก่อน
- ข. เมื่อเลิกเล่นบอลก็จะเข้าไปช่วยครูจัดบอร์ดจนเสร็จ
- ค. ชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยครูจัดบอร์ด
- 12) งานการจัดกิจกรรมวันปีศาจเรียนซึ่งโรงเรียนจัดขึ้นทุกปี ปีนี้โรงเรียนมอบหมายให้นักเรียนชั้น ม.2 เป็นผู้จัดเตรียมสถานที่งานนักเรียนมีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน สกูลชาติได้ทำหน้าที่ของตนตั้งแต่เข้างานเสร็จแล้วมานั่งพักผ่อน ขณะนั้นใกล้

เวลาทำงานจะเริ่มแล้ว แยกทีมมาร่วมงานก็มากันมากมาย นักเรียนหลายคนช่วยกันยกเก้าอี้มาจัดอย่างขมุก ขม่วน เพื่อจะนำเก้าอี้ไปตั้งไว้ก่อนที่งานจะเริ่ม ถ้านักเรียนเป็นสกุลชาตินักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. นั่งพักผ่อนต่อไปเพราะได้ทำหน้าที่ของคนเสร็จแล้ว
- ข. เข้าไปช่วยเพื่อน ๆ จัดเก้าอี้จนเสร็จ
- ค. เข้าไปช่วยเพื่อน ๆ นิดหน่อยแล้วบอกเพื่อน ๆ ว่าให้รีบจัด

13) สุจินดาและคณะกรรมการนักเรียนช่วยกันเสนอรูปแบบการจัดงานวันเด็กของโรงเรียน วิทยากรแบ่งหน้าที่กันเป็นหลายฝ่าย วิทยกรทุกฝ่ายรับผิดชอบอย่างทั่วถึง ถ้านักเรียนเป็นสุจินดา นักเรียนจะแบ่งหน้าที่อย่างไร

- ก. แบ่งตามความสามารถของแต่ละคน
- ข. แบ่งตามความขยันของแต่ละคน
- ค. แบ่งกันโดยวิธีการจับฉลาก

14) จามจรีทำงานบ้านส่วนตัวของตนผิดพลาด สหชาติจึง เสนอในที่ประชุมกลุ่มว่าจามจรีต้องรับผิดชอบในส่วนที่ตนทำ สมาชิกคนอื่น ๆ น่าจะเป็นต้องรับผิดชอบด้วย ถ้านักเรียนเป็นสหชาตินักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. ทุกคนต้องรับผิดชอบด้วยกัน
- ข. จามจรีต้องรับผิดชอบในส่วนที่ตนทำ
- ค. ประธานต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว

15) เมื่อมีการประชุมกลุ่มสุรชัยแสดงความคิดเห็นคัดค้านต่อข้อเสนอของคณิศ เพราะคณิศเคยคัดค้านความคิดเห็นของเขามาก่อน ถ้านักเรียนเป็นสุรชัยนักเรียนจะหาอย่างไร

- ก. รับฟังความคิดเห็นของคณิศอย่างตั้งใจ
- ข. ไม่รับฟังความคิดเห็นเพราะคณิศน่าจะไม่จริงใจ
- ค. ท้าเป็นสนใจฟังแต่ไม่รับรู้อะไร

16) อภิชาติ สุวรรณภาพ สมใจ มีหน้าที่ทำความสะอาดเขตรับผิดชอบหน้าเสาธง อภิชาติเห็นว่าวันนี้บริเวณเขตรับผิดชอบไม่สะอาดเท่าไร จึงบ่นขอให้สุวรรณภาพและสมใจช่วย

กันหาความสะอาดในเขตรับผิดชอบเพียงลาพัก ปล่อยให้ต้องช่วยก็ได้ ถ้านักเรียนเป็น
อภิชาตินักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่ต้องช่วยหาความสะอาดก็ได้เพราะงานมีเพียงเล็กน้อย
- ข. ต้องช่วยหาความสะอาดเพราะทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกัน
- ค. ไม่ช่วยเพียงวันเดียวก็ไม่เห็นเป็นไร

17) นวลาจและเพื่อน ๆ ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการประกวดวาดภาพ
ระบายสีรณรงค์โรคเอดส์บนกำแพงโรงเรียนกับโรงเรียนอื่น ๆ ในวันเสาร์ที่จะถึงนี้
แต่พอเข้าวันศุกร์บิดาของนวลาจบอกว่าจะพาครอบครัวไปเยี่ยมมกุฎย่าที่ต่างจังหวัดในวัน
เสาร์นี้เช่นกัน ถ้านักเรียนเป็นนวลาจ นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเยี่ยมมกุฎย่าพร้อมบิดาและครอบครัว
- ข. ไปร่วมการแข่งขันตามที่กำหนด
- ค. ขอคำแนะนำจากครู

18) สาธิตส่งมาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยมาโรงเรียน ครั้นพอถึงช่วงมกราคม ครู
ให้สาธิตและเพื่อน ๆ อ่านหนังสือแล้วให้ตอบคำถามภายหลัง แต่สาธิตไม่มีหนังสืออ่าน
ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนห้องเดียวกับสาธิตและรู้ว่าสาธิตไม่มีหนังสือภาษาไทยอ่าน นักเรียน
จะทำอย่างไร

- ก. บอกให้สาธิตมาอ่านหนังสือด้วยกันจะได้ตอบคำถามครูได้
- ข. บอกเพื่อนที่นั่งใกล้สาธิตว่าให้สาธิตอ่านหนังสือด้วยเพราะเขาลืมเอามา
- ค. ไม่สนใจเพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ที่สาธิตควรนำหนังสือมาเอง

19) สุกาวดีนำรายงานกลุ่มไปทำต่อที่บ้านแล้วส่งมาจากบ้านหาหาไม่มีรายงานส่งครู ถ้า
นักเรียนเป็นเพื่อนของสุkawดี นักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไม่พอใจสุkawดีที่ไม่รอบคอบ
- ข. ชวนกันไปพบครูเพื่อขอเลื่อนวันส่งรายงาน
- ค. ขอให้สุkawดีไปบอกครูที่ส่งรายงานมาส่ง

20) ก่อนวันปีใหม่ของครูให้นักเรียนช่วยกันขนรถจักรยานไปไว้ที่สนาม ประกาศไม่สามารช่วยเพื่อน

- ขณะที่เพราะร่างกายไม่ค่อยแข็งแรง ถ้านักเรียนเป็นประกาศนียบัตรนักเรียนจะหาอย่างไร
- ไปอาสาครูของหน่วยงานอื่นที่มันต้องออกแรงมาก
 - ช่วยเพื่อนแต่บอกเพื่อนว่าไม่ค่อยแข็งแรงช่วยมากไม่ได้
 - หาเพื่อนห้องอื่นมาช่วยจนเฉพาะส่วนที่คนรับผิดชอบลงไป
- 21) ครูให้นักเรียนทุกคนในห้องช่วยกันจัดบอร์ดนิเทศเรื่องวันขึ้นปีใหม่ ทรงศักดิ์ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องได้รับมอบหมายจากครูให้เป็นผู้ประสานงานในการจัดบอร์ดนิเทศ ถ้านักเรียนเป็นทรงศักดิ์ นักเรียนจะหาอย่างไร
- มอบหมายให้เฉพาะคนที่เก่ง ๆ ช่วยทำเท่านั้น
 - แบ่งงานทุกคนรวมทั้งตนเองด้วย ให้ช่วยกันทำตามความสามารถของตน
 - ไม่ทำอะไร แต่บอกให้เพื่อน ๆ จัดบอร์ดนิเทศกันเอง
- 22) ในชั่วโมงสุขศึกษาครูต้องการให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าเรื่องโรคเอดส์ในห้องสมุดโดยให้นักเรียนเลือกว่าจะทำงานเดี่ยวหรือทำงานกลุ่ม ถ้านักเรียนเป็นฉันทานักเรียนจะเลือกหาอย่างไร
- เลือกทำงานกลุ่มเพราะจะได้ช่วยเหลือกัน
 - เลือกทำงานเดี่ยวเพราะว่าถ้าทำงานกลุ่มกลัวว่าเพื่อน ๆ จะไม่ช่วยงาน
 - เลือกทำงานกลุ่มเพราะหาหลายคนสนุกกว่าและจะได้คุยกับเพื่อน ๆ ด้วย
- 23) ก่อนเข้าห้องเรียนครูมอบหมายให้คริสตินห์และเพื่อน ๆ ช่วยกันเก็บเศษกระดาษและทำความสะอาดหน้าอาคารเรียน วันนั้นคริสตินห์มาสายกว่าทุกคนจึงยังไม่ได้ส่งการบ้าน จึงเกิดความลังเลใจว่าควรจะช่วยเพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษหรือรีบไปส่งการบ้านก่อน ถ้านักเรียนเป็นคริสตินห์นักเรียนจะหาอย่างไร
- ช่วยเก็บเศษกระดาษให้เรียบร้อยเสียก่อนเพราะทุกคนมีหน้าที่ต้องร่วมมือกัน
 - ช่วยเก็บเศษกระดาษสักครู แล้วรีบไปส่งการบ้านทันที
 - รีบไปส่งการบ้านก่อนแล้วนั่งรอเพื่อน ๆ จนเพื่อน ๆ เก็บเศษกระดาษเสร็จ
- 24) ในการเข้าค่ายลูกเสือเนตรนารี ผู้กำกับสั่งให้ลูกเสือเนตรนารีทุกคนกางเต้นท์และจัดที่พักรับเสร็จในเวลาที่กำหนด ปรากฏว่าหมู่หนึ่งกระเรียนทำเสร็จก่อนหมู่อื่น ผู้กำกับ

ถามว่ามีวิธีการทำงานอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นสมาชิกหมู่คณะ นักเรียนจะรายงานได้อย่างไร

- ก. มีการประชุมแบ่งหน้าที่กันก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน
- ข. ต่างคนต่างทำกันไปตามความสามารถของตน
- ค. มีหัวหน้าหมู่คอยยั้งสั่งการว่าใครจะต้องทำอะไร

25) ดวงใจ คาราและเพื่อน ๆ ต้องร่วมเข้าประกวดแข่งขันตกแต่งกระหงของห้องเรียน แต่ดวงใจไม่ต้องการให้คาราเด่นกว่าตนในการทำงาน แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้เพื่อน ๆ เห็นความสามารถของตนด้วย ถ้านักเรียนเป็นดวงใจนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมจึงเต็มใจที่จะร่วมงานกับคาราและเพื่อน ๆ
- ข. น้อมมาให้คาราแสดงความสามารถร่วมกับตน
- ค. ยอมให้คาราร่วมทำงานแต่เพียงบางส่วน

26) ทางโรงเรียนต้องการซ่อมศาลาพักร้อนจึงขอความร่วมมือจากนักเรียนชั้น ม.2 ให้มาช่วยทำในวันอาทิตย์ที่จะถึงนี้ บุญเกิดนัดกับเพื่อน ๆ จะไปเที่ยวสวนสนุกในวันอาทิตย์ เช่นเดียวกันถ้านักเรียนเป็นบุญเกิดนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ ตามที่นัดไว้
- ข. เลื่อนการไปเที่ยวสวนสัตว์เป็นวันอื่นแล้วชวนเพื่อน ๆ ไปช่วยกันซ่อมศาลาแทน
- ค. ไปช่วยซ่อมศาลาแล้วรีบกลับก่อนเพื่อตามเพื่อน ๆ ไปด้วยไปเที่ยวสวนสนุก

27) ในวิชาสังคมศึกษาक्रमนคัษยคิตประชุมจึงมอบหมายให้นักเรียนทำงานในห้อง โดยมีหัวหน้าห้องดูแลความเรียบร้อยแทน คุณิต อุทิศและสมคิดทำงานเสร็จพร้อมกันพอดี คุณิตจึงชวนเพื่อนทั้งสอง เข้าห้องสมุด เพราะต้องการรายงานอยู่ในกลุ่มเดียวกันพอดี วันนั้นสมคิดต้องการทำงานของคนที่ค้างอยู่ ถ้านักเรียนเป็นสมคิตนักเรียนจะทำอย่างไร

- ก. ปฏิเสธว่าไม่ว่าง เพราะต้องทำงานส่วนตัว
- ข. ขอทำงานส่วนตัวก่อนเสร็จแล้วจะตามไปช่วยคันคว่าที่ห้องสมุด
- ค. รีบตกลงทันทีจะได้ช่วยกันคันคว่า เนื้อหาได้มาก ๆ

กระดานคำตอบ

ข้อ				ชั้น			
1.	ก	ข	ค	15.	ก	ข	ค
2.	ก	ข	ค	16.	ก	ข	ค
3.	ก	ข	ค	17.	ก	ข	ค
4.	ก	ข	ค	18.	ก	ข	ค
5.	ก	ข	ค	19.	ก	ข	ค
6.	ก	ข	ค	20.	ก	ข	ค
7.	ก	ข	ค	21.	ก	ข	ค
8.	ก	ข	ค	22.	ก	ข	ค
9.	ก	ข	ค	23.	ก	ข	ค
10.	ก	ข	ค	24.	ก	ข	ค
11.	ก	ข	ค	25.	ก	ข	ค
12.	ก	ข	ค	26.	ก	ข	ค
13.	ก	ข	ค	27.	ก	ข	ค
14.	ก	ข	ค				

ตารางแสดงโครงสร้างแบบสอนตามพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านความสามัคคีธรรม

พฤติกรรม	จำนวน	ข้อที่
1. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการวางแผนการทำงานร่วมกัน	6	4 6 7 8 15 22
2. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการวางแผนการแบ่งหน้าที่ใน การทำงาน	7	3 5 12 13 18 21 24
3. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการวางแผนการร่วมมือกันทำงาน	7	1 9 10 11 20 25 27
4. พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการรับผิดชอบร่วมกัน	7	2 14 16 17 19 23 26
รวม	27	

ตาราง 6 เกลยคะแนนของแบบสอบถามพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

ข้อที่	ก	ข	ค	ข้อที่	ก	ข	ค
1	2	1	0	15	2	0	1
2	0	1	2	16	0	2	1
3	0	2	1	17	0	2	1
4	1	2	0	18	2	1	0
5	0	2	1	19	0	2	1
6	0	1	2	20	0	2	1
7	0	2	1	21	1	2	0
8	0	1	2	22	2	0	1
9	0	1	2	23	2	1	0
10	0	1	2	24	2	1	0
11	1	0	2	25	2	0	1
12	0	2	1	26	0	1	2
13	2	1	0	27	0	2	1
14	2	1	0				

หมายเหตุ คะแนน 2 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมมาก
 คะแนน 1 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมบ้าง
 คะแนน 0 หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมน้อย

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจงานเนกของแบบสอบถามพฤติกรรมประชาชนไทยด้านสามัคคีธรรม

ข้อที่	ค่า t	ข้อที่	ค่า t
1	2.09	15	3.35
2	2.46	16	3.53
3	2.69	17	2.93
4	5.68	18	4.84
5	3.19	19	7.71
6	4.49	20	4.54
7	4.21	21	4.47
8	3.84	22	3.63
9	2.05	23	3.66
10	5.30	24	5.46
11	5.30	25	4.91
12	2.76	26	3.60
13	4.87	27	3.97
14	4.54		

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมประชาชนไทยด้านสามัคคีธรรมทั้งหมดนี้เท่ากับ 0.84

ตาราง 8 แสดงคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง
ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	15	43	28	784
2	19	46	27	729
3	16	50	34	1156
4	18	42	24	576
5	25	41	16	256
6	26	49	23	529
7	24	50	26	676
8	20	49	29	841
9	18	48	30	900
10	23	47	24	576
11	27	45	18	324
12	22	43	21	441
13	27	48	21	441
14	26	51	25	625
15	21	44	23	529
	$\bar{X} = 21.8$	$\bar{X} = 46.4$	$\Sigma D = 369$	$\Sigma D^2 = 9383$

ตาราง 9 แสดงคะแนนพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมของนักเรียนในกลุ่มควบคุม
ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	17	38	21	441
2	16	40	24	576
3	20	34	14	196
4	24	41	17	289
5	21	36	15	225
6	27	39	12	144
7	26	45	19	361
8	25	45	20	400
9	18	46	28	784
10	19	46	27	729
11	24	45	21	441
12	22	50	28	784
13	28	44	16	256
14	26	42	16	256
15	23	51	28	784
	$\bar{X} = 22.4$	$\bar{X} = 42.8$	$\sum D = 306$	$\sum D^2 = 6666$

ภาคผนวก ข

1. เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
2. โปรแกรมการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
(สำหรับกลุ่มทดลอง)
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
(สำหรับกลุ่มควบคุม)

เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

1. การเล่นเกม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการมีส่วนร่วม

- 1.1 เป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนโดยผู้วิจัยใช้อุปกรณ์และสื่อต่าง ๆ มาช่วยเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
- 1.2 ผู้วิจัยชี้แจงกติกาหรือวัตถุประสงค์ของกิจกรรมที่ใช้
- 1.3 นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยมีผู้สังเกตการณ์

2. ขั้นวิเคราะห์

- 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายผลของการทำงาน
- 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการทำงานของกลุ่มต่าง ๆ
- 2.3 ผู้วิจัยช่วยสรุปและให้นักเรียนซักถาม

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

- 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับจากกิจกรรม
- 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการอภิปราย รวมทั้งจากการสรุปของผู้วิจัย
- 3.3 นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ได้รับจากกิจกรรม

4. ขั้นประเมิน

- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. การใช้บทบาทสมมติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

เป็นผู้นำเข้าสู่บทเรียนเป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นแก่นักเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่จะเรียน

2. ขั้นแสดง

- 2.1 ผู้วิจัยหาอาสาสมัคร เพื่อแสดงบทบาทสมมติ
- 2.2 ผู้วิจัยแจก เอกสาร เรื่องสั้นและบทบาทสมมติของแต่ละคนให้ผู้แสดง อ่าน และ เตรียมตัวแสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่
- 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดให้ไว้ ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยมีผู้ชมเป็นผู้สังเกตการณ์

3. ขั้นอภิปราย แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มแล้ว

- 3.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียน อภิปราย แล้วเขียนลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม
- 3.2 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดู คำตอบ โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อทดสอบความสอดคล้อง กันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมอภิปราย
- 3.3 ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียน ได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ ผู้วิจัยจะช่วย ชักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาท ที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับตนเองที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ และสรุปเพิ่มเติม

3. การอภิปรายกลุ่ม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

2. ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยกำหนดหัวข้อของปัญหาที่จะอภิปราย ซึ่งอยู่ในรูปแบบสื่อ
- 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้อภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม
- 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับผู้วิจัย
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่ได้ตอบลงในกระดาษคำตอบในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ตัวแทนกลุ่มรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดให้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

4. การใช้สถานการณ์จำลอง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

- 1.1 เป็นขั้นที่เริ่มนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกันในเรื่องที่จะเรียน
- 1.2 ผู้วิจัยและนักเรียนช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นการใช้สถานการณ์จำลอง

ให้นักเรียนแสดงบทบาทในตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ใช้เวลา
ประมาณ 10-15 นาที

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนบทบาทและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่
ปฏิบัติกิจกรรม จดบันทึกกระบวนการและบรรยากาศการแสดง
- 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถาม
เกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็น
แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม
- 3.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจคำตอบ
ทั้งนี้เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมอภิปราย
- 3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายคำถามเกี่ยวกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้
ตอบลงในกระดาษ จดในช่วงอภิปรายนี้ผู้วิจัยช่วยซักถามเพื่อกระตุ้น
ให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม เพื่อ
นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ในเรื่องที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
ที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

4. ขั้นสรุป

นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการ
ปฏิบัติ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

5. การใช้กรณีตัวอย่าง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นนำ

เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นให้นักเรียนมีความเข้าใจ
ตรงกันในเรื่องที่จะเรียน

2. ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ผู้วิจัยแจก เอกสารกรณีตัวอย่างให้นักเรียนทุกคน
- 2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ปรึกษากันในการตอบปัญหาท้ายกรณีตัวอย่าง
- 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับผู้วิจัย
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเกี่ยวกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษคำตอบในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถาม แรงกระตุ้นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในครั้งนี้

3. ขั้นสรุป

นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่กำหนดให้ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

1. โปรแกรมการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยขั้นสามัคคีธรรม
สำหรับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	<p>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในกลุ่ม</p> <p>3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดจนวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนวิธีการในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนช่วงเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำซึ่งกันและกันโดยใช้กิจกรรม "จับคู่" ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้เป็นวงกลม</p> <p>1.2 ผู้วิจัยแจกฉลากให้นักเรียนแต่ละคน</p> <p>1.3 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่ม ให้นักเรียนทุกคนเปิดฉลากของตนเองแล้ววิ่งไปหาคู่ของตน เช่น หมวก คู่กับ สีระฆัง นานาฬิกา คู่กับ ช้อนมือ สร้อย คู่กับ คอ ต่างหู คู่กับ หู เข็มขัด คู่กับ เอว รองเท้า คู่กับ เท้า แว่นตา คู่กับ ตา</p> <p>2) เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้แต่ละคู่ซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายในเวลา 5 นาที วิทยุพยายามให้รู้จักกัน</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>มากที่สุด</p> <p>3. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของคนที่ยอมรับมาตั้งแต่สมาชิกของกลุ่มฟัง</p> <p>4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้นักเรียนที่ไม่วุ่นวายกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>5. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียด จุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม และให้ความหมายในเรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมพอสังเขป</p> <p>6. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลา ที่จะพบกันในวันครั้งต่อไป</p>
2-3	<p>พฤติกรรมประชาธิปไตย</p> <p>ด้านสามัคคี</p>	<p>1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นในภาพกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการ</p>	<p>ครั้งที่ 2 ใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. <u>ขั้นเตรียมการ</u></p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	ธรรมเกี่ยวกับ การวางแผน การทำงาน ร่วมกัน	ทำงานล่วงหน้า 2. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จัก ประโยชน์ของการทำงาน ที่มีการวางแผนในการทำ งานร่วมกัน	1.1 ผู้วิจัยเล่า เรื่องสถานการณ์ ที่นำมาใช้ บอกวัตถุประสงค์ ที่ต้องการให้นัก เรียนได้ เรียนรู้ 1.2 ผู้วิจัยและนัก เรียนช่วยกัน เลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นค่าเป็นกิจกรรม</u> นัก เรียนแสดงบทบาทไปตามลำดับ เหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลา ประมาณ 10-25 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> 3.1 ผู้วิจัยให้นัก เรียนทบทวนและ วิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ณขณะที่ปฏิบัติกิจกรรม โดย เน้นกระบวนการและบรรยากาศ การแสดง 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนัก เรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกข้อความที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่แสดง ให้นัก เรียนแต่ละ ละกลุ่มอภิปรายตามประเด็น แล้วตอบลงในกระดาษคำตอบ ของนัก เรียนแต่ละกลุ่ม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>3.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจดูคำตอบอย่างรวดเร็ว</p> <p>3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเกี่ยวกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษคำตอบในช่วงอภิปรายนี้ ผู้วิจัยช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการรู้จักแสดงความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการทำงานล่วงหน้า และผู้วิจัยดูความสอดคล้องของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน</p> <p>4. <u>ขั้นสรุป</u></p> <p>นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์และช่วยกันสรุปเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ แล้วผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p><u>ครั้งที่ 3 ใช้เทคนิคเกม</u></p> <p>แบ่ง เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>1. <u>ชั้นการมีส่วนร่วม</u></p> <p>1.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีจับคู่</p> <p>1.2 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ ได้แก่ ปากกาเมจิก กาวลาเท็กซ์ กระดาษสี่เหลี่ยม กรรไกร หนังสือพิมพ์ ทั้งสองกลุ่ม</p> <p>1.3 ผู้วิจัยอธิบายกติกาการเล่น ซึ่งกำหนดให้นักเรียนแต่ละ กลุ่มประชุมวางแผนการจัด ป้ายรูปสี่เหลี่ยมหน้าชั้น โดยมี กำหนดเวลา 20 นาที</p> <p>1.4 ผู้วิจัยให้สังเกตเริ่มปฏิบัติงาน</p> <p>2. <u>ชั้นวิเคราะห์</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งสองกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้</p> <p>2.1.1 เพราะเหตุใดนักเรียน จึงวางแผนได้เสร็จก่อน และหลัง</p> <p>2.1.2 นักเรียนมีขั้นตอนในการ วางแผนอย่างไร</p> <p>2.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>รายงานผลการอภิปราย</p> <p>2.3 ผู้วิจัยช่วยสรุป ชักถามและเชื่อมโยง เรื่องต่าง ๆ</p> <p>3. <u>ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ</u></p> <p>3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม</p> <p>3.2 นักเรียนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจากการช่วยสรุปจากผู้วิจัย</p> <p>3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการวางแผนการทำงานและสรุปวิธีการนำเสนอปฏิบัติ</p> <p>4. <u>ขั้นประเมิน</u></p> <p>4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมอภิปราย</p> <p>4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรม</p>
4-5	<p>พหุกิจกรรม</p> <p>ประชาธิปไตย</p>	<p>1. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน</p>	<p><u>ครั้งที่ 4 การวิเคราะห์ตัวอย่าง</u></p> <p>แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	<p>ค่านิยมที่ดี ธรรมเกี่ยวกับ การแบ่งหน้าที่ ในการทำงาน</p>	<p>2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักผลเสีย ของการทำงานที่ไม่มีใครแบ่ง หน้าที่</p>	<p>1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียน เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มร่วมกัน ทุกคนต้องมีหน้าที่แตกต่างกันเพื่อ ความสำเร็จในงานที่ทำ นักเรียน มีวิธีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่าง ไร เพราะเหตุใด</p> <p>2. <u>ขั้นดำเนินการ</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง ให้นักเรียนทุกคน</p> <p>2.2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ปรึกษากันในการตอบปัญหาท้าย กรณีตัวอย่าง</p> <p>2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของ นักเรียนแต่ละกลุ่มแล้วตรวจดู คำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว</p> <p>2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความ ถามเกี่ยวกับที่นักเรียนได้ตอบ ลงในกระดาษ โดยในช่วงการ อภิปรายนี้ ผู้วิจัยจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีการในการ
			<p>ความคิดพิจารณาหาเหตุผลใน การตอบคำถามเพื่อนำไปสู่ แนวทางการรู้จักวิธีการแบ่ง หน้าที่ในการทำงาน ทั้งนี้เพื่อ ดูความสอดคล้องกันของคำตอบ ก่อนและหลังการอภิปราย</p> <p>2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ การที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ที่ตั้งไว้ในครั้งนี้</p> <p>3. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่กำหนดค่าที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p><u>ครั้งที่ 5 การใช้เทคนิคเกม</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 3</p> <p><u>ครั้งที่ 6 การใช้บทบาทสมมติ</u> แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนในเรื่อง การรักษาความสะอาดในโรงเรียน ว่านักเรียนดำเนินการอย่างไร</p> <p>2. <u>ขั้นแสดง</u></p>
6-8	<p>พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้านสามัคคี ธรรมเกี่ยวกับ การร่วมมือกัน ทำงาน</p>	<p>1. เพื่อให้ นักเรียน ได้ เห็นผลดี ของการร่วมมือกันทำงาน</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียน ได้ เห็นผลเสีย ของการไม่ให้ความร่วมมือใน การทำงาน</p> <p>3. เพื่อให้ นักเรียน ได้ รู้จัก ประโยชน์ของการร่วมมือกัน</p>	<p>นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่กำหนดค่าที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติและ ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p><u>ครั้งที่ 5 การใช้เทคนิคเกม</u> ดำเนินการเช่นเดียวกับครั้งที่ 3</p> <p><u>ครั้งที่ 6 การใช้บทบาทสมมติ</u> แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนในเรื่อง การรักษาความสะอาดในโรงเรียน ว่านักเรียนดำเนินการอย่างไร</p> <p>2. <u>ขั้นแสดง</u></p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีการดำเนินการ
		ทวงาน	<p>2.1 ผู้วิจัยหาอาสาสมัคร เพื่อแสดงบทบาทสมมติ</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแจก เอกสาร เรื่องสั้นและบทบาทสมมติของแต่ละคน ให้ผู้แสดงอ่านและ เตรียมตัวแสดงพร้อมทั้งจัดสถานที่</p> <p>2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดให้ไว้ ใช้เวลาประมาณ 15-20 นาที โดยมีผู้สังเกตการณ์</p> <p>3. <u>ขั้นตอนิปราย</u> แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่มแล้ว</p> <p>3.1 ผู้วิจัยแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดงให้นักเรียนอภิปรายแล้ว เขียนลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม</p> <p>3.2 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มได้คอบลงในกระดาษจดในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>แสดง เพื่อนำไปสู่การพัฒนา พฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการ ร่วมมือกันทำงาน และผู้วิจัยดู ความสอดคล้องกันของคำตอบ ก่อนและหลังการอภิปรายร่วม กัน</p> <p>4. <u>ขั้นแสดง เพิ่มเติม</u> ผู้วิจัยให้นัก เรียนแสดง เพิ่มเติมตาม ข้อเสนอแนะของกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาท ที่สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย</p> <p>5. <u>ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป</u> ผู้วิจัยให้นัก เรียนเล่าประสบการณ์ ที่ผ่านมาซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม</p> <p><u>ครั้งที่ 7 การใช้สถานการณ์จำลอง</u> ดำเนินการ เช่นเดียวกับครั้งที่ 2</p> <p><u>ครั้งที่ 8 การอภิปรายกลุ่ม</u> แบ่ง เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยทบทวนนักเรียนในเรื่องการให้ ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มนั้นได้</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>รับประโยชน์อย่างไร</p> <p>2. <u>ขั้นดำเนินการ</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านเอกสาร</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ๑. ท้อภิปรายตามประเด็นที่กำหนดให้ แล้วนักเรียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม</p> <p>2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความเกี่ยวกับที่ได้คำตอบในกระดาษคำตอบในช่วงอภิปรายนี้ ผู้วิจัยช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรมเกี่ยวกับการร่วมมือกันทำงาน และผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน</p> <p>2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบ</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
9-11	<p>พหุกิจกรรม</p> <p>ประชาธิปไตย</p> <p>ด้านสามัคคี</p> <p>ธรรมเกี่ยวกับ</p> <p>การรับผิดชอบ</p> <p>ร่วมกัน</p>	<p>1. เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักผลเสียของการละเลยทอดทิ้งหน้าที่</p> <p>3. เพื่อให้ นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ</p>	<p>การที่ สอศ คล้อง กับ จุคมุ่ง</p> <p>หมายที่ ตั้งไว้</p> <p>3. <u>ขั้นสรุป</u></p> <p>3.1 ตัวแทนกลุ่ม รายงาน เรื่องที่ กำหนดให้ เพื่อ เป็นแนวทาง ใน การปฏิบัติ</p> <p><u>ครั้งที่ 9 การเข้าพบ ทบอสมติ</u></p> <p>ดำเนินการ ตาม ขั้นตอน เช่น ครั้งที่ 6</p> <p><u>ครั้งที่ 10 การเข้ากรณีก้าวอย่าง</u></p> <p>ดำเนินการ ตาม ขั้นตอน เช่น ครั้งที่ 4</p> <p><u>ครั้งที่ 11 การอภิปรายกลุ่ม</u></p> <p>ดำเนินการ ตาม ขั้นตอน เช่น ครั้งที่ 8</p>
12	<p>ปัจฉิมนิเทศ</p>	<p>1. เพื่อ เปิดโอกาส ให้ นักเรียน แสดงความคิดเห็น</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียนสรุป ทบทวน สิ่งที่ได้ เรียนรู้ จาก การ เข้า ร่วม กิจกรรม กลุ่ม เพื่อ พัฒนา พหุกิจกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคี ธรรม</p>	<p>1. ให้ นักเรียน อภิปราย แสดง ความคิดเห็น เกี่ยวกับ พหุกิจกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคี ธรรม</p> <p>2. ให้ นักเรียน สรุป ใน เรื่อง พหุกิจกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคี ธรรม พร้อม ทิ้ง สล่าว ถึง ประโยชน์ ที่ ได้รับ จาก การ เรียน เรื่อง พหุกิจกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคี ธรรม และ ผู้วิจัย สรุป</p> <p>เพิ่มเติม</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			3. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยกล่าวขอให้นักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

การประเมินผล

1. การประเมินผลครั้งที่ 1 บรรณนิเทศ
 - 1.1 สิ่ง เกิดความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.2 สิ่ง เกิดการมีส่วนร่วมในการอภิปราย
2. การประเมินผลครั้งที่ 2-11
 - 2.1 สิ่ง เกิดจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
 - 2.2 สิ่ง เกิดการคบคําถาม การอภิปรายและการสรุป
3. การประเมินผลครั้งที่ 12 บังฉิมนิเทศ
 - 3.1 สิ่ง เกิดจากความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 - 3.2 สิ่ง เกิดจากการร่วมอภิปรายและสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปฐมนิเทศ																					
<u>เวลา</u>	50 นาที																					
<u>วัตถุประสงค์</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียน และครูกับนักเรียน 2. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 3. เพื่อให้นักเรียนทราบวิธีการของการ เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่เข้าในการทดลอง 4. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมอย่างพอสังเขป 																					
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม "จับคู่" โดยดำเนินการ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม "จับคู่" โดยชี้แจงว่าในร่างกายของความสวยงาม 2.2 ผู้วิจัยแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กันตามที่กำหนดดังนี้ <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>หมวก</td> <td>คู่กับ</td> <td>ศีรษะ</td> </tr> <tr> <td>นาฬิกา</td> <td>คู่กับ</td> <td>ข้อมือ</td> </tr> <tr> <td>แหวน</td> <td>คู่กับ</td> <td>นิ้วนาง</td> </tr> <tr> <td>สร้อย</td> <td>คู่กับ</td> <td>คอ</td> </tr> <tr> <td>ต่างหู</td> <td>คู่กับ</td> <td>หู</td> </tr> <tr> <td>เข็มขัด</td> <td>คู่กับ</td> <td>เอว</td> </tr> <tr> <td>รองเท้า</td> <td>คู่กับ</td> <td>เท้า</td> </tr> </table> 	หมวก	คู่กับ	ศีรษะ	นาฬิกา	คู่กับ	ข้อมือ	แหวน	คู่กับ	นิ้วนาง	สร้อย	คู่กับ	คอ	ต่างหู	คู่กับ	หู	เข็มขัด	คู่กับ	เอว	รองเท้า	คู่กับ	เท้า
หมวก	คู่กับ	ศีรษะ																				
นาฬิกา	คู่กับ	ข้อมือ																				
แหวน	คู่กับ	นิ้วนาง																				
สร้อย	คู่กับ	คอ																				
ต่างหู	คู่กับ	หู																				
เข็มขัด	คู่กับ	เอว																				
รองเท้า	คู่กับ	เท้า																				

เมื่อพบคู่แล้วผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน

เวลา 5 นาที ตามหัวข้อต่อไปนี้

2.2.1 ชอบสื่ออะไรมากที่สุด

2.2.2 ชอบผลงานอะไรมากที่สุด

2.2.3 ชอบเล่นกีฬาอะไรมากที่สุด

2.2.4 ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด

2.2.5 ชอบไปเที่ยวที่จังหวัดไหนมากที่สุด

2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของคนให้สมาชิกฟัง

2.4 ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้นักเรียนที่มักคุ้นเคยกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจกันและสามารถแนะนำเพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย

3. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และลักษณะของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม และให้ความรู้ในเรื่องความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรมพอสังเขป

4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่พบกับครั้งต่อไป

อุปกรณ์

1. บัตรคำ
2. ความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม

แนวสรุป

1. การที่เราจะรู้จักผู้อื่นนั้นควรสนใจที่จะเข้าไปศึกษา ซักถาม ซึ่งจะนำไปสู่การพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น
2. คนเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เราจะอยู่กันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในระยะเวลา 6 สัปดาห์ ขอให้ทุกคนตั้งใจที่จะฝึกฝน

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สนทนาซักถามของนักเรียน

ความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนตามลักษณะที่แสดงถึงความร่วมมือและประสานงานกันตามแนวทางประชาธิปไตยในขณะทีครูสอนตั้งรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกัน ได้แก่ การพูดแสดงความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางและขั้นตอนการทำงานล่วงหน้า

3.2 การแบ่งหน้าที่การงาน ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงานได้แสดงความสามารถในการทำงานด้วยความสมัครใจ

3.3 การร่วมมือกันทำงาน ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากหมู่คณะอย่างตั้งใจ

3.4 การร่วมกันรับผิดชอบในงานที่ทา ได้แก่ ความเอาใจใส่ ทุ่มเท เสียสละ หอดึงหรือหลีกเลี่ยงงานการปฏิบัติหน้าที่การงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้มุ่งหมาย

ครั้งที่ 2

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"ร่วมด้วย ช่วยกัน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นัก เรียนรู้จักพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการทำงานร่วมกันและรู้จักขั้นตอนในการทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นัก เรียนเรียนรู้ อ่านเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน" 1.2 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกัน เลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 แจก เอกสารสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน" ให้นักแสดงศึกษาและซักซ้อมก่อนแสดง 2.2 ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง 2.3 นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ สำหรับนักเรียนที่มาได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลานานไม่เกิน 15 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ผู้วิจัยให้นัก เรียนบทบาทและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากสถานการณ์นั้น ๆ จดบันทึกกระบวนการและบรรยากาศการแสดง 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายตาม

ประ เเคิน แล้วคอบลงในกระดาษคอบของนัก เรียนแต่ละ
กลุ่มนหัวข้อคอบนี้

3.2.1 กลุ่มของอรรถรทางานกันอย่างไร

3.2.2 เพราะ เหตุใดครูนวลศรีจึงขึ้นชมการทางานของ
กลุ่มนี้

3.3.3 นัก เรียนได้ข้อคอบอย่างไรจาก เรื่อง "ร่วมด้วย
ช่วยกัน"

3.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคอบของนัก เรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจ
คอบคอบอย่างรวดเร็ว

3.4 นัก เรียนร่วมกันอภิปรายข้อคอบตาม เกี่ยวกันกับที่นัก เรียนแต่ละ
กลุ่มได้คอบลงในกระดาษ คอบในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะ
ช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นัก เรียนได้ใช้ความคิดในการ
พิจารณาหาเหตุผลในการคอบคอบถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางใน
การแสดงความคิดเห็นในการวางแผนการทางานร่วมกัน
ตลอดจนรู้จักขั้นตอนในการทางานสูงขึ้น และผู้วิจัยดูความ
สอดคล้องกันของคอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

3.5 ผู้วิจัยให้นัก เรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการ
แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการทางานร่วมกัน

4. ขั้นสรุป

4.1 นัก เรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคอบที่ได้จากสถานการณ์จำลอง
เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน" พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต
ประจำวัน

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน"
2. วัสดุประกอบการแสดงบทบาท เช่น ใต๊ะ แก้วอิ้ แจกัน ดอกไม้

น้ำท่วม ถึงขยะ และลู่วอลเลย์บอล

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดจากการแสดงของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองและการสอนปฏิบัติ

เรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน"

- ฉากที่ 1
- บรรยาย ในห้องเรียนชั้น ม.2
- ช่วยมวงภาษาไทยของครูวาศรี ให้นักเรียนมานั่งแบ่งกลุ่ม ๖
 ละ 3 คน เพื่อหารายงานเกี่ยวกับคำสุภาษิต นักเรียนทุกคนเข้ากลุ่ม
 รายงานของตนตามที่จับฉลากได้ ซึ่งอรชร กนกพรและแสนศักดิ์จึงได้อยู่
 กลุ่มเดียวกัน
- อรชร "อันเมื่อเราอยู่กลุ่มเดียวกันแล้ว ขึ้นต่อไปเราก็จะต้องช่วยกันวางแผน
 การทำงานฉันขอเสนอว่า ในตอนเย็นวันนี้เราสามคนต้องประชุมกันเพื่อ
 แบ่งงานกันทำ ตกลงนะ"
- กนกพร "เป็นความคิดที่ดี" ในตอนเย็นเราอยู่คุยกันก่อนกลับบ้าน"
- แสนศักดิ์ "ไม่มีปัญหา ตกลงเย็นนี้เราพบกัน"
- ฉากที่ 2
- บรรยาย ในห้องสมุด
- แล้วทั้งสามคนก็นัดหมายการประชุมในตอนเย็นหลังเลิกเรียนที่ห้องสมุด
 เมื่อถึงกำหนดเวลานัดหมาย ทั้งสามคนก็เริ่มประชุมวางแผนการทำงาน
- กนกพร "ฉันขอเสนอแนะว่าอรชร เป็นหัวหน้ากลุ่ม เธอชักข้ออะไรหรือเปล่า
 แสนศักดิ์"
- แสนศักดิ์ "เห็นด้วย"
- อรชร "เมื่อให้ฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม ฉันก็ยินดีเพื่องานกลุ่มของเราจะได้สำเร็จ
 ลุสว่างด้วยดี ฉันขอเสนอว่าเราควรแบ่งงานกันทำเป็นทีมอีกทีหนึ่ง
 ฉันกับแสนศักดิ์จะช่วยกันค้นคว้าทั้งหมด ฉันกับกนกพรจะช่วยกันเขียน
 รายงาน แล้วสุดท้ายกนกพรกับแสนศักดิ์จะช่วยกันอภิปรายหน้าชั้นเรียน
 ครเห็นเป็นยังไงบ้าง"

- กนกพร "แต่ฉันน่าจะนัดในการเขียนรายงานเลข ให้ฉันเป็นคนค้นคว้าแทน แสนศักดิ์นะ"
- แสนศักดิ์ "ฉันก็เหมือนกัน นกนัด เข้าห้องสมุดเสียด้วย ฉันเรามาเปลี่ยนหน้าที่กันก็ได้นะ กนกพร"
- อรชร "ตกลง ฉันขอสรุปการหางานกลุ่มครั้งนี้อีกครั้งนะ ฉันกับกนกพรจะช่วยกันค้นคว้า ฉันกับแสนศักดิ์จะช่วยกันเขียนรายงาน แล้วกนกพรกับแสนศักดิ์ก็ช่วยกันรายงานหน้าชั้นเรียน ถูกต้องไหม"
- กนกพร "ถูกต้องจ้ะ"
- บรรยาย **เมื่อที่ประชุมตกลงกันเรื่องงานเสร็จแล้วต่างฝ่ายต่างแยกย้ายกันไปหางานของคนตามที่ได้ตกลงกันไว้**
- ฉากที่ 3 ที่ห้องพักครูนวลศรี
- บรรยาย **หลังจากครูนวลศรีตรวจรายงานของนักเรียนที่ส่งมาแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มของอรชร กนกพรและแสนศักดิ์ มีคะแนนที่สูงกว่าห้องครูนวลศรีจึงเรียกทั้งสามคนมาพบในห้อง**
- ครูนวลศรี "ทานผลงานกลุ่มของพวก เธอจึงทำได้ดีกว่าทุกกลุ่ม"
- อรชร "พวกเราก็ไม่ได้คาดหวังว่าจะทำได้ดีนะคะ เพียงแต่พวกเราโชคดีที่สมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นอย่างดี เริ่มตั้งแต่การวางแผนการทำงานร่วมกัน พวกเราจะแบ่งงานกันทำตามความถนัดของแต่ละคนและทำกันเป็นทีมอีกทีหนึ่ง ผลงานที่ได้จึงเกินกว่าที่เราคาดความสำเร็จทั้งหมดอยู่ที่การมีการประชุมวางแผนในการทำงาน และสมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ค่ะ"
- ครูนวลศรี "ดีมาก ครูเข้าใจพวก เธอ จ้าว้เนะ การทำงานร่วมกัน เราจะต้องช่วยกันคิด ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ช่วยกันวางแผนการทำงานและช่วยกันทำงาน นั่นก็คือทำตามแผนที่เราวางไว้ งานของกลุ่มจึงจะ

ประสบผลสำเร็จอย่างที่พวก เธอกำลังจะได้รับต่อไป ครูขอแสดงความยินดีกับกลุ่มของพวก เธอด้วยนะ เอาละไปได้จ้ะ"

บรรยาย

จากนั้นครูนำลศรกีฬานาผลงานของกลุ่มอรรถ กนกพรและณสนธิ์เป็นตัวอย่างการทำงานให้เพื่อน ๆ ดู ทั้งสามคนต่างภาคภูมิใจในความสำเร็จครั้งนี้เป็นอย่างมาก

ครั้งที่ 3

- ชื่อกิจกรรม "จัดป้ายนิเทศ"
- วัตถุประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนรู้จักพฤติกรรมประชาธิปไตยโดยค่านิยมศีลธรรมเกี่ยวกับวิธีการวางแผนการทำงานร่วมกัน
- เวลา 50 นาที
- วิธีดำเนินการ
- ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนว่า ในการทำงานกลุ่มร่วมกัน นักเรียนมีวิธีการวางแผนการทำงานหรือไม่ อย่างไร
 - 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม
 - 1.3 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ ได้แก่ กระดาษแข็ง ปากกาเมจิก กระดาษหนังสือพิมพ์ กาวลาเท็กซ์ กรรไกร ให้ทั้งสองกลุ่ม
 - 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเล่นเกม "จัดแผ่นบปสเตอร์" ดังนี้
 - 1.4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนการจัดแผ่นบปสเตอร์หน้าชั้นเรียนโดยให้กำหนดหัวข้อกันเอง ระยะเวลา 20 นาที
 - 1.4.2 ผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม
 2. ขั้นวิเคราะห์
 - 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1.1 ผลงานของกลุ่มตนเองเป็นอย่างไร
 - 2.1.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
 - 2.1.3 นักเรียนมีขั้นตอนในการวางแผนการทำงานอย่างไร
 - 2.2 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย

2.3 ให้ผู้สังเกตการณ์ออกมารายงานผลการทำงานของแต่ละกลุ่ม

2.4 ผู้วิจัยช่วยสรุป ชี้คำถาม และช่วยเชื่อมโยง เรื่องต่าง ๆ

3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ

3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม

3.2 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจากการสรุปจากผู้วิจัย

3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และสรุปวิธีการนำเสนอปฏิบัติ

4. ขั้นประเมิน

4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม

4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

อุปกรณ์

1. กระดาษแข็ง
2. กระดาษหนังสือพิมพ์
3. กาวลาเท็กซ์
4. กรรไกร
5. ปากกาเมจิก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"เขียนกับตัวเอง"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้จักหลักของพฤติกรรมประชาธิปไตยสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่ในการทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนว่าในการทำงานร่วมกัน ทุกคนจะต้องมีหน้าที่แตกต่างกันเพื่อความสำเร็จในงานที่ทำ นักเรียนมีวิธีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างไร เพราะเหตุใด</p> 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "เขียนกับตัวเอง" ให้นักเรียน 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม เพื่อปรึกษากันในการตอบคำถามท้ายกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 กลุ่มของเขียนปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.2.2 กลุ่มของแต่งปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.2.3 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง "เขียนกับตัวเอง" 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบ วิชาใช้เวลาอย่างรวดเร็ว 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนได้ตอบลงในกระดาษ วิชาในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการรู้จักวิธีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ และ

ผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย
ร่วมกันกับผู้วิจัย

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของคนเกี่ยวกับการทำงาน
กลุ่มที่ผ่านมานักเรียนมีวิธีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างไร

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง "เจียนกับบั้ง"

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง "เจียนกับบั้ง"

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างและการสอนแบบภาคี

เรื่อง "เจี๊ยบกับบ๊อง"

เจี๊ยบกับบ๊อง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนอยู่ห้องเดียวกัน ทั้งสองนึกกันว่าจะไปซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียนที่ร้านค้าศึกษาภัณฑ์ ที่ห้างอิมพีเรียลเวสต์ สาราณ ในคอนเย็นหลังเลิกเรียน ครั้นพอถึงเวลานัดหมายบ๊องจึงมานั่งรอเจี๊ยบที่ม้าหินอ่อนในสวนสมุนไพรหน้าประตูโรงเรียน ลักครูเจี๊ยบก็เดินตามมาด้วยสีหน้ากังวลและบอกบ๊องว่า คงจะไปซื้อของด้วยนมได้แล้ว เพราะเมื่อบ่ายนี้ในชั่วโมงภาษาไทย อาจารย์กรรณิการ์ให้หารายงานกลุ่มเรื่องสุภาษิตและคำพังเพย หัวหน้ากลุ่มให้แต่ละคนเลือกว่าจะทำอะไรกันบ้าง บ๊องจะเป็นคนค้นคว้า บ๊องจะเป็นคนเขียนรายงาน บ๊องจะเป็นคนเขียนหากรายงาน และบ๊องจะเป็นคนรายงานหน้าชั้นเรียน ซึ่งเจี๊ยบกับบ๊องเลือกค้นคว้าเพราะชอบอ่านหนังสือและชอบเข้าห้องสมุด เย็นนี้จึงนั่งกับเจี๊ยบว่าจะไปยืมหนังสือที่ห้องสมุดก่อน ถ้ากลุ่มอื่นจะมามีบทบาท บางทีวันเสาร์นี้จะไปค้นคว้าหอสมุดแห่งชาติด้วย เจี๊ยบถามบ๊องว่ากลุ่มของบ๊องแบ่งงานกันอย่างไร บ๊องต้องทำอะไรบ้าง บ๊องตอบว่ายืมนมได้แบ่งงานอะไรเลย เพราะหัวหน้ากลุ่มเป็นคนเก่ง ชอบทำอะไรคนเดียวเสร็จแล้วเขาก็มาสั่งให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ บ๊องทำอะไรก็มักไปหมด บ๊องบอกก็สบายไปอย่าง แล้วทั้งเจี๊ยบและบ๊องจึงตกลงนัดกันใหม่ว่าจะไปในวันรุ่งขึ้น

สองสัปดาห์ต่อมาแต่ละกลุ่มต้องออกมารายงานหน้าชั้น กลุ่มของเจี๊ยบได้รับคำชมเชยจากอาจารย์กรรณิการ์ว่า รายงานเรียบร้อยและค้นคว้าได้ละเอียดดีกว่ากลุ่มอื่น ๆ สำหรับกลุ่มของบ๊อง อาจารย์ให้ไปค้นคว้าเพิ่มเติม หัวหน้ากลุ่มของบ๊องจึงบอกว่ามีใครช่วยทำงานเลย บ๊องก็ยกมือยกเท้าว่าไม่มีแบ่งงานหาชม อาจารย์กรรณิการ์จึงบอกให้คนทั้งสองหยุดเถียงกัน แล้วหัวหน้ากลุ่มของเจี๊ยบมาเล่าวิธีการแบ่งงานและการทำงานให้เพื่อน ๆ ฟัง

ครั้งที่ 5

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	“คาชวิญมหาสนุก”
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่การทำงาน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคเกม ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นการมีส่วนร่วม</u> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยทบทวนความสำคัญของการทำงานกลุ่มร่วมกันว่านักเรียน มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานหรือไม่ อย่างไร 1.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนร่วมกัน 1 ชิ้น ตามใบสั่งงาน ดังนี้ ใบสั่งงานกลุ่มที่ 1 มีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบให้เรียบร้อย ใบสั่งงานกลุ่มที่ 2 ไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบไว้ให้ จากนั้นให้เวลาแต่ละกลุ่มศึกษาใบสั่งงานเป็นเวลา 10 นาที 1.3 ผู้วิจัยแจกอุปกรณ์ ได้แก่ เอกสารใบสั่งงานและกล่องบรรจุ ตัวอักษร 1.4 ผู้วิจัยชี้แจงวิธีการเล่นเกม “คาชวิญมหาสนุก” ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.4.1 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบสั่งงานเป็นเวลา 10 นาที หลังจากนั้นให้เวลาปฏิบัติเป็นเวลา 20 นาที 1.4.2 ผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มปฏิบัติกิจกรรมของนักเรียนทั้ง สองกลุ่ม 2. <u>ขั้นวิเคราะห์</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1.1 ผลงานของกลุ่มตนเองเป็นอย่างไร 2.1.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

- 2.1.3 ในการแบ่งหน้าที่การงานควรคำนึงถึงอะไร
- 2.2 วัตถุประสงค์กลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการอภิปราย
- 2.3 ผู้วิจัยช่วยสรุป ชักถาม และช่วยเชื่อมโยงเรื่องต่าง ๆ
3. ขั้นสรุปและประยุกต์หลักการ
- 3.1 ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมและประโยชน์ที่นักเรียนได้จากกิจกรรม
- 3.2 นักเรียนรวบรวมแนวความคิดจากการอภิปรายร่วมกัน รวมทั้งจากการสรุปจากผู้วิจัย
- 3.3 นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการแบ่งหน้าที่ในการทำงานต่าง ๆ และสรุปวิธีการนำไปปฏิบัติ
4. ขั้นประเมิน
- 4.1 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรม
- 4.2 นักเรียนให้ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- อุปกรณ์
1. เอกสารใบสั่งงาน
 2. กสองบรรจุตัวอักษร
- การประเมินผล
1. สิ่ง เกิดจากการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
 2. สิ่ง เกิดจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารใบส่งงานกลุ่มที่ 1

1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารฉบับนี้ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ภายในเวลา 10 นาที หากยังไม่เข้าใจ
 คณาจารย์ให้ถามผู้วิจัย เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วจะถามอีกทำไมได้
2. ให้กลุ่มของนักเรียนใช้ตัวอักษรสร้างเป็นคำขวัญในข้อความว่า "ทำงานด้วยใจไม่**ต้อง**
บังคับ" โดยนำตัวอักษรไปติดกับแผ่นป้ายที่จัดเตรียมไว้ ให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที
3. ก่อนลงมือทำงานให้ทุกคนจับสลากหมายเลขประจำตัวอักษรแล้วอรับกส่งตัวอักษรตาม
 หมายเลขนั้น
4. ให้สมาชิกแต่ละคนแบ่งความรับผิดชอบในการสร้างคำ ดังนี้
 - สมาชิกหมายเลข 1 ให้สร้างคำ "ทำงาน"
 - สมาชิกหมายเลข 1 ให้สร้างคำ "ด้วยใจ"
 - สมาชิกหมายเลข 1 ให้สร้างคำ "ไม่**ต้อง**"
 - สมาชิกหมายเลข 1 ให้สร้างคำ "บังคับ"
5. ตัวอักษรของแต่ละคนจะนำไปเลข เปลี่ยนหรือรวมกับของผู้อื่นก็ได้ถ้า เป็นความพอใจด้วยกัน
6. ห้ามเปิดกล่องตัวอักษรก่อนได้รับคำสั่งให้ลงมือปฏิบัติ

เอกสารใบส่งงานกลุ่มที่ 2

1. ให้นักเรียนอ่านเอกสารฉบับนี้ให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ภายในเวลา 10 นาที หากไม่เข้าใจ
 คอยถามคำถามผู้วิจัย เมื่อลงมือปฏิบัติแล้วจะถามอีกไม่ได้
2. ให้นักเรียนใช้ตัวอักษรสร้างเป็นคำขวัญในข้อความว่า "ทำงานด้วยใจไม่ต้อง
 บังคับ" โดยนำตัวอักษรบนปกกับแผ่นป้ายที่จัดเตรียมไว้ ให้เสร็จภายในเวลา 20 นาที
3. ก่อนลงมือทำงานให้ทุกคนจับสลากหมายเลขประจำตัวอักษรแล้วอรันท่อนตัวอักษรตาม
 หมายเลขนั้น
4. ตัวอักษรของแต่ละคนจะนำมาเลข เปลี่ยนหรือรวมกับของผู้อื่นก็ได้ถ้าเป็นความพอใจด้วยกัน
5. ห้ามเปิดท่อนตัวอักษรก่อนได้รับคำสั่งให้ลงมือปฏิบัติ

ครั้งที่ 6

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"ประกวดห้องเรียนดีเด่น"
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้จักผลดีของพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรม เกี่ยวกับการร่วมมือกันทำงาน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนในเรื่องการรักษาความสะอาดใน รงเรียน นักเรียนทำกันอย่างไรและในห้องเรียนปฏิบัติอย่างไร มีการมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนรับผิดชอบ และมีการคิด ความผลของการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน ว่านักเรียนได้ปฏิบัติตาม หน้าที่นั้นหรือไม่ 2. <u>ขั้นแสดง</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยหาอาสาสมัคร เพื่อเตรียมตัวแสดง 2.2 ผู้วิจัยแจกเอกสารเรื่อง "ประกวดห้องเรียนดีเด่น" และ บทบาทสมมติของแต่ละคนให้ผู้แสดงอ่านและเตรียมตัวแสดง พร้อมทั้งจัดสถานที่ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติตามบทบาทที่กำหนดไว้ใช้เวลา 15-20 นาที สำหรับนักเรียนที่นำได้แสดงให้ตั้งใจดู 3. <u>ขั้นอภิปราย</u> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มแล้วแจกกระดาษคำถามที่ เกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อ ที่กำหนดแล้ว เขียนลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม หัวข้อ ในการอภิปรายมีดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1 นักเรียนคิดเห็นต่อการกระทำของสุนทรอย่างไร

- 3.1.2 ทานนักเรียนชั้น ม.2/2 ทุกคนจึงช่วยกัน
ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
- 3.1.3 นักเรียนคิดว่าภาระการกระทำของนักเรียนชั้น ม.2/2
ก่อให้เกิดผลคืออะไร
- 3.1.4 ถ้านักเรียนอยู่ชั้น ม.2/2 นักเรียนจะปฏิบัติ
อย่างไร เมื่อเข้าประกวดห้องเรียนดีเด่น
- 3.1.5 เรื่อง "ประกวดห้องเรียนดีเด่น"ให้ข้อคิดในเรื่อง
ใดบ้าง

3.2 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคุณภาพของ
กระดาษใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกคล่องกัน
ของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย

3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเกี่ยวกับให้นักเรียนแต่ละ
กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัย
จะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการ
พิจารณาความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำไปสู่
การพัฒนาพฤติกรรมด้านการร่วมมือกันทำงาน และผู้วิจัย
ดูความสะดวกคล่องกันของคำตอบก่อนและหลังการร่วมกัน
อภิปราย

4. ขั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการทำงานร่วม
กันบ้างเกิดผลสำเร็จเป็นอย่างไร หลังจากนั้นจึงช่วยกันสรุปอีกครั้ง

อุปกรณ์

1. เอกสารเรื่องสถานการณ์แสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "ประกวดห้องเรียน
ดีเด่น"

- วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ ไม้กวาด ถังขยะ ผ้าซีริว ที่กยพง เศษกระดาษ แบริงลกระดาน ไม้รางวัล

การประเมินผล

- สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
- สังเกตจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการสอนบทภาพยนตร์และการสอนบท

เรื่อง "ประกวดห้องเรียนดีเด่น"

ตัวละครในเรื่อง

1. สุนทร
2. ครูมาลีวรรณ
3. อาจารย์ใหญ่
4. หัวหน้าเวรประจำวัน
5. นักเรียนชั้น

เค้าโครงเรื่อง

โรงเรียนได้จัดโครงการรณรงค์รักษาความสะอาดขึ้นในสัปดาห์หน้า ซึ่งในโครงการนี้จะมีการประกวดห้องเรียนดีเด่น ดังนั้นอาจารย์ใหญ่จึงได้ประกาศขอให้ทุกห้องเรียนมีส่วนร่วม โดยจะมีคณะกรรมการของโรงเรียนเป็นผู้ตรวจ การประกวดห้องเรียนดีเด่นั้นจะเน้นที่ความสะอาดของห้องเรียน มีคณะกรรมการตรวจทุกสัปดาห์ โดยห้องเรียนที่ชนะเลิศ 3 สัปดาห์ติดต่อกันจะได้รับโล่ห้องเรียนดีเด่นจากโรงเรียน

ครูมาลีวรรณครูที่ปรึกษานักเรียนชั้น ม.2/2 ได้กล่าวย้ำเรื่องการประกวดห้องเรียนดีเด่นแก่นักเรียนชั้นและได้มอบหมายให้นักเรียนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการประกวดครั้งนี้ โดยเฉพาะเวรประจำวันแต่ละวันต้องเอาใจใส่ดูแลการรักษาความสะอาดห้องเรียนเป็นพิเศษ

สุนทร หัวหน้าห้อง ม.2/2 จึงได้เรียกประชุมหัวหน้าเวรประจำวันเพื่อจัดหน้าทีความรับผิดชอบในการดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องเรียนและที่ประชุมได้สรุปว่าทุกวันจะต้องรักษาความสะอาดในเรื่องการกวาดพื้นห้อง การทิ้งขยะ การรักษาความสะอาดกระดานดำทุกคาบเรียน การทำความสะอาดโต๊ะครู การเปลี่ยนแจกันดอกไม้ ตลอดจนการปิดประตูหน้าต่างหลังเลิกเรียน โดยหัวหน้าเวรแต่ละวันจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่หัวหน้า

ห้องทุกวัน และถ้าเวรประจำวันทีปฏิบัติหน้าที่ภพร่องครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ลงโทษ

หลังจากนั้นปรากฏว่านักเรียนชั้น ม.2/2 ก็ช่วยกันหาเวร ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ เพราะหวังที่จะคว่ำรางวัลห้องเรียนดีเด่น ครูมาสิวรรณก็พยายามสละเวลามาช่วยดูแลการทำความสะอาดบ้าง เป็นครั้งคราว ทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจมากยิ่งขึ้นและทุกครั้งที่มีการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ มักจะได้รับคำชมจากครูผู้สอนว่าเป็นห้องเรียนที่สะอาดอยู่เสมอ

ในที่สุภผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นสามสัปดาห์ติดต่อกันในระดับชั้น ม.2 คือ ห้อง 2/2 สุนทร หัวหน้าห้องเป็นตัวแทนห้องที่เข้ารับรางวัลห้องเรียนดีเด่นจากอาจารย์ใหญ่ ทุกคนต่างดีใจจนความสำเร็จที่ได้มาก ครูมาสิวรรณกล่าวชื่นชมแสดงความยินดีแก่นักเรียนชั้น จากนั้นสุนทรและเพื่อน ๆ จึงช่วยกันนำรางวัลห้องเรียนดีเด่นที่ได้รับมาติดตั้งเหนือกระดานดำหน้าชั้นเรียน

บทบาทของหัวหน้า

บทบาทของอาจารย์ใหญ่

ฉันเป็นอาจารย์ใหญ่ ฉันแจ้งให้นักเรียนทุกคนทราบถึงโครงการประกวดห้องเรียนดีเด่นและขอให้ทุกห้อง เข้าร่วมประกวด

และเมื่อถึงวันประกาศผล ฉันประกาศผลและมอบรางวัลห้องเรียนดีเด่นให้นักเรียนชั้นม.2/2

บทบาทครูมาสิวรรณ

ฉันคือครูที่ปรึกษาของนักเรียนชั้น ม.2/2 วันเข้าวันหนึ่งช่วงนงรมุมได้กล่าวปรึกษากับนักเรียนชั้นว่า "โครงการประกวดห้องเรียนดีเด่นที่ทุกห้องต้อง เข้าร่วมประกวดนั้นครู ขอให้พวก เราช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นพิเศษโดยเฉพาะนักเรียนเวรประจำวัน"

หลังจากทราบผลการประกวดห้องเรียนดีเด่นแล้ว ฉันกล่าวแสดงความชื่นชมกับนักเรียนชั้นว่า"รางวัลที่ห้อง เราได้มานั้น เกิดจากความร่วมมือในการทำงานของพวก เรา เพราะทุกคนรู้จักหน้าที่ของตน ดังนั้นผลดีที่ได้รับคือรางวัลที่พวก เธอได้มาครูขอแสดงความ

ที่งานความสำเร็จครั้งนี้"

บทบาทสุนทร

ฉันคือหัวหน้าห้อง ม. 2/2 ฉันได้เรียกประชุมหัวหน้าเวรประจำวันเพื่อมอบหมายหน้าที่ในการดูแลรักษาความสะอาดภายในห้องเรียน และผลจากการประชุมวันนั้นฉันได้สรุปงานที่ประชุมว่า "ต่อไปนี้ทุกวันพวกที่เป็นเวรจะต้องรักษาความสะอาดในเรื่อง กวาคหินห้อง หิ้งชยะ ทาความสะอาดกระดานคำทุกคาบเรียน ทาความสะอาดโต๊ะครู เปลี่ยนแจกันดอกไม้และปิดประตู หน้าต่าง หลังเลิกเรียนและขอความร่วมมือพวกเราที่เป็นหัวหน้าเวรแต่ละวันจะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานแก่ฉันทุกวัน และถ้าเวรประจำวันที่ไม่ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ฉันจะรายงานครูครุมาสีวรรณอีกครั้ง และจะขอให้ครูมาสีวรรณจะเป็นผู้ลงโทษเวรเหล่านั้นจ้าวม"

เมื่อถึงวันประกาศผล ฉันเป็นผู้บรรยายวัลลภดีเด่นจากอาจารย์ใหญ่และนารีลดีเด่นติดตั้งไว้เหนือกระดานคำหน้าชั้นเรียน

บทบาทหัวหน้าเวรประจำวัน

พวกเราเป็นหัวหน้าเวรประจำวันของห้อง ม.2/2 วันนี้หัวหน้าห้อง เรียกประชุมเพื่อชี้แจงโครงการประกวดห้องเรียนดีเด่น ในที่สุดการประชุมก็มีมติให้ทุกคนคอยตรวจตราการทำงานของสมาชิกและมีการรายงานผลการทำงานให้หัวหน้าห้องทราบในแต่ละวัน

ในแต่ละวันที่เป็นเวร พวกเราทำหน้าที่ตรวจตราดูการทำงานของสมาชิกที่เป็นเวรฯ และรายงานผลให้หัวหน้าห้องทราบ

บทบาทของนักเรียนชั้น ม.2/2

พวกเราเป็นนักเรียนชั้น ม.2/2 เมื่อถึงเวลาที่ต้องเป็นเวรประจำวัน หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว เราช่วยกันทาความสะอาดห้องเรียนโดยแบ่งงานกันทำ กวาคหินห้อง ลบกระดาน เทชยะ ทาความสะอาดโต๊ะครูและดูแลแจกันดอกไม้ เมื่อห้องสะอาดดีแล้วพวกเราก็แยกย้ายกลับบ้าน

ครั้งที่ 7

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"วอลเลย์บอล"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้จักผลเสียของพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรม เกี่ยวกับการนำให้ความร่วมมือในการทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	ผู้วิจัยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นเตรียม</u> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ผู้วิจัยนำผู้กิจกรรมโดยกล่าวถึงการทำงานร่วมกัน สมาชิก ทุกคนต้องให้ความร่วมมือในการทำงานและถ้าสมาชิกบางคน นำให้ความร่วมมือย่อมจะเกิดผลเสียตามมา 1.2 ผู้วิจัยเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้นักเรียน ฟัง 1.3 นักเรียนและผู้วิจัยช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท 2. <u>ขั้นดำเนินการกิจกรรม</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารและสถานการณ์จำลอง เรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้ผู้แสดงศึกษาและซักซ้อมก่อนแสดง 2.2 ให้ผู้แสดงแนะนำตนเองตามบทบาทที่ต้องแสดง 2.3 นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง "วอลเลย์บอล" ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้สำหรับ นักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู ใช้เวลานานไม่เกิน 15 นาที 3. <u>ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล</u> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนบทบาทและวิเคราะห์ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้จากสถานการณ์นั้น ๆ โดยเน้นที่กระบวนการและ บรรยากาศการแสดง 3.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษข้อ

คำถามเกี่ยวกับเรื่องที่แสดง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปราย
ตามประเด็นแล้วตอบลงในกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละ
กลุ่มในหัวข้อต่อไปนี้

3.2.1 สุวิสาเป็นคนเช่นไร

3.2.2 ถ้านักเรียนเป็นสุวิสานักเรียนจะหาอย่างสุวิสาหรือไม่
เพราะเหตุใด

3.2.3 จากเรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้นักเรียนคิดอย่างไรบ้าง

3.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดู
คำตอบอย่างรวดเร็ว

3.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความเกี่ยวกับที่นักเรียนแต่ละ
กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะ
ช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการ
พิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการ
การทำงานร่วมกัน โดยสมาชิกทุกคนต้องให้ความร่วมมือใน
การทำงาน เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะ และผู้วิจัยจะคอย
คล้อยตามของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

3.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการไม่
ให้ความร่วมมือในการทำงานนั้นเกิดผลเสียแก่หมู่คณะอย่างไร

4. ขั้นสรุป

4.1 ให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง
เรื่อง "วอลเลย์บอล" พร้อมวิธีนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวัน

4.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

1. เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง "วอลเลย์บอล"
2. วัสดุประกอบการแสดงบทบาท เช่น ไม้เท้า แก้วน้ำ แจกัน ดอกไม้
ไม้กวาด ถังขยะและลูกวอลเลย์บอล

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดจากการสังเกตพบตามสถานการณ์จำลองของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้สถานการณ์จำลองและการสอนแบบภาคี

เรื่อง "วอลเลย์บอล"

- ฉากที่ 1 ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- บรรยาย วันจันทร์นี้เฉลิมพลมาถึงโรงเรียนแต่เช้า เพราะเป็นเวรทำความสะอาด
ห้องเรียนประจำวัน เมื่อเขาทำการปะเป่าใบเก็บและนำการบ้านใบส่งที่โต๊ะครู
เสร็จเรียบร้อยแล้ว เขาก็รีบตรงไปยังหลังห้องเรียนเพื่อไปหยิบไม้กวาดมา
ทำความสะอาดที่ห้องในขณะที่ศักดิ์สิงห์และแสงสุริย์เข้ามานในห้องเรียนพอดี
- แสงสุริย์ "อ้อโฮ มาถึงก่อนพวกเรามากแล้วนะ เฉลิมพล"
- ศักดิ์สิงห์ "นั่นสิ วันนี้เราตั้งใจว่าจะมาให้ถึงก่อนเฉลิมพลให้ได้"
- แสงสุริย์ "แต่ก็สายเหมือนเดิมซะไหม"
- เฉลิมพล "เราก็เพิ่งมาถึง ยังไม่ได้ทำอะไรเลย พวกเธอมาก็ดีแล้ว จะได้ช่วย ๆ กัน
ทำให้เสร็จ แล้วเรายังมีเวลาไปเล่นวอลเลย์บอลที่สนามกันได้อีก จริงไหม"
- ศักดิ์สิงห์ "งั้น ฉันจะลบกระดานทำความสะอาดฝุ่นซอสล์ แล้วก็เอาถังขยะไปเท
ส่วนแสงก็ทำความสะอาดโต๊ะครู จัดแจกันดอกไม้ แล้ว..."
- แสงสุริย์ "แล้วเฉลิมพลก็กวาดพื้นห้องทั้งหมดเลยนะ เห็นมั๊ยแค่นี้...ก็รีบร้อย ว่าแต่...
สุริสามาสายตามปกติอีกแล้ว" แสงสุริย์พูดถึงประชิดถึงเพื่อนร่วมงานที่ยังไม่
มาถึงโรงเรียน
- เฉลิมพล "แปลกนะ ทำไมสุริส่าชอบมาสายในวันจันทร์ทุกทีเลย"
- แสงสุริย์ "จะแปลกอะไร ก็แค่ไม่อยากช่วยเพื่อนทำเวรนั่นไง พวกเธอรู้นะเพื่อน ๆ
ในห้องเราเขาแทบไม่อยากจะช่วยด้วยแล้ว" แสงสุริย์สาธยายต่อ
- เฉลิมพล "ทำไมล่ะ"
- แสงสุริย์ "เธอไม่เคยสังเกตหรือไง เวลาครูให้ทำงานกลุ่มเขาไม่เคยช่วยเหลือเพื่อน
ทำงานเลย ถ้าวันร้องเพลง ก็อ่านหนังสือการ์ตูน หรือหนังสือเขียนจดหมาย"
- ศักดิ์สิงห์ "จริงของเธอก็ยังงั้นพวกเราก็ทำได้และยังจะช่วยกันต่อไปถึงแม้ไม่มีเขา

ก็ตาม"

บรรยาย เฉลิมพล ศักดิ์สิงห์และแสงสุรีย์ ช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน ใช้เวลานานก็เสร็จ ทั้งหกจึงชวนกันไปเล่นวอลเลย์บอลกับเพื่อน ๆ ที่สนามหน้าอาคารเรียน

ฉากที่ 2 สนามหน้าอาคารเรียน

บรรยาย เข้าวันอังคาร ขณะที่เฉลิมพล ศักดิ์สิงห์ แสงสุรีย์และเพื่อน ๆ วนชั้น ม.2 อีกหลายคนกำลังเล่นวอลเลย์บอลอย่างสนุกสนาน พอบเกมแสงสุรีย์ซึ่งเล่นมานานเริ่มรู้สึกเหนื่อย

แสงสุรีย์ "เคี้ยวขอพักหน่อย.. เหนื่อยแล้วละ"

เฉลิมพล "อย่าขานนักนะ กำลังเป็นต่ออยู่ด้วย" เฉลิมพลพูดพร้อมทั้งลงนั่งพักเช่นเดียวกัน

แสงสุรีย์ "น่าท้อนักนะ ทาเป็นเรื่องมากนักนะ นี่..วันนี้เธอเห็นสุวิสาที่ยังมาถึงโรงเรียนแต่เข้าเลขละ"

เฉลิมพล "ยังไม่เห็นเลย ทานละ"

แสงสุรีย์ "นั่นไง ซีมเบเลข เพื่อน ๆ น้อยมาให้เขาเล่นด้วยสักคน" พูดพร้อมชี้มือไปที่สุวิสาเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่กำลังนั่งอยู่ใต้ต้นไม้มองเพื่อน ๆ เล่นกัน

เฉลิมพล "ดีแล้ว จะได้सानึกเสียบ้าง"

แสงสุรีย์ "ฉันนึกถึงคาพูดของครูสายใจที่บอกว่า คนเห็นแก่ตัวอยู่สังคมไหนก็มีแต่คนรังเกียจ เธอเห็นด้วยกับฉันไหม"

เฉลิมพล "เห็นด้วย ชัดเจน อยู่นะ"

แสงสุรีย์ "ประเคี้ยว เกอะ..ฉันจะไปห้อง...."

ศักดิ์สิงห์ "สองคนนั้นคุยอะไรกันอยู่ หมดเวลาพักแล้ว มาเล่นกันต่อดีกว่า" ศักดิ์สิงห์ตะโกน

บรรยาย ทั้งแสงสุรีย์และ เฉลิมพลจึงกลับมาเล่นวอลเลย์บอลกับเพื่อนต่อจนจบเกม

ขอเสียงออกให้เตรียมตัว เข้าแถวเคารพธงชาติกันขึ้น หวังคงจะช่วยกัน
นำอุปกรณ์การ เล่นไปเก็บที่แล้วต่างก็รีบแยกย้ายไปหาความสะอาดร่างกาย
และ เข้าแถว เคารพธงชาติ เตรียมตัว เข้าเรียนต่อไป

ครั้งที่ 8

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"กระทงลอย"
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักประเพณีของพหุติกรรมประชาชาติไทยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการทำงาน
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยทบทวนนักเรียนในเรื่อง เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการ ทำงานกลุ่มว่านักเรียนได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง</p> 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านเอกสาร เรื่อง "กระทงลอย" 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกใบกำหนดงานให้นักเรียนช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่มและ เลขานุการกลุ่ม 2.3 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามใบกำหนดงาน โดยมี หัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และมีเลขานุการเป็นผู้บันทึก ใช้เวลา 15-20 นาที โดยอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.3.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพาศติคนอย่างไร 2.3.2 ทานคณะกรรมการจึงพอใจในการทำงานของ กลุ่มนิรมล 2.3.3 จากเรื่อง "กระทงลอย" ให้ข้อคิดในเรื่องใดบ้าง 2.4 ให้นักตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและสรุปหน้า ชั้นเรียนแล้วส่งงานต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของ นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่าง

รวดเร็ว

- 2.5 นัก เรียนร่วมกันอภิปรายข้อความเกี่ยวกับบทในบทาหนด งานโดยในช่วงการอภิปรายนี้ ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อ กระตุ้นให้นัก เรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลใน การตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมในการให้ความร่วมมือใน การทำงานกับผู้อื่นได้สูงขึ้น และดูความสอดคล้องกันของ คำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับผู้วิจัย
- 2.6 ผู้วิจัยให้นัก เรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการ ให้ความร่วมมือในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ตัวแทนผู้มรงานสรุปเรื่องที่กำหนดให้ เพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติ
- 3.2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "กระหรงหลย"

การประเมินผล

- 1 สิ่ง เกิดความสนใจของนัก เรียนจากการอ่านเอกสาร เรื่องสั้น
- 2 สิ่ง เกิดจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปของ นัก เรียน

เอกสารประกอบการอภิปรายกลุ่มและการสอนแบบภาคี

เรื่อง "กระหองลอม"

ในการประกวดการประดิษฐ์กระหองลอมในปีนี้ นิรมล สายสมรและชจรศักดิ์ ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนห้องเรียนเข้าประกวด ทั้งสามคนประชุมปรึกษาและร่วมกันวางแผนการทำงาน โดยทุกคนได้ตกลงกันว่า นิรมลจะเป็นคนเตรียมมาบตอง คันกล้ายและไม้กลัด ชจรศักดิ์จะเป็นคนหาดอกไม้ที่ใช้ประดับกระหองและรูปเขียน ส่วนสายสมรซึ่งมีความสามารถในงานประดิษฐ์และเย็บปักถักร้อยมากที่สุดน่าห้องจะเป็นคนเย็บกระหองและทั้งสามคนจะช่วยกันตกแต่งกระหองตามรูปแบบที่ได้วางไว้

เมื่อถึงวันแข่งขันนักเรียนที่เข้าประกวดในห้องต่าง ๆ ได้นำวัสดุอุปกรณ์ที่เตรียมไว้ของตนมาร่วมในการประกวด ซึ่งบางกลุ่มก็นำอุปกรณ์มาครบ จึงต้องมายืมกันบ้าง และบางกลุ่มก็ต้องให้เพื่อน ๆ ในห้องของตนออกไปซื้อของมาเพิ่มในภายหลัง ทำให้การแข่งขันเต็มไปด้วยความโกลาหล วุ่นวาย ในขณะที่กลุ่มของนิรมล สายสมรและชจรศักดิ์ ต่างเตรียมตัวมาพร้อม เป็นที่พอใจของคณะกรรมการเป็นอย่างยิ่ง

ผลการประกวดปรากฏว่ากลุ่มของนิรมล สายสมรและชจรศักดิ์ได้รับการคัดเลือกให้ชนะเลิศทั้งสามต่างก็ใจในความสำเร็จที่ได้มาครั้งนี้

บทบาทนางาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทำหน้าที่จดบันทึกผลงานของกลุ่ม
3. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 บุคคลแต่ละคนในเรื่องประพาศิคนอย่างไร
 - 3.2 ทำในคณะกรรมการจึงพึงพอใจงานการทำงานของกลุ่มนิรมล
 - 3.3 จากเรื่อง "กระหรงหลย" ให้นักศึกษาคิดในเรื่องใดบ้าง
4. ให้นักตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกไปรายงานหน้าชั้น
5. ส่งผลงานที่รายงานแล้วต่อผู้วิจัย

ครั้งที่ 9

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	แปลงผักภาค
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ นัก เรียน ได้ รู้จัก พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคีธรรม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่าง เอาใจใส่
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัย ใช้ เทคนิค บทบาทสมมติ ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัย สนทนาซักถาม นัก เรียน ใน เรื่อง เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มว่า มี การมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้นัก เรียน ร่วมกันรับผิดชอบอย่างไร และ นัก เรียน มีความรับผิดชอบในงานของกลุ่มอย่างไร</p> 2. <u>ขั้นแสดง</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัย ทาอาสาสมัคร เพื่อ เตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "แปลงผักภาค" 2.2 ผู้วิจัย แจก เอกสาร เรื่อง "แปลงผักภาค" และ บทบาทสมมติ ของแต่ละคน ให้ ผู้แสดง อ่าน และ เตรียมตัวแสดง พร้อมทั้ง จัด สถานที่ 2.3 เริ่มแสดงบทบาทสมมติ ให้ ผู้แสดง แสดงบทบาทของ คน สำหรับ นัก เรียน ที่ไม่ ได้ แสดง ให้ ตั้งใจ ดู ใช้ เวลา 15-20 นาที 3. <u>ขั้นอภิปราย</u> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 ผู้วิจัย แบ่ง นัก เรียน เป็น 2 กลุ่ม แล้ว แจก กระดาษ คำถาม เกี่ยวกับ เรื่อง ที่ แสดง ให้นัก เรียน ร่วมกัน อภิปราย ใน กลุ่ม ตาม หัวข้อ ที่ กำหนด แล้ว เขียน ลง ใน กระดาษ คำตอบ ของ กลุ่ม และ สรุปราย หัวข้อ ต่อ ภาย นี้ <ol style="list-style-type: none"> 3.1.1 นัก เรียน มีความ คิด เห็น อัน ต่อ การทำงาน ของ กลุ่ม ใด کم อ่าน และ แทวน อย่างไร

- 3.1.2 ทาในครุมนตรีจึงยกย่องแปลงผักกาดของโคม อ่า และแหวน
- 3.1.3 นักเรียนคิดว่าสาเหตุของการประสบความสำเร็จของกลุ่มโคม อ่าและแหวนคืออะไร
- 3.1.4 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับ โคม อ่าและแหวน นักเรียนจะปฏิบัติงานอย่างไร
- 3.2 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบ โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกคล่องกัน ของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย
- 3.3 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละ กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษคำตอบ โดยในช่วงอภิปรายนี้ ผู้วิจัยจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ในการพิจารณาความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้แสดง เพื่อนำ ไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมาน คำนการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่ การรับผิดชอบหน้าที่ การงานที่หา และผู้วิจัยความสะดวกคล่องกันของคำตอบก่อน และหลังการร่วมกันอภิปราย

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของกลุ่ม

5. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป

ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่ผ่านมากเกี่ยวกับการร่วมกันรับผิดชอบหน้าที่การงานก่อให้เกิดผลสำเร็จเป็นอย่างไร หลังจาก นั้นจึงช่วยกันสรุปอีกครั้ง

อุปกรณ์

1. เอกสารเรื่องสันการแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง "แปลงผักกาด"
2. วัสดุที่ใช้ประกอบการแสดงบทบาทสมมติ ได้แก่ จอบ คราด ผักบัว

รศหน้า

การประเมินผล

- 1 สิ่ง เกิดจากการแสดงบทบาทสมมติของนักเรียน
- 2 สิ่ง เกิดจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการแสดงบทบาทสมมติและการสอนภาคี

เรื่อง "แปลงผักภาคี"

ตัวละครในเรื่อง

1. จอม
2. อ๋า
3. แหวน
4. ครูมนตรี

เค้าโครงเรื่อง

ในช่วงมงานเกษตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครูมนตรีได้มอบหมายให้นักเรียนทุกคนแบ่งกลุ่มปลูกผักภาคี กลุ่มละ 3 คน จอม อ๋า และแหวน ได้ทำงานอยู่กลุ่มเดียวกัน ดังนั้นทั้งสามคนจึงได้วางแผนประชุมกลุ่มและตกลงกันว่าทุกคนจะต้องมาช่วยกันทำแปลงผักในวันเสาร์ เวลา 3 โมงเช้า และจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการนำอุปกรณ์มาจากบ้าน จอมรับผิดชอบนำจอบมา อ๋ารับผิดชอบนำคราดมา และแหวนรับผิดชอบนำผักบารค่น้ำมา พอถึงวันเสาร์จอมมาถึงแปลงผักก่อนเวลาเล็กน้อย เมื่อไม่เห็นเพื่อนร่วมงานทั้งสอง จอมจึงซุกคืบค้นหาแปลงผักรอเพื่อนไปพลาง ๆ ก่อน จนเลยเวลานักไปสักครู่ จอมจึงเห็นอ๋ารั้งกระบี่กระบองถือคราดตรงมาหาพร้อมทั้งขอโทษที่มาช้าเพราะต้องทำงานบ้านแทนพ่อแม่เนื่องจากท่านต้องไปธุระต่างจังหวัด ส่วนแหวนนั้นได้โทรศัพท์บอกอ๋าว่ากำลังจะตามมาเพราะเกิดท้องเสียกระทันหัน ดังนั้นทั้งสองจึงช่วยกันทำแปลงผักจนเกือบเสร็จพอดีแหวนมาถึงพร้อมผักบารค่น้ำ จึงรีบเข้ามาช่วยเพื่อนทั้งสอง ไม่นานแปลงผักก็สำเร็จ แหวนจึงรับอาสาว่าจะเป็นผู้นำเมล็ดผักภาคีมาหว่านเองภายหลัง

เมื่อเวลาผ่านไปหนึ่งเดือน แปลงผักภาคีของทั้งสามเริ่มออกงาม ทั้งจอม อ๋า และแหวนต่างแบ่งหน้าที่กันดูแลและรดน้ำแปลงทุกวันหลังโรงเรียนเลิก เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ครูมนตรีนัดหมายตรวจแปลงผักภาคี ปรากฏแปลงผักภาคีของทั้งสามนั้นเจริญเติบโต

บริเวณแปลงผักจัดแต่ง เรียงร้อยแลดูสะอาดตา ครูมนตรีจึงกล่าวชมมาให้เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ ว่าเป็นตัวอย่าง ทั้งสามคนต่างก็ใจดีที่ผลงานของกลุ่มตนได้เป็นตัวอย่างแก่เพื่อน ๆ ครูมนตรีจึงให้กลุ่มของโคม อ่าและแหวนบอกถึงวิธีการทำงานแก่เพื่อน ๆ

บทบาทของตัวละคร

บทบาทครูมนตรี

ฉันคือครูผู้สอนวิชางานเกษตรของนักเรียนชั้น ม.2 ในชั่วโมงงานเกษตร ฉันได้มอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำแปลงผักภาค กลุ่มละ 3 คน

เมื่อถึงกำหนดเวลาตรวจแปลงผักภาค ฉันเห็นแปลงผักภาคของกลุ่มโคม อ่าและแหวนมีการจัดตกแต่งแลดูสะอาด ผักภาคก็สวยงามน่ารับประทาน ฉันจึงขอให้ตัวแทนกลุ่มบอกวิธีการทำงานให้กลุ่มอื่น ๆ ได้รับทราบ

บทบาทโคม

ฉันคือนักเรียนชั้น ม.2 หลังจากครูมนตรีมอบหมายให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำแปลงผักภาค ฉันอ่าและแหวนได้อยู่กลุ่มเดียวกัน หลังจากนั้นพวกเราจึงประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ ฉันรับผิดชอบนำจอบมาโรงเรียนในวันเสาร์ เวลา 3 โมงเช้า

พอถึงวันเสาร์ ฉันมาถึงแปลงผักก่อนเวลานัดหมายเล็กน้อย ฉันจึงขุดดินไปพราง ๆ ก่อน ลักครุ้อ่าจึงมาช่วย พร้อมทั้งบอกฉันว่าแหวนโทรศัพท์มาหาอ่าอาจมาช้าเพราะเกิดต้องเสียกระตันทัน เมื่อช่วยกันเกือบเสร็จ แหวนมาถึงพอดีทั้งสามจึงช่วยกันทำงานจนเสร็จ

ทุกเย็นหลังโรงเรียนเลิก ฉัน อ่าและแหวน มาช่วยกันจัดตกแต่งแปลงผัก กวักวัชพืช รอนแปลงผัก และรดน้ำแปลงผัก

เมื่อถึงกำหนดเวลาที่ครูมนตรีตรวจแปลงผัก กลุ่มของฉันได้รับการยกย่องให้เป็นตัวอย่างแก่กลุ่มอื่น ๆ เพื่อน ๆ ในกลุ่มจึงให้ฉันเป็นตัวแทนบอกวิธีการทำงานแก่เพื่อนในห้องว่า "กลุ่มของเรามีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ โดยเราทั้งสามคนจะมาทำงานร่วมกันทุกครั้ง ในขณะทำงานต่างคนก็ต่างทำหน้าที่ของตนตามที่ได้มอบหมายกันไว้ งานก็เสร็จเร็วขึ้นเพราะทุกคนช่วยกันรับผิดชอบหน้าที่"

บทบาทอ่า

ฉันคือนักเรียนชั้น ม.2 หลังจากครุมนครีมอบหมายให้แบ่งกลุ่มหาแปลงผักภาค ฉัน ุฒิมและแวนมาได้อยู่กลุ่มเดียวกัน หลังจากนั้นพวกเราก็ประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ ฉันรับผิดชอบนำครากมาโรงเรียนในวันเสาร์ เวลา 3 ามง เข้า

พอถึงวันเสาร์ ฉันมาถึงแปลงผักช้ากว่าเวลานัดหมายเล็กน้อย เมื่อเห็นโคมกำลัง ุคดินอยู่ตามลาหลัง ฉันจึงกล่าวว่ “ขอโทษที่มาสายนะโคม พอวันนี้พอกับแม่จะบรดูระต่าง ังหวัด ฉันจึงต้องช่วยทำงานบ้านให้เสร็จก่อน แล้วจึงรีบมา ส่วนแวนได้โทรศัพท์มาบอก ันว่า เกิดห้องเสียกระทันหันตั้งแต่เช้า ขณะที่โทรศัพท์มานั้นอาการดีขึ้นแล้ว กำลังจะตาม มา” เมื่อทั้งสองช่วยกันจนเกือบเสร็จ แวนมาถึงพอดีทั้งสามจึงช่วยกันทำงานจนเสร็จ

ทุกเย็นหลังโรงเรียนเลิก ฉัน ุฒิมและแวน มาช่วยกันจัดคกแต่งแปลงผัก ก่าจัด วัชพืชรอบแปลงผัก และรดน้ำแปลงผัก

บทบาทแวน

ฉันคือนักเรียนชั้น ม.2 หลังจากครุมนครีมอบหมายให้แบ่งกลุ่มหาแปลงผักภาค ฉัน อ่าและโคมมาได้อยู่กลุ่มเดียวกัน หลังจากนั้นพวกเราก็ประชุมแบ่งงานกันรับผิดชอบ ฉันรับผิดชอบ นำผักบวรคหน้าโรงเรียนในวันเสาร์ เวลา 3 ามง เข้า

พอถึงวันเสาร์ฉันมาถึงแปลงผักช้าที่สุด แต่ก่อนหน้านี้ฉันได้โทรศัพท์บอกอ่าแล้วว่า ฉัน ้องเสียกระทันหัน จะตามมาภายหลัง เมื่อมาถึงเห็นเพื่อน ๆ ทำงานกันเกือบเสร็จ ฉันจึงรีบ เข้าไปช่วย และรับอาสาว่าจะเป็นผู้นำเลือกผักภาคมาหวานที่แปลงผัก เองในภายหลัง

ทุกเย็นหลังโรงเรียนเลิก ฉัน อ่าและโคม มาช่วยกันจัดคกแต่งแปลงผัก ก่าจัดวัชพืช รอบแปลงผัก และรดน้ำแปลงผัก

กิจกรรมการใช้กรณีตัวอย่าง

ครั้งที่ 10

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"อยู่ยาม"
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านิยมศีลธรรม เกี่ยวกับผลเสียของการละเลยทอดทิ้งหน้าที่
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนว่าใครเคยเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารีบ้าง ในการเข้าค่ายนั้นจริงเรียนจะฝึกให้นักเรียนทำงานต่าง ๆ ด้วยระบบหมู่ มีการมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนรับผิดชอบ และมีการติดตามผลของการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน ว่านักเรียนได้ปฏิบัติตามหน้าที่นั้นหรือไม่</p> 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่าง เรื่อง "อยู่ยาม" ให้นักเรียน 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ปรึกษากันในการตอบคำถาม <p>ท้ายกรณีตัวอย่าง ตามหัวข้อต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 นักเรียนคิดว่าคดีมีนิสัยอย่างไร 2.2.2 หากมีเพื่อน ๆ จึงไม่ไว้วางใจมอบหมายงานให้คิด รับผิดชอบ 2.2.3 นักเรียนคิดว่าการกระทำของคดีก่อให้เกิดผลเสีย อย่างไร 2.2.4 ถ้านักเรียนมีเพื่อนที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรและถ้าต้องการจะช่วยให้ เขามีความรับผิดชอบต่อมากขึ้น ควรหาอย่างไร

2.2.5 จากเรื่อง "อยู่ยาม" ให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง

2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษของนักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบ
โดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว

2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเกี่ยวกับกับที่นักเรียนได้คอบ
ลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถาม
เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผล
ในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาพฤติกรรม
ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการรับผิดชอบในหน้าที่
การงานได้สูงขึ้น

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของคนเกี่ยวกับการรับผิดชอบ
ในหน้าที่การงานทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนว่านักเรียนเคย
ได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไรบ้าง และถ้านักเรียนละเลย
ทอดทิ้งหน้าที่เหล่านั้น เกิดผลเสียอะไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

3.1 นักเรียนร่วมกันสรุปเนื้อหาและข้อคิดที่ได้จากเรื่อง "อยู่ยาม"

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

1. เอกสารกรณิตัวอย่างเรื่อง "อยู่ยาม"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดจากการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน

2. สิ่ง เกิดจากการตอบคำถาม การอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เอกสารประกอบการใช้กรณีตัวอย่างและการสอนแบบภาคี

เรื่อง "อยู่ยาม"

คือ เป็นลูกชายคนสุดท้ายในจำนวน 3 คนของครอบครัว ทั้งที่ชายคนโตเรียนอยู่ชั้น ม.6 ค้อย พี่สาวคนรองเรียนอยู่ชั้น ม.4 ส่วนคือนั้นอยู่ชั้น ม.2 โรงเรียนเดียวกัน พ่อและแม่ต้องออกทำงานนอกบ้านทุกวัน จึงได้ฝึกให้ลูก ๆ ทุกคนรู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบ ร่วมกัน ดังนั้นท่านจึงได้แบ่งงานในบ้านให้ลูก ๆ ทุกคนทำ ด้งมีหน้าที่กวาดบ้าน ถูบ้าน ค้อย มีหน้าที่ช่วยแม่หุงข้าว ทำกับข้าว ส่วนคือนั้นมีหน้าที่รดน้ำต้นไม้และดูแลต้นไม้ในสนามหน้าบ้าน ซึ่งคือนั้นจะมีข้ออ้างเสมอที่จะไม่ทำงานของตนจนบางครั้งปล่อยหน้าที่ต้นไม้ต้องเหี่ยวเฉาและถูก พ่อคุณที่สุดเป็นประจำ บางวันที่ ๆ ต้องเตือนให้รีบรดน้ำต้นไม้ก่อนพอกลับ แต่คือนั้นก็ขอผลัดดู ทรทอดจนก่อนจนกระทั่งเย็น ที่ ๆ ราคาถูกต้องไปช่วยกันรดน้ำต้นไม้เสียเอง เมื่ออยู่ โรงเรียนคือนั้นก็มักลืมทำการบ้าน ลืมทาเวรเสมอ ๆ จนเพื่อน ๆ ในกลุ่มมีใครว่าว่างใจ และมอบหมายงานให้คือนั้นรับผิดชอบ

ก่อนเปิดเรียนภาคปลายโรงเรียนได้กำหนดการเข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารีชั้น ม.2 ที่ ค่ายลูกเสือต่างจังหวัด เด็ก ๆ ทุกคนตื่นเต้นและตั้งใจที่ได้ร่วมเดินทางไปเข้าค่ายด้วยกัน ซึ่งคือนั้นก็ได้เข้าร่วมเดินทางไปในครั้งนี้ด้วย

ในค่ายลูกเสือ หลังจากรับประทานอาหารเย็นและเล่นกิจกรรมร่วมกันแล้ว เด็ก ๆ ต่างแยกย้ายไปพักผ่อน ใจ ซึ่งเป็นนายหมู่เรียกลูกหมู่ให้มานั่งล้อมวงประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่ในการอยู่เวรยามของหมู่ให้แต่ละคนรับผิดชอบ คือนั้นได้รับมอบหมายให้อยู่เวรต่อจากเค้าตอนที่ 3 เมื่อทุกคนรู้หน้าที่ของตนแล้วต่างก็แยกย้ายกันกลับนอน

เค้าเดินตรวจดูแลความเรียบร้อยรอบ ๆ ที่พักจนกระทั่งตี 3 ซึ่งเป็นเวลาที่จะต้อง เปลี่ยนยามเค้าไม่เห็นคือนั้นมาสักที จึงเข้าไปถาม เห็นคือนั้นกำลังนอนหลับสบายไม่มีที่ท่าว่าจะตื่น เค้าจึงเข้าไปปลุกคือนั้นขึ้นมาด้วยท่าทางงัวเงียและท่าทางจะนอนต่อ จนเค้าต้องเข้าไปดึงมือ ให้ลุกขึ้นมาอยู่ยาม คนจะได้พักผ่อนบ้าง คือนั้นออกมาล้างมือและเปลือยหลับไปจนกระทั่ง เข้า เพื่อน ๆ ตื่นขึ้นมาแต่เช้าเพื่อเตรียมตัวทำอาหารและเดินทางไกล เห็นคือนั้นหลับจึงเข้าไป

บลูหาที่ขึ้น ลึกครู่มีเสียงตะโพนมาจากหลังกระโจมว่า เสื้อผ้าชุดลูกเสือที่ตากไว้หายหมดแล้ว
 เพื่อน ๆ ทุกคนจึงวิ่งตามเข้าไปดูและถกเถียงกันว่าใครขโมยไป แต่เค้าบอกว่าในช่วงที่คน
 อยู่ยาม เคนตรวจคูก็ยังเห็นอยู่ ทุกคนจึงมองมาที่คืดซึ่งคืดก็มีที่ท่าทางอีกอีก เพราะคนหลังยาม
 คืดขอโทษที่คนนั้นมีความรับผิดชอบ ละเลขหน้าที่ เพื่อน ๆ หลายคนบ่นว่ากลัวผู้กำกับคืด ที่มันมี
 ชุดลูกเสือใส่ คืดมันอยากหาให้เพื่อน ๆ เคื่อคร้อนจึงขอรับผิดชอบกับผู้กำกับเสียเอง แต่ใจให้
 เหตุผลว่าทุกคนอยู่กลุ่มเดียวกัน เมื่อมีอะไรเกิดขึ้นก็ต้องรับผิดชอบร่วมกัน แล้วทั้งหมดก็พากัน
 ไปหาผู้กำกับเพื่อรายงานสิ่งที่เกิดขึ้นให้ทราบ ผู้กำกับบอกว่าเป็นผู้เฝ้ายามเสื้อผ้าลูกเสือเหล่านั้น
 นั้นเองเพราะกลัวหาย แล้วก็เคื่อนลูกเสือให้ระมัดระวังและใช้วิชาลูกเสือให้เป็นประโยชน์
 ให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน เด็ก ๆ ตีใจที่คืดของคืด ส่วนคืดนั้นได้รับบทเรียน
 ที่ล้ำค่าและสัญญากับตัวเองว่าต่อไปจะไม่ละเลขหน้าที่และขาดความรับผิดชอบเพราะนอกจาก
 จะหาให้ตนเอง เคื่อคร้อนแล้ว ยังหาให้เพื่อน ๆ เคื่อคร้อนและมันได้รับความไว้วางใจมอบ
 หมายหน้าที่ให้ทำอีกด้วย

ครั้งที่ 11

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>ผู้วิจัยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยทบทวนนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มว่านักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างไร ได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง</p> 2. <u>ขั้นดำเนินการ</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านเอกสารเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกใบกำหนดงานให้นักเรียนช่วยกันเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม 2.3 ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามใบกำหนดงาน โดยมีหัวหน้ากลุ่มดำเนินการอภิปราย และมีเลขานุการเป็นผู้บันทึก ใช้เวลา 15-20 นาที โดยอภิปรายตามประเด็นที่กำหนด ให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.3.1 นักเรียนคิดว่าอนุชาและก่องหงษ์ทำถูกต้องหรือไม่ 2.3.2 นักเรียนเคยเป็นเช่นทั้งสองคนหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.3.3 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" 2.4 ให้นักตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายและสรุปหน้า

ชั้นเรียนแล้วส่งงานต่อผู้วิจัย ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของ
นักเรียนแต่ละกลุ่ม แล้วตรวจดูคำตอบวิชาใช้เวลาอย่าง
รวดเร็ว

- 2.5 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับบนใบกำหนด
งานรถยนต์ในช่วงการอภิปรายนี้ ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อ
กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผล
ในการตอบคำถาม เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนา
พฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมในการรับผิดชอบ
ในงานที่ทำร่วมกับผู้อื่นได้สูงขึ้น และดูความสอดคล้องกัน
ของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับผู้วิจัย
- 2.6 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการ
รับผิดชอบในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ตัวแทนส่งรายงานสรุปเรื่องที่กำหนดค่าให้ เพื่อเป็นแนวทาง
ในการปฏิบัติ
- 3.2. ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักเรียนจากการอ่านเอกสารเรื่องสั้น
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปของ
นักเรียน

เอกสารประกอบการอภิปรายกลุ่มและการสอนแบบภาคี

เรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"

ในช่วงนั่งวงคณิตศาสตร์ครูสุนทรศึกษาคณะครูในห้องอาจารย์ใหญ่จึงมอบหมายให้นักนิเทศ หัวหน้าห้องไปบอกสมาชิกในห้องให้ทาแบบฝึกหัดในห้อง เรียนระหว่างที่ครูไม่อยู่ นักเรียนคนอื่น ๆ นั่งทาแบบฝึกหัดกันไปแยก วันอนุชากับก๋อพงษ์ที่วิ่งไล่กันอยู่ในห้อง เรียนแม้จะถูกเพื่อน ๆ หลายคนหันไปคาทาหนี แต่ทั้งสองก็ยังคง เล่นกันอยู่ เมื่อครูสุนทรประชุมเสร็จกลับมาในห้อง เรียน เพื่อน ๆ ทุกคนต่างพากันไปส่งงานที่โต๊ะครูยก วันอนุชาและก๋อพงษ์ ครูสุนทรจึงกล่าวว่า "ครูได้มอบหมายให้นัก เรียนทุกคนทาแบบฝึกหัดทาให้เสร็จในวันง ถ้าใครไม่มิงานมาส่งจะต้องถูกลงโทษซึ่งครูไม่ได้ต้องการที่จะลงโทษใครสักคน เพียงแต่อยากจะทำให้นัก เรียนรู้จักมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง การที่นักเรียนทุกคนทาแบบฝึกหัดตามที่ครูมอบหมายแสดงว่านักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน นักเรียนก็จะไม่เกรงกลัวการถูกลงโทษจากครูแต่ขณะเดียวกันเพื่อนของเรา อนุชาและก๋อพงษ์ไม่มีแบบฝึกหัดมาส่งครู ครูก็รู้สึก เสียใจที่จะต้องลงโทษเพื่อจะได้นำให้เป็นตัวอย่างค่อไป และที่นอกเหนือว่านั้นครูอยากจะลงโทษภาคีหัวหน้าชั้นเรียนมากกว่าทุกคน เพราะภาคีได้รับมอบหมายหน้าที่จากครู ทำมาดูแลเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนในการทาแบบฝึกหัดในระหว่างที่ครูติคประชุม แต่ครั้งนี้ครูเห็นว่านักเรียนเพียง เล็กน้อยที่นมีความรับผิดชอบ จึงไม่ลงโทษภาคี แต่ก็ยังมีนักเรียนบางคนที่ยังไม่เชื่อฟังต้องการที่จะถูกลงโทษ ฉะนั้นเพื่อนำให้เป็นตัวอย่างอีกครูก็ต้องทาโทษเธอทั้งสองตามข้อตกลง เข้าใจมั๊ย" หลังจากนั้นครูสุนทรจึงลงโทษอนุชาและก๋อพงษ์โดยการตีด้วยไม้เรียวคนละ 3 ที และให้ทาแบบฝึกหัดส่งภายในวันนั้น

เมื่อครูสุนทรออกจากห้อง เรียนไปภาคีหัวหน้าชั้นเรียนจึง เรียกอนุชาและก๋อพงษ์เข้ามาพูดคุยด้วยความ เป็นห่วง และรับปากว่าจะช่วยอธิบายในแบบฝึกหัดข้อที่ทั้งสองทาไม่ได้ ทั้งสองรู้สึกซาบซึ้งในความห่วงใยของหัวหน้าชั้นที่นกล่าวว่าช้าเติม แต่ยังมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นทั้งสองจึงให้คำมั่นสัญญาว่าค่อไปจะไม่ทาตัวเหลวไหล ไม่รับผิดชอบในหน้าที่ เพราะที่ผ่านมาก็ เป็นบทเรียนที่คนทั้งสองจะต้องจดจกตลอดไป เพื่อน ๆ ทุกคนในชั้นต่างพากันดีใจและต่างมาแสดงความยินดีที่ทั้งสองกลับตัวได้

ใบกำหนดงาน

ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติดังนี้

1. เลือกหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ทาหน้าที่เป็นผู้นำการอภิปรายกลุ่ม
2. เลือกเลขานุการกลุ่ม 1 คน ทาหน้าที่จดบันทึกผลงานของกลุ่ม
3. ทุกคนในกลุ่มร่วมกันอภิปราย ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 นักเรียนคิดว่าอนุชาและก่องหงษ์หาถูกต้องหรือไม่
 - 3.2 นักเรียนเคยเป็นเช่นทั้งสองคนหรือไม่ เพราะเหตุใด
 - 3.3 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"
4. ให้ส่งตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 1 คน ออกไปรายงานหน้าชั้น
5. ส่งผลงานที่รายงานแล้วต่อผู้วิจัย

ครั้งที่ 12

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเปิดโอกาสให้นัก เรียนแสดงความคิดเห็น 2. เพื่อให้นัก เรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้ เรียนรู้จากการใช้ชีวิตกรรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นัก เรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2. ผู้วิจัยและนัก เรียนร่วมกันสรุป เรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมในหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2.2 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการ เรียน เรื่องพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2.3 แนวทางในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นัก เรียนแสดงความคิดเห็นในการ เข้าร่วม กิจกรรมในครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยยกส่วขอจบงานัก เรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง ครั้งนี้และกล่าวปิดการทดลอง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสาร เนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
<u>การประเมินผล</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตความตั้งใจของนัก เรียน 2. สังเกตการร่วมอภิปราย การสรุป และการแสดงความคิดเห็นของ นัก เรียน

2. โปรแกรมการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

สำหรับกลุ่มควบคุม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ 2. เพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในกลุ่ม 3. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจจุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการสอนแบบปกติ ตลอดจนช่วงระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ใช้ในการทดลอง	1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำซึ่งกันและกันโดยใช้กิจกรรม "จับคู่" ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1.1 ให้นักเรียนนั่งเก้าอี้เป็นวงกลม 1.2 ผู้วิจัยแจกฉลากให้นักเรียนแต่ละคน 1.3 เมื่อผู้วิจัยให้สัญญาณเริ่มให้นักเรียนทุกคนเปิดฉลากของตนเอง แล้ววิ่งไปหาคู่ของคน เช่น หมาก คู่กับ สีระ นาฬิกา คู่กับ ช่อมือ ต่างหู คู่กับ หู เข็มขัด คู่กับ เหว รองเท้า คู่กับ เท้า แว่นตา คู่กับ ตา 2. เมื่อนักเรียนแต่ละคนได้คู่ของตนเองแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคู่ซักถาม

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<p>ข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายในเวลา 5 นาที โดยพยายามให้รู้จักกันมากที่สุด</p> <p>3. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของคนที่ยอมรับรวมได้ให้สมาชิกของกลุ่มฟัง</p> <p>4. ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า เพื่อให้นักเรียนที่คุ้นเคยกันมาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความรู้จักกัน และสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย</p> <p>5. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียด จุดมุ่งหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม และให้ความรู้ในเรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมอย่างพอเข้าใจ</p> <p>6. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
2-3	ภาคีกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการวางแผนการทางานร่วมกัน	1. เพื่อให้นัก เรียนรู้จักแสดงความ คิดเห็นในการกำหนดแนวทาง และขั้นตอนตอนการทางานล่วงหน้า 2. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักประโยชน์ ของการทางานที่มีการวางแผน การทางาน	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง เช่นเดียวกันทุกครั้งดังนี้ 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาและซักถามนักเรียน ถึงความสำคัญของ เรื่องที่สอนตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้วันแต่ละขั้นตอน 2. <u>ขั้นสอน</u>
4-5	ภาคีกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่ใน การทางาน	1. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักการทา งานที่มีการแบ่งหน้าที่ 2. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักผลเสีย ของการทางานที่น้มีการแบ่ง หน้าที่	2.1 ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับหัว เรื่อง วันแต่ละครั้ง พร้อมทั้งใช้สื่อ ประกอบการสอน ใ้ค้แก่ เอกสารการสอน เป็นต้น พร้อมทั้ง เปิดโอกาสให้ นักเรียนอภิปรายและซักถาม
6-8	ภาคีกรรมประชาธิปไตยค้ำสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการ ร่วมมือกันทา งาน	1. เพื่อให้นัก เรียนได้เห็นผลดีของ การทางานร่วมกัน 2. เพื่อให้นัก เรียนได้เห็นผลเสีย ของการน้มาให้ความร่วมมือใน การทางาน 3. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักประโยชน์ ของการให้ความร่วมมือในการ ทางาน	นักเรียนอภิปรายและซักถาม 2.2 ให้นัก เรียนเล่าประสบการณ์ ต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายของ แต่ละครั้ง 3. <u>ขั้นสรุป</u> นักเรียนช่วยกันสรุป เรื่องที่อภิปราย
9-11	ภาคีกรรม	1. เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักการปฏิบัติ	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	ประชาธิปไตย ด้านสามัคคี ธรรมเกี่ยวกับ การรับผิดชอบ ร่วมกัน	งานอย่างเอาใจใส่ 2. เพื่อให้ นักเรียนได้รู้จักผลเสีย ของการละ เลขทอดทิ้งหน้าที่ 3. เพื่อให้ นักเรียนได้เห็นประโยชน์ ของการปฏิบัติงานด้วยความรับ ผิดชอบ	
12	ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อ เปิดโอกาสให้นัก เรียนแสดง ความคิด เห็น 2. เพื่อให้ นักเรียนสรุปทบทวนสิ่งที่ ได้ เรียนรู้จากการใช้กิจกรรม กลุ่ม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชา ธิปไตยด้านสามัคคีธรรม	1. ให้นัก เรียนได้อภิปรายแสดง ความคิด เห็น เกี่ยวกับพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2. ให้นัก เรียนสรุปใน เรื่องพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม พร้อมทั้งกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับ จากการ เรียนในเรื่องพฤติกรรม ประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3. เปิดโอกาสให้นัก เรียนแสดงความ คิด เห็นในการร่วมกิจกรรมครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณ นักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทดลอง ครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาทดลอง 50 นาที

การประเมินผล

1. การประเมินผลครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศ
 - 1.1 สิ่งเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนแบบปกติ
 - 1.2 สิ่งเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย
2. การประเมินผลครั้งที่ 2-11
 - 2.1 สิ่ง เกตจากความตั้งใจของนักเรียน
 - 2.2 สิ่ง เกตจากการตอบคำถาม การอภิปราย และการสรุป
3. การประเมินผลครั้งที่ 12 บังฉิมนิเทศ
 - 3.1 สิ่ง เกตจากความตั้งใจของนักเรียน
 - 3.2 สิ่ง เกตจากการร่วมอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

โปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 1

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปฐมนิเทศ																												
<u>เวลา</u>	50 นาที																												
<u>วัตถุประสงค์</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักเรียน และครูกับนักเรียน 2. เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจจุดมุ่งหมายของการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 3. เพื่อให้ให้นักเรียนทราบวิธีการของการสอนแบบปกติ ตลอดจนช่วงเวลา ระยะเวลา จำนวนครั้ง และสถานที่ที่ใช้ในการทดลอง 4. เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ในเรื่องความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตย ด้านสามัคคีธรรมอย่างพอสังเขป 																												
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นกิจกรรม "จับคู่" โดยดำเนินการ ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่นเกม "จับคู่" โดยชี้แจงว่าในร่างกายของคนเรานั้นจะมีวัยวะบางส่วนที่ต้องมีของประกบคู่กันคู่กัน 2.2 ผู้วิจัยแจกบัตรคำให้นักเรียนคนละ 1 แผ่น ให้นักเรียนจับคู่กัน <table border="0" style="margin-left: 40px;"> <tr> <td>คำที่กำหนดดังนี้</td> <td>หมวก</td> <td>คู่กับ</td> <td>ศีรษะ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>นาฬิกา</td> <td>คู่กับ</td> <td>ข้อมือ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>แหวน</td> <td>คู่กับ</td> <td>นิ้วนาง</td> </tr> <tr> <td></td> <td>สร้อย</td> <td>คู่กับ</td> <td>คอ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ต่างหู</td> <td>คู่กับ</td> <td>หู</td> </tr> <tr> <td></td> <td>เข็มขัด</td> <td>คู่กับ</td> <td>เอว</td> </tr> <tr> <td></td> <td>รองเท้า</td> <td>คู่กับ</td> <td>เท้า</td> </tr> </table> 	คำที่กำหนดดังนี้	หมวก	คู่กับ	ศีรษะ		นาฬิกา	คู่กับ	ข้อมือ		แหวน	คู่กับ	นิ้วนาง		สร้อย	คู่กับ	คอ		ต่างหู	คู่กับ	หู		เข็มขัด	คู่กับ	เอว		รองเท้า	คู่กับ	เท้า
คำที่กำหนดดังนี้	หมวก	คู่กับ	ศีรษะ																										
	นาฬิกา	คู่กับ	ข้อมือ																										
	แหวน	คู่กับ	นิ้วนาง																										
	สร้อย	คู่กับ	คอ																										
	ต่างหู	คู่กับ	หู																										
	เข็มขัด	คู่กับ	เอว																										
	รองเท้า	คู่กับ	เท้า																										

เมื่อพบคู่แล้วผลัดกันซักถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกันภายใน

เวลา 5 นาที ตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.2.1 ชอบสีอะไรมากที่สุด
- 2.2.2 ชอบผลไม้ อะไรมากที่สุด
- 2.2.3 ชอบเล่นกีฬาอะไรมากที่สุด
- 2.2.4 ชอบเรียนวิชาอะไรมากที่สุด
- 2.2.5 ชอบไปเที่ยวที่จังหวัดไหนมากที่สุด
- 2.3 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับคู่ของคนที่ยอมรับ
 ใจให้สมาชิกของกลุ่มฟัง
- 2.4 ผู้วิจัยสรุปวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนี้ว่า ให้นักเรียนที่นำ
 คู่กันมาก่อนได้เปิดเผยตนเอง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจกัน
 และสามารถแนะนำเพื่อนให้นักเรียนคนอื่น ๆ รู้จักด้วย
3. ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสอนแบบปกติ
 เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม และให้ความรู้
 เรื่องความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมอย่าง
 พอสังเขป
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและนัดหมายสถานที่ วัน เวลาที่จะพบกัน

อุปกรณ์

1. ปืนกระดาษ
2. ความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม

แนวสรุป

1. การที่เราจะรู้จักผู้อื่นนั้นควรสนใจที่จะเข้าไปทักทาย ซักถาม ซึ่งจะนำไปสู่การพูดคุย เพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จะทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้น
2. เพื่อนของเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน แต่เราจะอยู่กันเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ขอให้ทุกคนตั้งใจที่จะฝึกฝน

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความตั้งใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้กิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการอภิปราย สนทนาซักถามของนักเรียน

ครั้งที่ 2

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	“ร่วมด้วย ช่วยกัน”
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ นัก เรียน รู้จัก พฤติกรรม ประชาธิปไตย ด้าน สามัคคีธรรม เกี่ยวกับการ แสดงความคิด เห็นในการวางแผน การทำงาน ร่วมกัน และ รู้จัก ขั้นตอน ใน การทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัย สนทนาซักถาม นัก เรียน เกี่ยวกับการทำงาน ร่วมกัน นั้น สมาชิก ใน กลุ่ม ทุกคน ต้อง แสดงความคิด เห็นในการวางแผน การทำงาน ร่วมกัน งาน ก็ จะ สำ เร็จ อย่าง รวด เร็ว</p> 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัย เล่า เรื่อง “ร่วมด้วย ช่วยกัน” ให้นัก เรียน ฟัง 2.2 ผู้วิจัย แบ่ง นัก เรียน ออก เป็น 2 กลุ่ม แล้ว แจก กระดาษ คำถาม เกี่ยว กับ เรื่อง “ร่วมด้วย ช่วยกัน” ให้นัก เรียน อภิปราย กัน ใน กลุ่ม แล้ว เขียน คำตอบ ลง ใน กระดาษ คำตอบ ของ กลุ่ม ตาม หัวข้อ ต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 กลุ่ม ของ อรชร ทำงาน กัน อย่าง ไหว 2.2.2 เพราะ เหตุใด ครู นวลศรี จึง ชื่น ชม การทำงาน ของ กลุ่ม นี้ 2.2.3 นัก เรียน ได้ ข้อ คิด อย่าง ไหว จาก เรื่อง “ร่วมด้วย ช่วยกัน” 2.3 ผู้วิจัย เก็บ กระดาษ คำตอบ ของ แต่ละ กลุ่ม และ ตรวจสอบ คำตอบ ภาย ใต้ เวลา อย่าง รวด เร็ว ทั้งนี้ เพื่อ ดู ความ สอดคล้อง กัน ของ คำตอบ ก่อน และ หลัง การ อภิปราย 2.4 นัก เรียน ร่วม กัน อภิปราย ข้อ คำถาม เดียว กัน กับ ที่ นัก เรียน แต่ละ กลุ่ม ได้ ตอบ ลง ใน กระดาษ วิทยาน ช่วง การ อภิปราย นี้ ผู้วิจัย จะ ช่วย ซักถาม เพื่อ กระตุ้น ให้นัก เรียน ได้ ใช้ ความคิด ในการ พิจารณา

หาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวางแผนการทำงานร่วมกันและรู้จักขั้นตอนในการทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะสูงขึ้น และผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันวางแผนในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลอย่างไร

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียนเรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน" พร้อมวิธีนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปการณ

เอกสารเรื่อง "ร่วมด้วย ช่วยกัน"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกิดการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 3

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"จัดป้ายนิเทศ"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้จักเหตุการณ์ประชาติปไทยด้วยสามัคคีธรรมเกี่ยวกับวิธีการวางแผนการทำงานร่วมกัน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนว่า ในการทำงานกลุ่มร่วมกันนั้น นักเรียนมีวิธีการวางแผนการทำงานหรือไม่ อย่างไร 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "จัดป้ายนิเทศ" ให้นักเรียนทุกคนฟัง 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "จัดแผ่นโบลเตอร์" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 ผลงานของกลุ่มคนเป็นอย่างไร 2.2.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น 2.2.3 นักเรียนมีขั้นตอนในการวางแผนการทำงานอย่างไร 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ วิทยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถาม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาเหตุการณ์ประชาติปไทยด้วยสามัคคีธรรมเกี่ยวกับ

การวางแผนการทำงานร่วมกันสูงขึ้น

- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมกันวางแผนในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง "จัดแผ่นโบลเตอร์" พร้อมวิธีนำใบประมุกค่าใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "จัดแผ่นโบลเตอร์"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกิดการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 4

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	“เขียนกับรดัง”
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ นักเรียน เข้าใจหลักของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่การทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>1. <u>ขั้นนำ</u></p> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันนั้น ทุกคน ต้องมีหน้าที่แตกต่างกันไปเพื่อความสำเร็จของงานที่จะตามมา นักเรียนมีวิธีการแบ่งหน้าที่ งานการทำงานอย่างไร</p> <p>2. <u>ขั้นสอน</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง “เขียนกับรดัง” ให้นักเรียนทุกคนฟัง (มี เอกสารประกอบ)</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถาม เกี่ยวกับเรื่อง “เขียนกับรดัง” ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่มตามหัวข้อต่อไปนี้</p> <p>2.2.1 กลุ่มของเขียนปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>2.2.2 กลุ่มของรดังปฏิบัติถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>2.2.3 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรจากเรื่อง “เขียนกับรดัง”</p> <p>2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดย ใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้องกันของคำตอบ ก่อนและหลังการอภิปราย</p> <p>2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละ กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ วิทยานในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะ ช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณา หาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวิธี</p>

การแบ่งหน้าที่ในการทำงานและผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของ
ค่าก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการแบ่ง
หน้าที่ในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียน
เรื่อง "เจียมกับคัง" พร้อมวิธีนำเสนอประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ของนักเรียน

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "เจียมกับคัง"

การประเมินผล

1. สังเกตการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"คาชวิญมหาสนุก"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่การทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาทบทวนความสำคัญของการทำงานกลุ่มร่วมกันนั้น นักเรียน มีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานหรือไม่ อย่างไร 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "คาชวิญมหาสนุก" ให้นักเรียนทุกคนฟัง 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถาม เกี่ยวกับเรื่อง "คาชวิญมหาสนุก" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 ผลงานของกลุ่มคนเป็นอย่างไร 2.2.2 เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น 2.2.3 ในการการแบ่งปันหน้าที่ทำงานควรคำนึงถึงอะไร 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดย ใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของ คำตอบก่อนและหลังการอภิปราย 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละ กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะ ช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณา หาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนา พฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่ การงานสูงขึ้น

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการแบ่งหน้าที่การทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง "คาชวิกรมหาสนุก" พร้อมวิธีนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "คาชวิกรมหาสนุก"

การประเมินผล

1. สังเกตการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"ประกวดห้อง เรียนดี เค้น"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นัก เรียนได้ เห็นผลดีของพฤติกรรมประชาธิปไตยค่านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการร่วมมือกันทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนในเรื่องการทำความสะอาดในโรงเรียน นักเรียนทำกันอย่างไร และในห้องเรียนปฏิบัติกันอย่างไร 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "ประกวดห้อง เรียนดี เค้น" ให้นัก เรียนทุกคนฟัง (มีเอกสารประกอบ) 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถาม เกี่ยวกับเรื่อง "ประกวดห้อง เรียนดี เค้น" ให้นัก เรียนอภิปราย กันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตาม หัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 นักเรียนคิดเห็นต่อการกระทำของสุนทรอย่างไร 2.2.2 ทานนักเรียนชั้น ม.2/2 ทุกคนจึงช่วยกันทำงานตาม ที่ได้รับมอบหมาย 2.2.3 นักเรียนคิดว่า การกระทำของนักเรียนชั้น ม.2/2 ก่อ ให้เกิดผลดีอย่างไร 2.2.4 ถ้านักเรียนอยู่ในชั้น ม.2/2 นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร เมื่อเข้าประกวดห้อง เรียนดี เค้น 2.2.5 เรื่อง "ประกวดห้อง เรียนดี เค้น" ให้นักเรียนเรื่องใด 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดย ใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสะดวกคล่องกันของคำตอบ

ก่อนและหลังการอภิปราย

- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความที่เกี่ยวกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการรู้จักวิธีการร่วมมือกันทำงานและผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการร่วมมือกันทำงานในโรงเรียนหรือที่บ้าน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง "ประกวดห้องเรียนดีเด่น" พร้อมวิธีนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "ประกวดห้องเรียนดีเด่น"

การประเมิน

1. สิ่ง เกิดการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกิดการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 7

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"วอลเลย์บอล"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้เห็นผลเสียของพฤติกรรมประจำชาติไทยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการนำให้ความร่วมมือในการทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>1. <u>ขั้นนำ</u></p> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานร่วมกันนั้น สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ถ้าสมาชิกแต่ละคนไม่ให้ความร่วมมืองานก็จะไม่สำเร็จ</p> <p>2. <u>ขั้นสอน</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้นักเรียนฟัง</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่มตามหัวข้อต่อไปนี้</p> <p>2.2.1 สุธิดาเป็นคนเช่นไร</p> <p>2.2.2 ถ้านักเรียนเป็นสุธิดา นักเรียนจะหาอย่างสุธิดาหรือไม่ เพราะเหตุใด</p> <p>2.2.3 จากเรื่อง "วอลเลย์บอล" ให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง</p> <p>2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย</p> <p>2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ วิทยากรในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตน</p>

งานการรู้จักให้ความร่วมมือในการทำงาน ตลอดจนรู้จักผลเสีย
ของการไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน เพื่อประโยชน์ของหมู่
คณะสูงขึ้น และผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและ
หลังการอภิปรายร่วมกัน

- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการไม่
ให้ความร่วมมือในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิด
ผลเสียอย่างไร

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียน
เรื่อง "วอลเลย์บอล" พร้อมวิธีนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
ของนักเรียน

- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "วอลเลย์บอล"

การประเมินผล

1. สังเกตการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 8

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"กระหรงลอน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักประโยชน์ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการทำงาน
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียน เกี่ยวกับการทำงานร่วมกันนั้น สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องให้ความร่วมมือ ถ้าสมาชิกแต่ละคนไม่ให้ความร่วมมือ งานก็จะไม่สำเร็จ</p> 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นัก เรียนอ่าน เอกสาร เรื่อง "กระหรงลอน" 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "กระหรงลอน" ให้นัก เรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษตอบของกลุ่มตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 บุคคลแต่ละคนใน เรื่องประพาศิตนอย่างไร 2.2.2 ทานคณะกรรมการจึงพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มนิรมล 2.2.3 จาก เรื่อง "กระหรงลอน" ให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นัก เรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติตน

ในการพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการทำงานเพื่อประโยชน์ของหมู่คณะสูงขึ้น และผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน

- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับประโยชน์ของการให้ความร่วมมือในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดผลอย่างไรบ้าง

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้จากการเรียนเรื่อง "กระทงลอย" พร้อมวิธีนันทนาการประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริงของนักเรียน

- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "กระทงลอย"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกตการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกตการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 9

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"แปลงผักภาค"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักพฤติกรรมประชาธิปไตยผ่านสามัคคีธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มร่วมกันนั้น มีการมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนร่วมกันรับผิดชอบอย่างไร และนักเรียนมีความรับผิดชอบในงานของกลุ่มอย่างไร 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "แปลงผักภาค" ให้นักเรียนทุกคนฟัง (มีเอกสารประกอบ) 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "แปลงผักภาค" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่มตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 นักเรียนมีความคิดเห็นในการทำงานของกลุ่มรวม อ่าและแหวนอย่างไร 2.2.2 ทานมครุมนครีจึงยกย่องแปลงผักภาคของกลุ่ม อ่าและแหวน 2.2.3 นักเรียนคิดว่าสาเหตุของการประสบความสำเร็จของกลุ่มรวม อ่าและแหวนคืออะไร 2.2.4 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับรวม อ่าและแหวน นักเรียนจะปฏิบัติงานอย่างไร 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่มและตรวจดูคำตอบโดยใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อดูความสอดคล้องกันของ

คำตอบก่อนและหลังการอภิปราย

- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อความเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตกลงในกระดาษ โดยในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณาหาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการรู้จักวิถีการปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่ และผู้วิจัยดูความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการทำงานด้วยความเอาใจใส่ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน

3. ขั้นสรุป

- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียนเรื่อง "แปลงผักกาด" พร้อมวิธีนำเสนอประมุขฯใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "แปลงผักกาด"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกิดการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 10

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	อยู่ยาม
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นัก เรียนได้รู้จักผลเสียของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม เกี่ยวกับการละ เลยทอดทิ้งหน้าที่
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<p>1. <u>ขั้นนำ</u></p> <p>ผู้วิจัยสนทนาซักถามนักเรียนว่าใคร เคย เข้าค่ายลูกเสือ เนตรนารีบ้าง วนการเข้าค่ายนั้นโรงเรียนจะมีกาให้นักเรียนทำงานต่าง ๆ ด้วยระบบ หมู่ มีการมอบหมายหน้าที่ต่าง ๆ ให้นักเรียนรับผิดชอบ และมีการคิด ความผลของการปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน ว่านักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่นั้น หรือไม่</p> <p>2. <u>ขั้นสอน</u></p> <p>2.1 ผู้วิจัยเล่าเรื่อง "อยู่ยาม" ให้นักเรียนทุกคนฟัง (มีเอกสาร ประกอบ)</p> <p>2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถาม เกี่ยวกับเรื่อง "อยู่ยาม" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่มแล้ว เขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้</p> <p>2.2.1 นักเรียนคิดว่าคิดมีนิสัยอย่างไร</p> <p>2.2.2 ทานมเพื่อน ๆ จึงไม่ไว้ระวังมอบหมายงานให้คิด รับผิดชอบ</p> <p>2.2.3 นักเรียนคิดว่าภาระการกระทำของคิดก่อให้เกิดผลเสีย อย่างไร</p> <p>2.2.4 ถ้านักเรียนมีเพื่อนที่ขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรและถ้าต้องการจะช่วยให้ เขามีความรับผิดชอบมากขึ้น ควรทำอย่างไร</p>

- 2.2.5 จากเรื่อง "อู๋ยาม" ให้ข้อคิดอย่างไรบ้าง
- 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจคำตอบ วิชาใช้เวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของ คำตอบก่อนและหลังการอภิปราย
- 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละ กลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ วิชาในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะ ช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณา หาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางการรู้จักวิธี การปฏิบัติงานอย่างเอาใจใส่ และ เลขหอคกหิงหน้ำที่ที่ได้รับ มอบหมาย และผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและ หลังการอภิปรายร่วมกัน
- 2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเอง เกี่ยวกับการละ เลข หอคกหิงหน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
3. ขั้นสรุป
- 3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียน เรื่อง "อู๋ยาม" พร้อมวิธีนำเสนอประยูกท้เข้าในชีวีตจริงของ นักเรียน
- 3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "อู๋ยาม"

การประเมินผล

1. สังเกตการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน
3. สังเกตการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 11

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	"บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้าน สามัคคีธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นนำ</u> <p>ผู้วิจัยทบทวนนักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับการทำงานกลุ่มว่านักเรียนมีความรับผิดชอบในงานที่ทำอย่างไร ได้รับประโยชน์อย่างไรบ้าง</p> 2. <u>ขั้นสอน</u> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนอ่านเอกสารเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" 2.2 ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม แล้วแจกกระดาษคำถามเกี่ยวกับเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" ให้นักเรียนอภิปรายกันในกลุ่ม แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบของกลุ่ม ตามหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.2.1 นักเรียนคิดว่าอนุชาและก่องหงษ์ทำถูกต้องหรือไม่ 2.2.2 นักเรียนเคยเป็นเช่นทั้งสองหรือไม่ เพราะเหตุใด 2.2.3 นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" 2.3 ผู้วิจัยเก็บกระดาษคำตอบของแต่ละกลุ่ม และตรวจดูคำตอบ ระบายสีเวลาอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพื่อทดสอบสอดคล้องกันของคำตอบก่อนและหลังการอภิปราย 2.4 นักเรียนร่วมกันอภิปรายข้อคำถามเดียวกันกับที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ตอบลงในกระดาษ ระบายในช่วงการอภิปรายนี้ผู้วิจัยจะช่วยซักถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดในการพิจารณา

หาเหตุผลในการตอบคำถามเพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนา
พฤติกรรมการประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรมในการให้ความรับผิดชอบ
ของงานที่ทำร่วมกับผู้อื่นได้สูงขึ้น และดูความสอดคล้องกัน
ของคำตอบก่อนและหลังการอภิปรายร่วมกันกับผู้วิจัย

2.5 ผู้วิจัยให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับประโยชน์
ของการทำงานด้วยความรับผิดชอบทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนทั้งหมดช่วยกันสรุปเนื้อหาที่ได้รับจากการเรียน
เรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน" พร้อมวิธินำไปประยุกต์
ใช้ในชีวิตจริงของนักเรียน

3.2 ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

เอกสารเรื่อง "บทเรียนของอนุชาและเพื่อน"

การประเมินผล

1. สิ่ง เกิดการตั้งใจฟังของนักเรียน
2. สิ่ง เกิดการตอบคำถามของนักเรียน
3. สิ่ง เกิดการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 12

<u>ชื่อกิจกรรม</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	50 นาที
<u>วัตถุประสงค์</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น 2. เพื่อให้นักเรียนสรุปบททวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสอนแบบปกติ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
<u>วิธีดำเนินการ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้นักเรียนได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ในหัวข้อต่อไปนี้ <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ความหมายของคำว่าพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2.2 คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนเรื่องพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม 2.3 แนวทางการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการสอนแบบปกติครั้งนี้ 4. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองครั้งนี้ และกล่าวปิดการทดลอง
<u>อุปกรณ์</u>	เอกสารความหมายของพฤติกรรมประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม
<u>การประเมินผล</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สังเกตการตั้งใจฟังของนักเรียน 2. สังเกตการตอบคำถามของนักเรียน 3. สังเกตการสรุปของนักเรียน

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววาสนา	ชื่อสกุล รอดเชียง
เกิดวันที่	8 เมษายน 2503
สถานที่เกิด	อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1732 ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดทรงธรรม ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130
ประวัติการศึกษา	พ.ศ.2520 มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม กรุงเทพมหานคร
	พ.ศ.2525 วท.บ.(จิตวิทยาการให้คำปรึกษาและแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	พ.ศ.2540 กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร